

III. FORELÆSNINGER, ØVELSER OG EKSAMINER

a. *Oversigt over de studerende,
der i året 1. oktober 1943 til 30. september 1944 er blevet
immatrikulerede.*

Dimitteret i 1924.....	1
— i 1927.....	1
— i 1928.....	1
— i 1929.....	1
— i 1930.....	3
— i 1931.....	1
— i 1932.....	2
— i 1933.....	7
— i 1934.....	5
— i 1935.....	2
— i 1936.....	11
— i 1937.....	19
— i 1938.....	16
— i 1939.....	27
— i 1940.....	22
— i 1941.....	52
— i 1942.....	42
— i 1943.....	110
— i 1944.....	1191
Fra fremmede universiteter eller skoler.....	5
Cand. polyt.....	1
Ialt ... 1520	

På grund af forholdene under den tyske besættelse af Danmark udkom i året 1944 ingen liste over de immatrikulerede studerende ved Københavns universitet. Angående dimittenderne fra skolerne i året 1944 henvises til »Meddelelser angående de højere almenskoler i Danmark for skoleåret 1943-44«.

b. Afholdte eksaminer.

1. TILLÆGSEKSAMEN I HENHOLD TIL KGL. ANORDNING AF
8. FEBRUAR 1908 MED SENERE ÆNDRINGER

Januar 1944: Latin: Der indstillede sig 1 stud. theol. og 3 stud. mag., som alle bestod. Græsk: Der indstillede sig 34 stud. theol., af hvilke 32 bestod, og 9 stud. mag., af hvilke 8 bestod.

Juni 1944: Latin: Der indstillede sig 5 stud. theol., af hvilke 3 bestod; og 15 stud. mag., af hvilke 14 bestod. Græsk: Der indstillede sig 4 stud. theol., af hvilke 3 bestod, og 14 stud. mag., af hvilke 12 bestod.

2. ALMINDELIG FILOSOFISK EKSAMEN EFTER ANORDNING
AF 11. APRIL 1927

I året 1943-44 indstillede sig 1112, af hvilke 891 bestod.

3. SÆRSKILT PRØVE I HEBRAISK

Januar 1944: Der indstillede sig 18 studerende, af hvilke 15 bestod.

Juni 1944: Der indstillede sig 34 studerende, af hvilke 24 bestod.

4. PRØVE I NYTESTAMENTLIG GRÆSK

Januar 1944: Der indstillede sig 2 studerende, der bestod.

Juni 1944: Der indstillede sig 6 studerende, af hvilke 5 bestod.

5. TEOLOGISK EMBEDSEKSAMEN

Vinteren 1943-44: Der indstillede sig 29, 28 fuldendte eksamen.

Sommeren 1944: — — — 34, 27 — —

Ialt indstillede sig 63, 55 fuldendte eksamen.

Af disse fik 40 laudabilis og 15 haud illaudabilis.

<i>Vinteren 1943-44.</i>			
Adolphsen, Laurits Barsøe (1936)	78 laud.	Landert, Eigil Børge (1936)	79 laud.
Andersen, Mølgaard Carl Samuel (1937)	80 laud.	Lange, Johannes (1936)	80 laud.
Bojsen-Møller, Frits (1936)	105 laud.	Larsen, Aksel (1937)	82 laud.
Borg-Hansen, Georg (1937)	96 laud.	Madsen, Harald (1937)	80 laud.
Christensen, Frede (1937)	99 laud.	Magelund, Helge (1935)	78 laud.
Christensen, Tage Balle (1937)	63 haud.	Mygind, Carl Peter Marius (1937)	70 haud.
Henriksen, Poul (1937)	87 laud.	Nissen, Erik (1935)	70 haud.
Holm, Kristian Marinus (1938)	77 laud.	Rich, Jørgen Christian (1937)	83 laud.
Jensen, Jens (1934)	91 laud.	Stub, Erik (1931)	71 haud.
Jensen, Johannes Eilert (1936)	94 laud.	Sønderskov, Halvor Alf Roar Madsen (1935)	65 haud.
Jørgensen, Christian Richard (1937)	81 laud.	Thomsen, Peter Martin (1937)	83 laud.
Jørgensen, Otto Mikael (1937)	74 haud.	With, Georg-Albert Olivarius Schack (1937)	101 laud.
Kristensen, Thorvald Peter (1938)	97 laud.		
Krogh, Johannes Toft (1937)	81 laud.	<i>Sommeren 1944.</i>	
Kronborg, Peder Brix (1937)	98 laud.	Ebbesen, Paul Jørgen (1937)	81 laud.
Kruse, Henning (1936)	75 haud.	Ernstsen, Kaj Arthur (1936)	83 laud.
		Glasius, Poul Wiinholdt (1938)	99 laud.

Henriksen, Arne Krüger (1937)	73 laud.	Nielsen, Einar Brandt (1936)...	73 laud.
Jacobsen, Holger Carljohan (1936)	109 laud.	Nielsen, Erik William (1938)...	106 laud.
Jensen, Eugen Johannes (1937)	70 laud.	Nielsen, Jens Marinus (1940)...	100 laud.
Jørgensen, Erhardt Henry Borge (1937)	109 laud.	Olsen, Hans Krüger (1937)...	92 laud.
Korsholm, Johannes Jensen (1937)	78 laud.	Rasmussen, Børge (1935)...	75 laud.
Kristensen, Tage Juul (1936)...	95 laud.	Rasmussen, Henning Møller (1937)	79 laud.
Lauridsen, Marcus (1938)...	85 laud.	Skov, Anders Peter Arne Christensen (1930)...	63 laud.
Lauritzen, Martin Michael (1937)	87 laud.	Skovgaard, Sigurd (1929)...	70 laud.
Linneboe, Tage (1937)...	100 laud.	Stampe, Niels Kristensen (1928)	76 laud.
Møller, Flemming la Cour (1936)	82 laud.	Sørensen, Morten (1937)...	95 laud.
Møller, Rudolf Ludvig Eberhardt (1935)...	86 laud.	Teglbjærg, Johan Oluf (1938)...	107 laud.
		Wilsdahl, Børge Johannes (1938)	98 laud.
		Zwergius, Ole (1936)...	75 laud.

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1943—44.

1) Nye testaments bifag: Actas forfatter og affattelsestid. 2) Kirkehistorie (for alle kandidater): En oversigt over Danmarks kirkehistorie. 3) Nye testaments eksegese: Johannesevangeliet 19, 31—42 incl. 4) Gamle testaments eksegese (ældre ordning): Amos 6, 1—9 eller, hvis denne tekst ikke er opgivet som læst, da Hosea 4, 1—11. (maksimum): Jesaja 1, 10—20, (minimum): Genesis 28, 10—22. 5) Dogmatik: Den kristne skabelsestro, belyst ud fra Luthers forklaring til den første trosartikel i den lille katekismus. 6) Religionsfilosofi: En fremstilling af Teodicéproblemet og de vigtigste forsøg på at løse det.

Sommeren 1944.

1) Nye testaments bifag: En kritisk redegørelse for spørgsmålet om pastoralbrevens paulinske autenti. 2) Kirkehistorie a) (gl. ordning og maksimum): En oversigt over kristendommens udbredelse fra Chlodewig til ca. år 1000. b) (minimum): Kalvins kristendomsforståelse. 3) Nye testaments eksegese: Romerbrevet 8, 18—28. 4) Gamle testaments eksegese: a) (maksimum): Ps. 73, 15—25, eller, dersom denne tekst ikke er opgivet som læst, da Ps. 72, 1—10: b) (gl. ordning): Ps. 90, 1—10 eller, dersom denne tekst ikke er opgivet som læst, da Ps. 101. c) (minimum): Gen. 22, 1—10. 5) Dogmatik: En redegørelse for begrebet »Den naturlige eller almindelige åbenbaring« og en undersøgelse af dets betydning for dogmatikken og forkyndelsen. 6) Etik: Det eskatologiske i Jesu forkyndelse og dets betydning for den kristne etik.

6. JURIDISK EMBEDSEKSAMEN, STATSVIDENSKABELIG EKSAMEN SAMT EKSAMEN I FORSIKRINGSVIDENSKAB OG STATISTIK

a. Juridisk embedseksamen.

Vinteren 1943—44: Der indstillede sig 122, 119 fuldendte eksamen.

Sommeren 1944: — — 118, 112 — —

Ialt indstillede sig 240, 231 fuldendte eksamen.

Af disse fik 174 første karakter, 55 anden karakter 1 og 2 anden karakter 2.

Vinteren 1943-44.

Adler, Berndt Erik Gunnar			
Roland (1935).....	10,67	anden 1.	
Ahlmark, Poul Christian			
(1936).....	12,67	første	
Andersen, Hans Eigil (1937)	12,60	første	
Andersen, Knud (1937) ..	12,47	første	
Andreasen, Jørgen (1938).	12,93	første	
Arnskov, Christian (1937).	12,40	første	
Bach, Poul Erik (1936)...	12,00	første	
Bacher, Paul Crilles (1938)	12,20	første	
Bagger, Kay (1935).....	11,87	første	
Barnekow, Arne Christian			
(1933).....	11,87	første	
Birch, Mogens Julius Bruun			
(1935).....	11,67	første	
Birch-Jensen, Hugo Wind			
(1933).....	12,13	første	
Bjork, Erik Arne (1937)..	12,67	første	
Boeg, Poul (1937).....	13,67	første	
Borch-Jacobsen, Niels			
Erik (1937).....	13,13	første	
Borum, Per Anton (1935)	11,67	første	
Bundesen, Sven (1937) ..	12,33	første	
Bunken, Herluf Niels (1938)	12,73	første	
Bødker, Johannes Georg			
(1936).....	12,00	første	
Carlsen, Henning Gudmann			
(1937).....	13,00	første	
Christensen, Andreas Dahl			
(1925).....	10,67	anden 1.	
Clausen, Peter Martin			
(1926).....	13,20	første	
Colding, Torben Holck			
(1936).....	11,27	anden 1.	
de Coninck-Smith, Jørgen			
(1937).....	11,80	første	
Dahl, f. Lauritsen, Sigrid			
Ester (1931).....	12,93	første	
Damm, Edwin (1930) ..	11,73	første	
Ditlevsen, Ole Peter Ditlev			
(1937).....	12,67	første	
Dynesen, Erik (1938) ..	12,33	første	
Døssing, Peter Nørgaard			
(1932).....	12,27	første	
Ebert, Max (1935).....	9,80	anden 2.	
Ekner, f. Christensen, Lilly			
Tilda (1935).....	11,27	anden 1.	
Faber, Annelise (1938) ..	12,87	første	
Fenger, Preben (1936) ..	11,80	første	
Fisker, Erik (1936) ..	12,27	første	
Frederiksen, Mogens Chri-			
stian (1937).....	11,40	anden 1.	
Goldstein, Martin (1935) .	12,73	første	
Grathe, Asbjørn (1937)...	14,00	første	
Gregersen, Christian (1934)	11,93	første	
Grell, Hervert (1936).....	12,93	første	
Grove-Stephensen, Finn			
Steenstrup (1937).....	11,47	anden 1.	
Gudmundsen, Jon (1936) .	12,07	første	
Gundesen, Karen (1935)..	12,13	første	
Hansen, Christian Hammer			
(1932).....	10,67	anden 1.	
Hansen, Jørgen Erik Trolle			
(1937).....	12,47	første	
Hansen, Paul Ove (1937)	13,00	første	
Hansen, Reina Carla Mar-			
gretha Hertha (1919)....	12,20	første	
Hansen, Xenia (1931)....	11,67	første	
Hartlev, Svend (1936)....	11,93	første	
Hastrup, Morten (1937) ..	12,80	første	
Henriksen, Povl Fuerbo			
(1933).....	10,73	anden 1.	
Hohwy, Ellen Marie (1934)	11,27	anden 1.	
Holbak, Bent (1937).....	12,87	første	
Hvorslev, Lauritz Herman			
(1938).....	13,07	første	
Hermann, Heinrich (1936)	13,67	første	
Høy, Bjarne (1937).....	11,53	anden 1.	
Jacobsen, Henrik Gottlieb			
(1936).....	11,47	anden 1.	
Jensen, Erik Ørum (1938)	12,20	første	
Jensen, Ernst Vilhelm			
(1937).....	11,07	anden 1.	
Jeppesen, Poul (1937)....	11,67	første	
Jespersen, Gudrun Else-			
beth (1935).....	11,67	første	
Joensen, Johan Hendrik			
Sigurd (1934).....	11,20	anden 1.	
Jonsén, Carl Sølve (1936).	12,60	første	
Juhl, Mogens (1936) ..	11,73	første	
Jørgensen, Arne Carl Hol-			
geren Kjølstad (1935)....	11,93	første	
Jørgensen, Ib Reymond			
Pico (1938).....	12,67	første	
Jørgensen, Mogens Birger			
Teilman (1936).....	11,80	første	
Jørgensen, Poul Aage Guld-			
brand (1936).....	11,67	første	
Karsten, Anthon Christian			
(1934).....	12,33	første	
Kjær, Knud Ove (1935)..	12,13	første	
Klitgaard, Tage (1937)...	13,20	første	
Klæbel, Ernst Hviid (1937)	12,33	første	
Knub, Asger Helge (1936)	11,33	anden 1.	
Lauritzen, Christian Ernst			
(1932).....	10,73	anden 1.	
Leth, Tage (1937).....	12,07	første	
Lichtenberg, Anders de			
(1938).....	12,33	første	
Lunn, Ulrik Christian			
(1937).....	12,47	første	
Lützen, Helge (1936)....	11,67	første	
Madsen, Poul Gemynthe			
(1937).....	13,33	første	
Mogensen, Helge Bernhard			
(1935).....	11,00	anden 1.	
Mortensen, Orla Bak			
(1938).....	12,73	første	
Mundt, Jørgen (1937)....	12,87	første	
Nielsen, Børge Gunner			
(1938).....	12,47	første	
Nielsen, Gunnar (1937) ..	13,13	første	
Nielsen, Hugo Koldby			
(1937).....	12,73	første	
Nielsen, Ingvard (1931) ..	11,67	første	
Nielsen, Knud Frederik			
(1936).....	10,87	anden 1.	
Nielsen, Svend Ove Pon-			
toppidan (1933).....	11,53	anden 1.	

Nordsten, Axel Peder (1936).....	10,93 anden 1.	Bank-Mikkelsen, Niels Erik (1938).....	12,20 første
Olesen, Oliver Marius (1936).....	10,67 anden 1.	Bastholm, Johannes Han- sen (1937).....	11,93 første
Olsen, Erik Christian Win- sløv (1938).....	12,47 første	Beck, Hans Christian(1935)	12,20 første
Olsen, Orla Gunnar Eg- mont (1937).....	11,73 første	Birkelund, Hans Dines Palle (1930).....	12,27 første
Opstrup, Niels (1936)....	12,60 første	Bisgaard, Ove (1937)....	11,67 første
Pallesen, Kai Gunnar (1937).....	13,07 første	Bjerg-Nielsen, Viggo Tuxen (1926).....	11,27 anden 1.
Palludan-Nielsen, Henning (1938).....	13,13 første	Blicher, Kai (1938).....	13,67 første
Park, Erik Harald (1936)...	11,27 anden 1.	Boesen, Hans Jørgen (1937)	11,93 første
Paulsen, Julius (1937)...	13,40 første	Bostrøm, Torben (1939) ..	10,80 anden 1.
Poulsen, Hans Henrik (1937).....	12,47 første	Bruun, Georg Oscar (1938)	12,00 første
Reinhard, Karoline Ka- thrine Rigmor (1938) ..	12,60 første	Buchwald, Emil Carl von (1937).....	10,73 anden 1.
Riisgaard, Karl Vibech (1937).....	11,67 første	Christensen, Karen Margre- the (1937).....	12,27 første
Ronne, Gunnar Niels (1936)	12,47 første	Christoph, Knud Frants Ipsen (1934).....	11,87 første
Rønne, Jørgen Degn (1936)	11,87 første	Eilersen, Eiler Torben Ri- chard (1923).....	11,00 anden 1.
Scavenius, Jørgen Ove Bronnum (1936).....	12,60 første	Falck, Frede Marinus (1938).....	12,60 første
Schlanbusch, Inga (1938)...	12,53 første	Feilberg, Henning Louis Axel (1937).....	12,13 første
Schmidt, Povl Gunnar Pe- tersen (1937).....	11,27 anden 1.	Frederiksen, Mogens Chri- stian (1937).....	11,67 første
Simonsen, Hans (1937)...	11,40 anden 1.	Friese, Jørgen Gustav (1932).....	11,53 anden 1.
Skaaning, Erik (1938).....	12,47 første	Glahder, Per Harald (1939)	12,20 første
Stockmarr, Ole Peter Jo- hannes (1938).....	12,40 første	Graugaard, Ove (1936)...	11,00 anden 1.
Stougaard, Knud (1937) ..	12,53 første	Graversen, Emil (1938)...	12,47 første
Søby, Hans Otto (1938)...	13,00 første	Grosbøl, Thiel Hansen, cand. polit. (1928).....	10,80 anden 1.
Sørensen, Bendt (1938)...	12,73 første	Göbel, Ralf Gustav Thor- kil (1936).....	14,13 første
Sørensen, Tage Gudmund (1937).....	12,33 første	Hansen, Erik Knud Desiré (1936).....	10,93 anden 1.
Teglbjærg, Svend Friis (1932).....	12,27 første	Hansen, Erik Nygaard (1937).....	12,80 første
Thamsen, Ole Sigurd (1936)	12,33 første	Hansen, Knud Espen (1938).....	12,60 første
Thesbjerg, Jacob (1936) ..	11,93 første	Hansen, Knud Thorning (1938).....	11,80 første
Thomsen, Aage Aleth (1936).....	11,87 første	Hansen, Palle Ib (1937)...	12,07 første
Thygesen, Niels Jørgen (1933).....	10,80 anden 1.	Hansen, Peder Baltzer Bonke (1937).....	11,00 anden 1.
Wellejus, Jørgen Bent (1933).....	11,67 første	Hansen, Poul Aage Hvirgel (1936).....	11,80 første
Yde, Niels Mogens (1938)	13,00 første	Hastrup, Klaus Anton (1939).....	12,27 første
<i>Sommeren 1944.</i>			
Alsøe, Arne Levinsen (1935)	11,33 anden 1.	Hedelund, Kjeld (1934)...	12,13 første
Andersen, Borge Øster- gaard (1934).....	12,13 første	Heegaard, Steffen Peter Louis Anker (1937)....	11,93 første
Andersen, Egon Torkild Vestergaard (1938)....	11,53 anden 1.	Helbing, Palle (1938)....	12,67 første
Andersen, Hans Christian Bernth (1937).....	12,07 første	Herforth, Caj (1937).....	11,33 anden 1.
Andersen, Niels Lundkvist (1938).....	11,47 anden 1.	Hertoft, Jørgen (1937) ..	12,40 første
Arden, Emil Andreas (1937).....	12,00 første	Hoppe, Iver (1938).....	13,93 første
Asmussen, Preben Johan (1938).....	12,73 første	Jakobsen, Frederik Victor (1939).....	12,07 første
Balslev, Mogens Lehrmann (1935).....	11,80 første	Jensen, Ernst Mogens (1938).....	13,07 første
		Jensen, Hans Emanuel Bjerregaard (1937)....	11,93 første

Juul-Olsen, Jens Kenneth (1939).....	12,80 første	Olesen, Hedevig Vibeke (1938).....	12,60 første
Jensen, Knud Georg (1938)	12,67 første	Olsen, Frederik Bang (1938)	11,73 første
Kelsted, Erik (1938)....	12,27 første	Olsen, Knud Anders (1938)	11,67 første
Kjellund, Paul Erik (1938)	11,40 anden 1.	Paludan, Janus August Worm (1938).....	12,40 første
Kjems, Sven (1939).....	12,67 første	Parthen, Lizzi Benthe (1937).....	12,80 første
Kjølholt, Mogens (1937)..	11,67 første	Petersen, Lorenz (1937) ..	11,67 første
Kleiminger, Hans Ludwig (1930).....	11,73 første	Pitzner-Jørgensen, Erik Johannes Kristoffer (1935).....	10,73 anden 1.
Knudsen, Øjvind (1938)..	13,13 første	Plesner, Mogens (1938)...	12,87 første
Koch, Jens (1938).....	12,87 første	Pontoppidan, Preben Erik Juel (1935).....	11,07 anden 1.
Korsner, Søren Gunnar (1938).....	13,20 første	Raff, Palle Vilhelm (1936)	11,40 anden 1.
Kristensen, Morten (1936)	11,67 første	Rasmussen, Inga Margrete (1925).....	10,73 anden 1.
Kristensen, Niels Jørgen Pagter (1938).....	12,67 første	Rasmussen, Poul Drach- mann (1938).....	12,73 første
Kühne, Wilhelm Ewald Hans (1937).....	13,47 første	Saaby, Harald Sigurd Egede (1935).....	10,80 anden 1.
Legène, Leo Evald Martin (1932).....	11,20 anden 1.	Selmer, Jens Bernhard Bøggild (1936).....	12,07 første
Lerche, Flemming Ferdi- nand Harald (1937) ...	11,47 anden 1.	Sevel, Poul (1938).....	11,33 anden 1.
Licht, Flemming Emil de Fine (1938).....	12,33 første	Smith, Torben Ulrik (1936)	12,33 første
Lind, Knud Hjelm (1936)	11,67 første	Smith Valdemar (1933)...	12,27 første
Lindahl, Hans Anthon Fa- bian (1938).....	12,07 første	Stadsborg, Jens (1929) ...	10,87 anden 1.
Longreen, Jørgen Wilhelm (1937).....	11,67 første	Stamm, Erik Rafn (1937).	12,87 første
Madsen, Mogens (1935) ..	11,53 anden 1.	Steenbeck, Torkil Johannes (1936).....	12,87 første
Maibøll, Paul Wilhelm (1933)	12,07 første	Stæhr, Jørn (1938).....	13,73 første
Maltesen, Jon Olaf (1936)	11,67 første	Suenson, Ebbe (1938)....	12,20 første
Merrild, Erik (1934).....	11,13 anden 1.	Svendsen, Henning (1937)	12,80 første
Michelsen, Bent (1937)...	12,53 første	Søndergaard-Mikkelsen, Ester (1939).....	11,73 første
Mortensen, Hans Anders (1936).....	12,60 første	Tryde, Holger Ove Vil- helm (1937).....	11,87 første
Munch-Petersen, Johannes Marcus Julius (1936) ..	11,67 første	Ulrik, Per (1937).....	11,13 anden 1.
Møllgaard, Steffen Bruun (1937).....	11,67 første	Villemoes, Niels Lundby (1935).....	10,13 anden 1.
Nielsen, Kaj Hjerrild (1936)	11,67 første	Winther, Mogens (1937) ..	12,20 første
Nielsen, Ole Henning (1934)	10,67 anden 1.	Woll, Ingrid Margrethe (gift Larsen) (1931)....	10,87 anden 1.
Nordentoft, Irmelin Munck (1926).....	11,07 anden 1.	Voltelen, Bendt Ejvind (1936).....	12,07 første
Nyborg, Eigil (1936).....	12,40 første	Wulff, Aase (1935).....	10,93 anden 1.
Nørreslet, Jørgen Theen (1938).....	12,20 første	Østergaard, Lars (1937) ..	12,33 første

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1943-44.

Eksamens 1ste del.

1. Et her i landet bosat svensk ægtepar lå i sommeren 1910 på landet i Mølle (Sverige). Under opholdet dér fødtes sønnen A. Forældrene og A har sidenhen haft fast bopæl her i landet. I 1941 idømtes A ved dansk domstol 6 mdrs. fængsel for deltagelse i en politisk demonstration. Har A efter straffens udståelse valget til folketinget, og hvorledes kan dette spørgsmål bindende afgøres?
2. I et byrådsmøde i Xkøbing vedtages det at besætte en ledig stilling som opkræver ved byens kommunale gasværk med A, der sammen med to

andre ansøgere er indstillet af vedkommende byrådsudvalg. Under sagens behandling i byrådet erklærer byrådsmedlem *B*, hvis datter er gift med *A*, at han ikke nærer betænkelighed ved at stemme på sin svigersøn. Ved den påfølgende afstemning voterer af samtlige byrådets 13 medlemmer 9 for *A*, medens 4 stemmer fordeler sig med 3 og 1 for hver af de to andre ansøgere.

Er *A*'s udnævnelse gyldig?

3. I hvilket omfang har politiet adgang til at foretage husundersøgelse hos borgerne?
4. I hvilke henseender er sagen *City of New Orleans v. Abbagnato, 1894*¹⁾, af folkeretlig interesse?
5. Den 19-årige *A* lejer for en måned en hest til almindelig ridebrug mod et vederlag af kr. 75. Det aftales særligt, at hesten ikke må anvendes til væddeløb. Imidlertid udlåner *A* hesten til en ven, den 22-årige *B*, for at denne kan deltage i et forhindrengsvæddeløb med hesten. Under væddeløbet styrter hesten og må på grund af sine beskadigelser slås ned.
Hvilke krav kan hestens ejer fremsætte overfor *A*?
6. *D* har udstedt et pantebrev på kr. 5000 til *K*. Ved forfaldstid præsenteres *D* af en transporthaver, *I*, for et dokument, som *D* må antage er pantebrevet, og han betaler beløbet til *I*, hvorefter han lader pantebrevet aflyse. Det viser sig senere, at det af *I* foreviste pantebrev er et skuffende eftergjort falsk dokument, som *I* har forfærdiget. Ihændehaveren af det ægte pantebrev, *K*, vender et par måneder senere hjem fra udlandet og præsenterer dette til indfrielse.
Må *D* betale påny?
7. Hvilken retsstilling har den, der opfører en bygning på anden mands grund?

Eksamens 2den del.

1. Hvorvidt vil landsretten i tilfælde, hvor sagsøgte udebliver under domsforhandlingen, kunne tage hensyn til de af sagsøgte under skriftvekslingen fremsatte indsigelser og de under bevisførelsen fremkomne oplysninger?
2. Under en på grundlag af en over *A* afsagt dom mod denne begæret udlægsforretning anviste *A* en i *B*'s besiddelse værende ting som genstand for eksekutionen. *B* protesterede mod forretningens fremme under henvisning til, at han selv var ejer af tingen.
Vil udlægsforretningen kunne fremmes?
Ville det gøre nogen forskel, om *B* var *A*'s singularsuccessor?
3. Hvorvidt kan erstatningskrav for personskade, der tilkommer den, som er kommet til skade ved et automobiluheld, inddrages i den tilskadekomnes konkursbo?
4. Hvorvidt er samleje mellem personer, der har indgået ægteskab i strid med § 13 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, strafbart?
5. Da *A* var eftersøgt af politiet i anledning af en faderskabssag, antog han falsk navn og tog under dette navn arbejde i en egn fjernt fra hans tidligere bopæl. Ved forskellige lejligheder kvitterede han for sin ugeløn og over for postvæsenet med det påtagne navn og underskrev sig ligeledes med det i en afbetalingskontrakt angående køb af en cykle.
Hvorvidt vil han kunne straffes herfor?
6. *A* bryder en aften gennem et vindue til gården ind i en manufakturforretning for at begå tyveri. *B* holder efter aftale med *A* vagt i gården og mod-

¹⁾ Sagen angik spørgsmål i forbindelse med lynchning af italienere i New Orleans.

tager kosterne, efterhånden som *A* bringer dem ud til ham. Mens *A* er inde i forretningen, hører *B* en person nærme sig og forsvinder derefter – uden at advare *A* – med de koster, denne har overgivet ham. Den omtalte person, der er en patrouillerende nattevagt, overrasker derefter *A* inde i forretningen, medens han er i færd med at bryde pengeskuffen op, og forsøger at overmande ham. Under kampen affyrer *A* for at skræmme modstanderen sin revolver og kommer derved til at såre ham i armen, hvorefter *A* forsvinder uden at medtage yderligere koster.

Efter hvilke bestemmelser vil *A* og *B* kunne straffes?

Eksamens 3die del.

1) Teoretisk opgave: Hvad forstås ved boykotting, og under hvilke betingelser kan den boykottede kræve erstatning? Der kan ses bort fra brud på kollektive aftaler og fra det sidste tiårs lovgivning.

2) Almindelig opgave:

1. *A*, der i et år har været separeret fra sin hustru *B*, ringforlover sig med *C*, som han besvanger. Efter et tilfældigt møde mellem *A* og *B* genoptager ægtefællerne samlivet, og *A* hæver – uden iøvrigt at have nogen grund hertil – sin forlovelse med *C*, der er bekendt med, at *A* er separeret, men hvem *A* gentagne gange har forsikret, at han aldrig ville vende tilbage til hustruen.

Kan *C* gennemføre krav mod *A* efter reglerne i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning af 30. juni 1922, §§ 1-2?

2. Hvilken betydning har reglen i § 35, stk. 1, i lov om umyndighed og værgemål af 30. juni 1922 for forholdet mellem den mindreårige arbejder og hans arbejdsgiver?

3. Hvilke omstændigheder vil være at tage i betragtning ved afgørelsen af, hvorvidt der skal pålægges den ene ægtefælle at betale underholdsbidrag til den anden i separationstiden?

4. Smedemester Peter Sørensen låner den 3. sept. 1938 2000 kr. af grosserer Juul. Samtidig overdrager han Juul sine maskiner til ejendom, men således at Sørensen beholder dem i sin besiddelse, og således at han kan få ejendomsretten over dem tilbage, når han betaler de 2000 kr. Han betaler iøvrigt Juul 50 kr. i afdrag på gælden månedlig og 20 kr. i månedlig leje af maskinerne. Den 17. oktbr. samme år går Sørensen fallit. Juul kræver maskinerne udleveret af konkursboet eller de 2000 kr. anerkendt som massekrav.

Hvorledes skal denne retssag afgøres?

5. Ved dekret af 29. juli 1941 eksproprierer *X* kommune *A*'s villaejendom og udbetaler erstatningen til *A*, hvorimod afståelsen ikke tinglyses, ligesom *A* forbliver i besiddelse af ejendommen.

Den 14. oktober 1941 sælger *A* ejendommen til *B* ved et skøde, som denne, uden kendskab til det passerede, anmelder til tinglysning dagen efter, hvorpå *A* gør sig usynlig.

Ved kundgørelsen i Tingbladet den 20. oktober s. å. opdager kommunen, hvad der er sket, og gør indsigelse.

Hvorledes er *B* stillet overfor kommunen?

6. *B* havde i sommeren 1931 hos guldsmed *S* bestilt en guldgenstand, der skulle forarbejdes efter godkendt tegning og leveres senest 30. september. Den svend, der havde fået arbejdet overdraget, tilegnede sig det ham betroede materiale og forsvandt, og som følge heraf blev genstanden ikke

rettidig færdig. Den 2. oktober foreviste *S* den ikke helt færdige genstand for *B* og opnåede hans tilladelse til at simplificere den aftalte dekoration lidt, hvilket ville fremskynde arbejdet. Den følgende nat gik genstanden tabt ved en brand, der var påsat af en pyroman. Prisen for genstanden var 1000 kr., men 30. sept. og 2. oktbr. ville den færdige genstand have været 1200 kr. værd, fordi guldets pris i danske kroner var steget, efter at guldindløsningen af pengesedlerne var ophævet.

Kan *B* nægte at betale købesummen? Kan han kræve erstatning af *S*? Kan han forlange, at *S* laver en ny genstand til ham?

7. Ved en ringe fejl fra *M*, der var medhjælper hos *H*, slap dennes hund løs og løb henad gaden, hvor den under leg med en anden hund ødelagde en butiksrude, der tilhørte *B*. Ruden var forsikret for fuld værdi i glasforsikrings-selskabet *G*. Hunden blev selv forskåret og måtte slås ned.

Hvorvidt kan *B* eller selskabet *G* kræve erstatning af *M* eller *H*?

Kan *H* kræve erstatning af *M* for hunden eller godtgørelse for det erstatningsbeløb, der måtte falde på ham?

8. I et aktieselskab, der foruden stamaktiekapital har en præferenceaktiekapital på 1 million kroner, beslutter generalforsamlingen, at stamkapitalen skal forhøjes med 1 million, og at dette beløb skal anvendes til indløsning af præferencekapitalen. Kan indløsningen finde sted uden forudgående varsling af selskabets kreditorer?

3) Konkret opgave:

I 1912 indgik grosserer Villumsen ægteskab med Gerda Hansen. De fik to børn, født i 1913 og 1915. Villumsen, der drev en større selvstændig forretningsvirksomhed, blev i 1920 erklæret fallit; konkursbehandlingen sluttede med en udækket stor gæld, som han i de følgende år intet afbetalte på. I 1921 oprettede ægtefællerne ægtepagt om fremtidig fuldstændigt særeje; fællesboet ejede på det tidspunkt intet. I 1923 fik Villumsen ansættelse i en agenturforretning, hvor han til stadighed har oppebåret en løn på 6000 kr. årlig. I 1926 døde fru Villumsens fader, og hun arvede efter ham 150.000 kr., der i henhold til afdødes testamente båndlagdes i overformynderiet.

I 1929 købte Villumsen en villa i Gentofte til familiens eget brug. Købet ordnedes ved, at han overtog de indestående prioriteter til kredit- og hypotekforeningen; den kontante del af købesummen blev tilvejebragt ved, at hustruen fik tilladelse til af sine i overformynderiet indestående midler at få udbetalt 10.000 kr., mod at der blev indleveret til bestyrelse i overformynderiet et af manden udstedt, tinglyst pantebrev, stort 10.000 kr., med pant i ejendommen efter de to nævnte lån. Samtidig hermed udstedte Villumsen et pantebrev til en sagfører med 4. prioritet for 12.000 kr.; dette pantebrev transporteredes kort efter af sagføreren til de to børn, men der meddeltes ikke pupilauctoriteterne noget derom; pantebrevet indleveredes ikke til bestyrelse for dem i overformynderiet, og faderen som deres værge aflagde ikke værgeomålsregnskab derfor.

I 1935 solgte Villumsen villaen; køberen overtog de to offentlige lån; pantebrevet på 10.000 kr. indfriedes ved indbetaling af pengene på hustruens konto i overformynderiet; restkøbesummen 4000 kr. udbetaltes til Villumsen på børnenes vegne. Villumsen havde forinden dels fået fuldmagt fra sin myndige søn til på hans vegne at kvittere pantebrevet på 12.000 kr., dels havde pupilauctoriteterne for det umyndige barns vedkommende givet ham en tilsvarende tilladelse i hans egenskab af værge. Den umyndiges andel 2000 kr. indbetaltes nu på pupilauctoriteternes forlangende i overformynderiet for den umyndige.

Ganske kort tid efter salget købte Villumsen en villa i Lyngby. Denne ejendom var ved købet ansat til ejendomsskyld 45.000 kr.; »Omegnsbanken« havde i 1934 overtaget den som ufyldestgjort panthaver for 40.500 kr. Villumsen købte den af banken for 40.000 kr., hvoraf 30.000 kr. berigtigedes ved overtagelse af prioriteter til kredit- og hypotekforeningen, medens de 10.000 kr. påny udrededes af hustruens overformynderimidler, ligesom sidst mod indlevering af tinglyst pantebrev med 3. prioritet.

Samtidig med at skødet og nævnte pantebrev på 10.000 kr. blev tinglyst, lod Villumsen tinglyse et pantebrev med 4. prioritet i ejendommen, stort 5000 kr., til sin hustru, samt et ejerpantebrev med 5. prioritet, stort 10.000 kr., som han straks efter transporterede til hende.

Kort tid efter håndpantssatte fru Villumsen ejerpantebrevet hos »Omegnsbanken« til sikkerhed for et lån på 6000 kr., hun fik i banken.

I august 1938 gjorde en af de kreditorer, der havde deltaget i konkursen i 1920, udlæg i ejendommen for sit udækkede tilgodehavende. Da beløbet ikke betaltes, blev Villumsen påny erklæret fallit; det viste sig, at der i boet atter var en stor gæld, og at der praktisk talt ingen aktiver var udover villaen.

Ejendommen blev sat til tvangsauktion, og efter bud og overbud blev den købt af en trediemand for 52.000 kr., hvoraf 39.000 kr. berigtigedes ved overtagelse af de 3 første prioriteter, medens den øvrige del af købesummen 13.000 kr. betaltes kontant og deponeredes hos fogden efter aftale mellem boet, fru Villumsen og »Omegnsbanken«.

Konkursboet besluttede nu at anlægge sag mod fru Villumsen. Boet gør under sagen gældende, at hverken pantebrevet på 5000 kr. eller ejerpantebrevet på 10.000 kr. dækker over reelle skyldforhold, og at de derfor kan afkræftes. Boet nedlægger herefter påstand på, at de 13.000 kr. udbetales til det.

Indstævnte fru Villumsens oprindelige påstand går ud på, at beløbet 13.000 kr. udbetales til hende, idet hun gør gældende, at pantebrevene ikke kan afkræftes, da de tjente til sikkerhed for penge, hendes mand skyldte hende. Hun forklarer under sagen herom nærmere:

I 1934 betalte hun af sine midler (renter af overformynderikapitalen) en af mandens forretningskreditorer 5000 kr.; til dokumentation herfor fremlægger hun dels kreditors kvittering til hende, dels udskrift af en sparekassebog lydende på hendes navn, der viser, at flere beløb, tilsammen af omtrent tilsvarende størrelse, omkring det pågældende tidspunkt er hævet. Til sikkerhed for det krav, hun derved havde fået på manden, blev pantebrevet på 5000 kr. udstedt i 1935 uden angivelse af nærmere skyldgrund. – Boet bestrider, at de 5000 kr. er betalt af fru Villumsens særeje.

Hun hævder dernæst, at hun i 1935 ved flytningen til Lyngby betalte en gæld til købmænd og andre handlende for varer, købt til familien, med ialt 5200 kr.; de under sagen fremlagte, kvitterede regninger lyder vel på mandens navn, men hun hævder, at hun har betalt beløbene af sit særeje. – Boet bestrider, at hun har fået et tilgodehavende, som kan gøres gældende overfor boet.

Endvidere har hun efter sit anbringende betalt 4 ekstraordinære afdrag på 200 kr., ialt 800 kr., på den indestående hypotekforeningsskyld, for hvilke afdrag hun fremlægger kvitteringer; beløbene, hævder hun, er betalt af hendes i overformynderiet hævdede terminsrenter. Dette bestrides ikke af boet, som imidlertid ikke kan anerkende, at hun derved har erhvervet et krav mod manden, der kan forlanges dækket til skade for dennes kreditorer.

Endelig anfører hun, at de 4000 kr., der ved salget af villaen i Gentofte indgik til dækning af børnenes pantebrev på 12.000 kr., blev anvendt til forbedring af villaen i Lyngby, idet de 2000 kr., der tilfaldt det ældste barn, blev brugt straks, medens de 2000 kr., der tilfaldt det yngste barn, blev an-

vendt lige efter udbetalingen af overformynderiet i 1936, da barnet fyldte 21 år. Børnene transporterede senere deres herved opståede tilgodehavender til hende. Om oprindelsen til disse penge forklarer hun, at de stammer fra gaver fra hendes fader til børnene. Pengene indsatte hun ved lejlighed på en særlig sparekassebog på sit eget navn; af en udskrift af kontoen, fremlagt under sagen, fremgår det, at der i tidens løb ofte er indsat og hævet beløb; herom forklarer hun, at hun disponerede frit over disse penge til familiens fornødenheder ved at hæve, når det var nødvendigt, og indsætte igen, når hun havde penge. Da der efter hendes forklaring i tidens løb ialt var anvendt over 12.000 kr. af børnenes penge på denne måde, uden at dette dog nu nærmere kan dokumenteres, blev der ved købet af Gentoftes-villaen givet børnene sikkerhed derfor ved transporten af pantebrevet på 12.000 kr. – Boet bestrider, at børnene, og dermed fru Villumsen, har erhvervet noget krav, der skal respekteres af Villumsens kreditorer.

»Omegnsbanken« er med parternes samtykke indtrådt i sagen som part. Den nedlægger under sagen påstand på, at der af det deponerede beløb udbetales den 6000 kr. til dækning af fru Villumsens gæld til banken, for hvilken ejerpantebrevet er håndpantset til sikkerhed, idet den som panthaver af ejerpantebrevet ikke er pligtig at respektere indsigelsen om pantebrevets afkræftelighed, da den måtte være berettiget til at gå ud fra, at pantebrevet på 10.000 kr. dækkede over et reelt skyldforhold.

Fru Villumsen har under sagen erklæret, at hun intet har at indvende mod bankens påstand, hvorfor hun nedsætter sin påstand til udbetaling af restbeløbet 7000 kr.

Boet protesterer mod bankens krav, idet det gør gældende, at indsigelsen om afkræftelse må respekteres af alle, der afleder deres ret af selve pantebrevet; boet anfører særlig, at banken ikke kan have været i god tro, dels fordi Villumsens tidligere konkurs var almindelig kendt, dels fordi banken, der jo selv havde solgt Lyngby-villaen til Villumsen, fra forhandlingerne om salget og fra forhandlingerne ved fru Villumsens optagelse af hendes lån var kendt med, at Villumsen selv indtjente kontante midler havde.

For så vidt banken imidlertid måtte få medhold, påstår boet sig subsidiært tilkendt resten af det deponerede beløb, 7000 kr., samt fru Villumsen tilpligtet at betale boet 6000 kr., som det taber ved at måtte respektere bankens krav.

Der ønskes en prøvelse af parternes anbringender og en begrundet afgørelse af retstvisten.

Sommeren 1944.

Eksamens Iste del.

1. En lov om indfødsrets meddelelse trådte ifølge sin § 2 straks i kraft. En af de på loven optagne personer modtog en uge efter lovens stadfæstelse et bevis fra indenrigsministeriet, hvorefter han havde erhvervet dansk indfødsret. Loven blev bekendtgjort i Lovtidende 14 dage efter dens stadfæstelse.

Fra hvilket tidspunkt er indfødsretten erhvervet?

2. En politimester, som – efter at hans embede var blevet nedlagt – oppebar ventepenge, nægtede at overtage et andet politimesterembede.

Har han desuagtet vedblivende krav på ventepenge?

Kan han afskediges med eller uden pension?

3. Hvilke regler gælder der efter den folkeretlige fremmedret om udlændinges adgang til rettergang?

4. En købekontrakt angående et automobil indeholdt en bestemmelse om, at sælgeren *S* forbeholdt sig ejendomsret over automobilen, indtil restkøbesummen 700 kr. var betalt.

Medens automobilen beroede hos *S* til eftersyn, solgte køberen *K* det til *A*, der var uvidende om ejendomsforbeholdet, for 2000 kr., der betaltes kontant. En uge senere bød *B* 3000 kr. for automobilen, og *K* solgte det herefter til *B*, der intet kendte til ejendomsforbeholdet eller salget til *A*. *B* betalte købesummen 3000 kr. til *K*, hvorefter *K* afhentede automobilen på værkstedet og overgav det til *B*. Kort tid efter bliver *K* afsløret som bedrager.

Da forholdet er bragt på det rene, fordrer *S* automobilen udleveret af *B*. *B* påstår sig principalt kendt berettiget til at beholde automobilen uden at betale noget til *S*; subsidiært kræver han at beholde det mod betaling af restkøbesummen 700 kr. *A* fordrer automobilen udleveret til sig mod betaling af restkøbesummen 700 kr. til *S*.

Hvorledes skal disse påstande bedømmes? Kan *A* eller *B* fremsætte erstatningskrav overfor *K*?

5. Hvorledes påvirkes kautionistens hæftelse af den omstændighed, at fordringshaveren ved forfaldstid tøver med at inddrive fordringen hos hovedmanden (skyldneren), giver afkald på et stillet pant eller lover hovedmanden henstand?
6. Den 18. november 1943 lader maleren Anders Nielsen tinglyse underpantebrev i en række specificerede indbogenstande, der faktisk omfatter alt, hvad han ejer. I januar 1944 vil hans husvært gøre udlæg hos ham for forfalden leje og hans farvehandler for tilgodehavende for leverede materialer, begge i henhold til erhvervet dom. Er panteretten til hinder herfor?

Den 2. februar 1944 flytter han fra København til Nivaa og bosætter sig der.

Bevirker denne flytning nogen ændring i hans kreditorers adgang til at søge fyldestgørelse?

7. Hvorledes afgøres det, om en arveberettiget person er arving eller legatar, og hvilken retlig betydning har denne sondring?

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

1. Den 9. marts 1943 udstedes følgende dokument:

»For leverede varer er jeg grosserer Peter Frederiksen skyldig 573 kr., som jeg vil have at betale senest 11. juni 1943.

Som kautionist:

Jens Sørensen.

Andreas Karlsen.«

Frederiksen giver den 27. marts dokumentet i håndpant til sin bank, uden at der meddeles Sørensen noget herom. Den 15. april betaler Sørensen et afdrag på 200 kr. til Frederiksen, der samtidig giver ham 3 måneders henstand med restbeløbet.

Da Frederiksen ikke kan klare sine forpligtelser overfor banken, kræver denne 15. juni 1943 573 kr. hos Karlsen.

Hvilke indsigelser kan Karlsen – der forudsættes intet at kende til de efter dokumentets udstedelse stedfundne dispositioner – rejse mod søgs-målet?

2. Hvilken retlig betydning har tinglysning af et skøde?
3. At fremstille de om ægtefællers personlige forhold gældende retsregler.
4. Ægtefællerne *A* og hans hustru *B*, mellem hvilke der består almindeligt formuefællesskab, opretter den 12. maj 1940 ægtepagt, hvorved *A* til

B som særeje og uden vederlag overdrager forskellige obligationer. Den 14. juni 1940 bliver ægtepagten forsynet med godkendelsespåtegning af overpræsidenten i København. Ved en forglemmelse fra sagfører *C*'s side bliver ægtepagten ikke tinglyst.

Ved en automobilulykke den 22. april 1942 bliver *A* dræbt på stedet, medens *B* dør på hospitalet en time senere som følge af de sår, som hun har fået ved ulykkestilfældet.

Der er ingen børn i ægteskabet mellem *A* og *B*, men *A* har af tidligere ægteskab en søn *D* samt en udenfor ægteskab født, 18 år gammel datter *E*. *B*'s nærmeste slægtninge er hendes morfader *F*, hendes søster *G* og hendes halvsøster *H*.

Hverken *A* eller *B* efterlader sig testamente. Fællesformuen udgør netto 41.000 kr. Værdien af de ved ægtepagten til *B* overførte obligationer er 15.000 kr.

Hvorledes vil *A*'s og *B*'s efterladte formue være at fordele mellem deres arvinger?

5. *A* forlover sig i maj 1941 med frk. *B*. I september 1942 bliver han indlagt på Øresundshospitalet i København lidende af lungetuberkulose. Frøken *B* besøger ham jævnlig på hospitalet. Den 15. oktober 1942 meddeler han hende, at overlægen nu har sagt ham, at hans sygdom vil kræve et sanatorieophold på mindst 6 måneder, og at han som følge heraf har besluttet at hæve deres forlovelse. Frk. *B* erklærer, at hun vil vente på ham, men han fastholder sin beslutning.

Frk. *B* får et nervesammenbrud og mister sin plads på det kontor, hvor hun hidtil har været ansat med 250 kr. månedlig.

Da hun er blevet rask i oktober 1943, rejser hun erstatningssag mod *A*, der har en ret betydelig formue, idet hun for dokumenterede helbredsudgifter kræver 960 kr. og for tabt arbejdsfortjeneste i 9 måneder 2250 kr.

Hvorvidt kan frk. *B* gennemføre de af hende rejste krav?

6. For hvilke tab kan erstatning kræves hos den, der udenfor kontraktforhold er ansvarlig for en skade?
7. Godsejer *A*, der boede i nærheden af Skanderborg, solgte til fabrikant *B*, København, hele årshøsten af hør på sit gods. Leveringen af hele partiet skulle ske *job* Aarhus havn. Under transporten fra Skanderborg til Aarhus ødelagdes leverancen fuldstændigt som følge af et togsammenstød.

Kan *A* uanset varens undergang forlange købesummen betalt af *B*? Vilde det i så henseende have gjort nogen forskel, om leveringen var sket *cif* Skanderborg?

Kan *B*, der vilde have tjent på handelen, kræve erstatning, fordi handelen ikke blev opfyldt?

Eksamens 2den del.

1. Hvad forstås ved »betleri« i straffelovens § 197, og hvilken betydning har det, at en person, som gør sig skyldig i strafbart betleri, ikke har været klar over, at hans handling må opfattes som sådant?
2. I gårdejer *A*'s gård indestod et kreditforeningslån, stort 25.000 kr., et hypotekforeningslån, stort 5000 kr., samt et privat pantebrev, stort 15.000 kr. Det sidstnævnte pantebrev var ikke tinglyst. Da *A* ikke så sig i stand til at klare sine terminsydelse og øvrige forpligtelser, bortsolgte han efterhånden hele gårdens besætning og en stor del af driftsinventaret for at skaffe sig de nødvendige kontanter og forringede herved pantets værdi i betydelig grad. For at dække herover satte han en nat under et tordenvejr

ild på laden med det resultat, at hele gården nedbrændte. Bygningerne, besætningen og inventaret var kun forsikret for ialt 20.000 kr.

Efter hvilke bestemmelser vil *A* kunne straffes?

3. Under et selskab hos *A* tilegner en af gæsterne *T* sig en gulddåse, der står fremme på et bord, samt en mappe, hvori der ligger forskellige legitimationspapirer. Dagen efter henvender *T* sig til en pantelåner og pantsætter dåsen i *A*'s navn, idet han som legitimation anvender de papirer, han har fundet i mappen. Blandt disse befinder der sig et brev, som fremtræder som skrevet af en højtstående person til *A*, men som denne i virkeligheden selv har skrevet i den hensigt at prale med brevet over for sine bekendte. *T*, der straks er klar over, at brevet ikke hidrører fra den angivne udsteder, benytter det sammen med de øvrige papirer over for pantelåneren; men denne skænker ikke brevet nogen opmærksomhed, hvorimod han nøje undersøger en dåbsattest for *A* og forskellige medlemskort, forinden han modtager dåsen.

Efter hvilke bestemmelser vil *T* kunne straffes, og vil *A* kunne straffes for sit forhold m. h. t. brevet?

4. Under en sag, hvorunder en ingeniør søger et højspændingsværk for et tilgodehavende, der skal tilkomme ham som teknisk konsulent for anlæget, forlanger han en af de sagsøgte ført forhandlingsprotokol fremlagt og udlånt til sig, idet han ved hjælp af den mener at kunne bevise, at »de sagsøgtes procedure helt igennem er usandfærdig, når man sammenholder den med de oplysninger, som protokollen giver«.

Kan dette mod de sagsøgtes protest tilstedes ham?

5. Under en mod bagermester *A* rejst straffesag i anledning af, at han ikke havde tilstået sine svende det fridøgn, som det påhvilede ham at give dem ifølge en af socialministeriet udfærdiget bekendtgørelse, påstod *A* frifindelse under henvisning til, at den nævnte bekendtgørelse var ugyldig, fordi den ikke havde været forelagt vedkommende faglige organisation, således som det var påbudt i den lov, i medfør af hvilken bekendtgørelsen var udstedt.

Hvorvidt kan der gives *A* medhold i hans frifindelsespåstand?

6. Hvad forstås ved »procesforudsætninger«, og hvilken virkning har deres svigten?

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

1. Hvorvidt er sindssygdом straffrihedsgrund efter gældende dansk ret?
2. En husassistent *A*, der er forlovet med en flere gange straffet indbrudstyv og voldsmand *B*, lader sig af denne overtale til at lade køkkendøren i det hus, hvori hun tjener, stå åben ved nattetid, for at han ubemærket skal kunne søge tilflugt i huset efter et indbrud, han har planlagt i nabolaget. Han har sat hende ind i denne plan, og hun har forgæves søgt at tale ham derfra. Skønt hun frygter, at han, når han først er kommet ind i huset, kan finde på at bestjæle også hendes herskab og måske endog gå voldsomt frem, lader hun ham slippe ind som aftalt. Han går nu ind i husbondens soveværelse for at tilegne sig hans penge, og da husbonden vågner, slår han ham i hovedet med en hammer, han har taget i køkkenet, og tilføjer ham en alvorlig skade, hvorefter han flygter medtagende en større sum penge.

Hvorvidt, eventuelt efter hvilke bestemmelser, kan der gøres strafansvar gældende overfor *A*?

3. I et selskab indenfor en familiekreds gengav *A* overfor sin onkel *B* et rygte

om, at en fælles bekendt, kommunelærerinde *C*, havde pådraget sig en kønssygdom og derfor havde måttet tage sin afsked. Han tilføjede for egen regning, at *C* i længere tid havde ført et usædeligt liv. *B* bragte senere disse udtalelser videre til en journalist *D*, der undersøgte sagen og konstaterede, at udtalelserne savnede enhver berettigelse. *D* opsøgte nu *A* og erklærede, at han ville meddele *C* hans udtalelser, hvis han ikke betalte ham 100 kr. for hans ulejlighed i sagen.

Hvorvidt er der begået noget strafbart forhold fra *A*, *B* og *D*'s side?

4. Hvorvidt kan en formuerettighed ved privat viljesbestemmelse undtages fra at kunne gøres til genstand for udlæg?
5. *A* sagsøgte *B* til udlevering af en værdifuld håndbog, som han påstod at have udlånt til *B*. Denne bestred ikke, at han havde fået håndbogen overleveret af *A*, men hævdede, at *A* havde overgivet ham håndbogen til ejendom som tak for tjenester, han havde ydet *A*.

Efter hvilke synspunkter afgøres det, hvem der har bevisbyrden i en sag af denne art?

6. Hvad forstås ved en borgerlig retssags *anlæg*, *anhængiggørelse* og *tingfæstning*, og hvilke er de vigtigste til hvert af disse skridt knyttede retsvirkninger?

Eksamens 3die del.

1) Teoretisk opgave:

Under hvilke betingelser kan en part i en gensidig bebyrdende kontrakt kræve erstattet sit tab ved, at den anden part ikke erlægger sin ydelse i rette tid, når dette skyldes, at det allerede ved aftalens indgåelse var umuligt for ham at erlægge rettidig?

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

Hvorvidt påvirkes erstatningsansvaret udenfor kontraktsforhold af, at skadelidende eller trediemand har medvirket til skaden?

2) Almindelig opgave:

1. Eriksen ejede en kreditforeningsobligation og havde fået den noteret på sit navn. Ved at true med at skandalisere ham fik Sørensen ham til at påtegne obligationen en transport til ihændeleveren og udlevere obligationen til Sørensen. Denne gav straks efter obligationen videre til Krag, der i god tro modtog den som delvis dækning af en forfalden fordring på Sørensen. Et par dage senere, netop som Krag ville indlevere obligationen til notering, fik han brev fra Eriksen, hvori denne »oplyste«, at han var ejer af obligationen og krævede den udleveret.

Er dette krav berettiget?

2. I 1940 opførte muremester Madsen et hus for grundejer Gran. I 1942 faldt en af husets altaner ned og kvæstede Petersen, der tilfældigvis gik forbi på gaden. Det viste sig, at altanen var opsat på ubetryggende måde, hvad dog ikke kunne ses, efter at byggeriet var afsluttet. Madsen havde i 1939-41 haft en i selskabet Atlas tegnet ansvarsforsikring, som dækkede ham mod ansvar udenfor kontraktsforhold indtil et beløb af 30.000 kr. for hver person, der led skade, men han havde opsagt den til ophør ved udgangen af 1941. Så snart Petersen havde rejst erstatningskrav mod Madsen, anmeldte denne kravet for Atlas, som hævdede, at det ikke havde pligt til at dække skaden, da forsikringen var ophørt, før skaden skete.

Har Petersen krav på erstatning hos Gran og/eller Madsen?

Kan Petersen eller Madsen rejse krav mod Atlas?

3. Den 29. januar 1918 sælger *A* ved mundtlig aftale sin landejendom matr. nr. 7 af Sørup by, Grønholdt sogn til *B*, der straks tiltræder besiddelsen, men først den 10. juni 1926 får tinglyst skøde. Kort efter overtagelse har *B* på egen hånd anbragt en række drænrør fra sin grund og ind på naboejendommen matr. nr. 8, hvor han har tilsluttet dem en derværende ledning. Ved skøde tinglyst 5. januar 1934 skifter nr. 8 ejer.

Kan *B* overfor den nye ejer af matr. nr. 8 under en af denne i 1944 mod ham anlagt retssag få medhold i, at han nu har krav på at beholde de af ham etablerede afløbsforhold?

4. Hvilken forskel i omfang er der mellem den fuldmagt, en deltager med signatur har i et ansvarligt handelsselskab, og den fuldmagt, en prokurist i selskabet har i kraft af sin stilling?
5. Hvilke regler gælder der om forældrenes pligt med hensyn til børnenes religiøse opdragelse?
6. Ved dekret af 16. februar 1936 umyndiggøres dr. phil. Herbert Jørgensen på grund af ødselhed. Han udarbejder derefter en videnskabelig håndbog, som indbringer ham et forfatterhonorar på 2000 kr. For en del af disse penge køber han på en maleriauktion et maleri til 500 kr., medens resten går til livsfornødenheder. Han går herefter i gang med et nyt videnskabeligt værk, og af professor G. Jespersen, som ikke kender umyndiggørelsen, låner han den 1. juli 1938 for et halvt år uden værgens samtykke en række håndbøger. Til sikkerhed dels for bogernes tilbagelevering, dels for et kontant lån på 200 kr., som Jespersen i 1937 har ydet ham, stiller han – ligeledes uden værgens samtykke – det nævnte maleri som håndpant. Lånet forfalder 1. januar 1939.

Ved en ildsvåde i etagen over Jørgensens bolig ødelægges håndbøgerne af det nedtrængende vand. Han har ikke tegnet indbo-forsikring. Den 1. januar 1939 kan han således ikke tilbagelevere de lånte håndbøger, og han tilbagebetaler heller ikke det lånte beløb.

Kan Jespersen søge fyldestgørelse for de udlånte bøgeres værdi og for kravet på de 200 kr. gennem det pantsatte maleri, uanset at umyndighedsindsigelse gøres gældende over for ham?

7. Ved bevilling af 16. januar 1938 bliver det barnløse, i formuefællesskab levende ægtepar, fabrikant A. Hornslet og hans hustru, separerede. Den kontante formue, 60.000 kr. deles mellem dem, og hustruen får tillagt et underholdsbidrag på 3000 kr. årlig. Hornslet beholder hjemmet i København, medens hustruen tager ophold hos en søster i Odense.

Hornslet bestemmer ved testamente af 31. marts 1939, at Danmarks naturfredningsforening ved hans død skal arve, hvad han måtte efterlade sig.

Under Hornslets ophold i Odense i marts 1942 mødes de separerede ægtefæller og har samleje.

I skrivelse af 12. juni 1942 meddeler fru Hornslet sin fraseparerede mand, at hun er blevet besvangret, og at ingen andre end han kan være fader til barnet. De aftaler derefter pr. korrespondance samlivets genoptagelse, og den 13. september 1942 tager han til Odense for at hente hende, men på deres hjemrejse til København samme dag falder han over bord fra Storebæltsfærgen og drukner.

På dødsfaldets tidspunkt har hustruen de 30.000 kr. i behold, medens Hornslets formue incl. bohavne udgør 84.000 kr. Hans nærmeste slægtninge er iøvrigt hans 3 brødre.

Hvorledes skal der ved det skifte, der finder sted, forholdes med Hornslets efterladenskaber?

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

1. Hvorvidt kan en genuskøber i tilfælde, hvor levering midlertidig forhindres, uden at sælgeren er ansvarlig herfor, kræve levering efter hindringens ophør?
2. Da *A* en aften kom hjem i sin lejlighed, mærkede han stærk gaslugt, men var alligevel så uforsigtig at stryge en tændstik for at undersøge, hvor gasledningen var utæt. Denne grove uagtsomhed forårsagede en eksplosion, og den medførte atter en brand, der ødelagde såvel *A*'s indbo som indboet i lejligheden ovenover, der var lejet af *B*. *A* og *B* havde begge tegnet brandforsikring for løsøret, *A* tillige almindelig ansvarsforsikring for sit ansvar udenfor kontraktforhold.

Hvorvidt kan *A* af brandforsikringen kræve erstatning for sit ødelagte indbo?

Under hvilke betingelser kan der i anledning af skaden på *B*'s indbo rejses krav mod ansvarsforsikringen af *A* eller *B* eller af det selskab, hvori *B*'s indbo var brandforsikret?

3. I grosserer J. Chr. Petersens testamente findes bl. a. følgende bestemmelse:
»Der tillægges min nevø Hans Danielsen et legat af 10.000 kr. Min niece Ingrid Danielsen skal sikres en årlig livsvarig livrente af 500 kr., min nevø Jørgen Danielsen skal arve 10.000 kr. 4% østifternes kreditforeningsobligationer.«

Alle legaterne skulle udredes arveafgiftsfrit.

Testator afgik ved døden den 17. juli 1942 efterladende sig en betydelig formue. Den 13. august 1942 udstedte eksekutorerne proklama. Nogle boet tilhørende grunde lykkedes det først at få solgt i løbet af efteråret 1943.

Boets afslutning og udlodningen til arvinger og legatarer skete 11. december 1943. Legatet til Hans Danielsen udbetaltes med det i testamentet nævnte beløb. Til Ingrid Danielsen overleveredes police med statsanstalten for livsforsikring lydende på en den 1. december 1943 begyndende livsvarig livrente på 500 kr. årlig. Til Jørgen Danielsen udleveredes 10.000 kr. 4% østifternes kreditforeningsobligationer med vedhængende rentekuponer pr. 11. juni 1944 og følgende terminer.

På skiftesamlingen gjorde de tre nævnte legatarer gældende, at de ikke ved den stedfundne udlodning var fyldestgjort i henhold til testamentets ovennævnte bestemmelse.

Hvorvidt kan der gives dem medhold heri?

4. Købmand *A* forærer julen 1942 sin forlovede frk. *B* et flygel, som han – for at overraske hende – lader transportere til hendes lejlighed juleaftens dag, medens hun er på kontor. Begge er meget musikinteresserede og spiller firkædet sammen.

Efter at en vareleverandør forgæves har gjort udlæg hos *A* for en ved dom fastslået fordring på 3.000 kr., lader han foretage udlæg i det hos frk. *B* beroende flygel. Frk. *B* bestrider hans ret hertil under påberåbelse af, at flygelet er skænket hende på gyldig måde, uanset at der ikke herom er oprettet noget dokument.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

5. Grønthandler Karl Gisselbjerg henvendte sig i maj 1943 til statseksamineret ejendomsmægler Sven Ejlersen om salg af sin forretning. Han opgiver, at den årlige omsætning i de sidste 3 år har været ca. 20.000 kr. og at hans gennemsnitlige årlige fortjeneste har været 2500 kr. Han forlanger en købesum af 10.000 kr., inclusive værdien af varelager og inventar ca. 300 kr.

Efter forhandling med en del liebhavere opnås der enighed med fhv. landmand Laurids Larsen. Ifølge slutseddel af 22. juni 1943 skal Larsen for forretningen med inventar og varelager betale en købesum af 2.000 kr. kontant ved overtagelsen og 300 kr. månedlig i 10 måneder regnet fra 1. august 1943.

Kort tid efter overtagelsen henvender Gisselbjerg sig til sagfører Sørensen, der på hans vegne anlægger retssag mod køberen til handelens tilbagegang under henvisning til, at Gisselbjerg aldrig har villet sælge forretningen under 8.000 kr. og ikke har forstået, at han ved den trufne aftale kun ville opnå ialt 5.000 kr.

Der fremlægges erklæring fra sagkyndig læge om, at Gisselbjerg må betegnes som svagt begavet («sinke») og som et i høj grad psykopatisk præget individ, og at det derfor må anses som overvejende sandsynligt, at han ikke har opfattet handelens vilkår rigtigt.

Såvel køberen som ejendomsmægleren hævder, at Gisselbjerg har været fuldstændig klar over, at han kun skulle have ialt 5000 kr. Ejlersen forklarer som vidne, at han har varetaget Gisselbjergs interesser på bedste måde, at han selv af honorarmæssige grunde var interesseret i, at købesummen blev så høj som muligt, men at højere købesum ikke kunne opnås, samt at den opnåede købesum er passende efter forholdene.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

6. I hvilket omfang kan bestyrelsen for et aktieselskab overlade delegerede eller personer, der ikke er medlem af bestyrelsen, at varetage de pligter, der påhviler den ifølge aktieselskabsloven?
7. I 1937 købte *A* ejendommen matr. nr. 61, der grænsede op til den *B* tilhørende ejendom matr. nr. 62. Forinden handelens afslutning havde *A* været på ejendommen og havde, da han agtede at opføre en garage på grunden, foretaget opmålinger på denne. Umiddelbart efter skødets tinglysning opdagede *A* ved at undersøge et udstykningskort, at det mellem de to ejendomme i 1913 opsatte hegn ikke fulgte den ved en landbrugsministeriel udstykningsapprobation i 1912 fastlagte skellinie, idet hegnet i forhold til udstykningskortets angivelse var anbragt nogle centimeter inde på matr. nr. 61, således at den pågældende jordstrimmel siden hegnets opsætning havde været inddraget under *B*'s råden.

B havde – ligesom alle andre interesserede – til stadighed regnet med, at hegnet fulgte den fastlagte skellinie mellem de to ejendomme.

A påbegyndte straks – trods *B*'s protest herimod – den påtænkte garage, således at dennes ene hjørne skar igennem hegnet og nåede lige til den på udstykningskortet angivne skellinie.

B anlagde herefter sag mod *A* og krævede herunder, at *A* skulle fjerne den påbygning, der havde fundet sted udover hegnslinien. Som begrundelse anførte *B*, at han havde vundet ejendomshævd på den omhandlede grænselod, og at *A* i ond tro havde foretaget påbygning på hans, *B*'s, grund. *A* bestred, at *B* skulle have vundet sådan hævd, og påstod, at en eventuel ejendomshævd som utinglyst i hvert fald var bortfaldet overfor ham.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

3) Konkret opgave:

Den 8. maj 1942 blev der telefonisk afsluttet en handel mellem kartoffelhandler Peter Rasmussen i Ørum og købmand Niels Hansen i Nimtofte, hvorved Hansen til Rasmussen, der optrådte som opkøber for grosserer Søren Christensen i København, solgte 75 tdr. spisekartofler, fordelt i 150 sække, nemlig 25 tdr. »Up to Date« og 50 tdr. »Richters Imperator«, for en pris af

henholdsvis 17 kr. 40 øre og 16 kr. 20 øre pr. td., incl. sækkene, eller henholdsvis 435 kr. og 810 kr., ialt 1245 kr. Kartofflerne, der af købmand Hansen var indkøbt på tre nærliggende gårde, skulle af Rasmussen afhentes hos Hansen eller efter hans nærmere anvisning og betales kontant ved modtagelsen. Den 13. maj sendte Rasmussen et lastautomobil, hvis chauffør hos Hansen fik udleveret 26 tdr. »Richters Imperator« og efter hans anvisning på de to af gårdene henholdsvis 25 tdr. »Up to date« og 24 tdr. »Richters Imperator«, hvorefter kartoflerne blev kørt til Grenå og samme dag indskibet med m/s »Anna« til København. Da chaufføren ikke havde penge med, kørte købmand Hansen straks efter kartoflernes udlevering over til Rasmussen og fik der udleveret en af Rasmussen udfyldt check på købesummen, underskrevet af grosserer Søren Christensen og trukken på Folkebanken i København.

Såvel under inladningen af kartoflerne i Grenå som under sejladsen til København var det et meget stærkt regnvejr, og det viste sig ved skibets ankomst til København lørdag den 16. maj, at der var trængt en del regnvand ned til kartoflerne gennem en utæt luge. De blev derfor straks efter ankomsten undersøgt af grosserer Christensen, som efter sin forklaring ved gennemskæring af 12–15 kartofler i hver af 12 tilfældig udtagne sække – foruden den af regnen forårsagede fugtighed – fandt over halvdelen heraf sorte og hule i midten, hvorfor han anså hele partiet usælgeligt som spisekartofler. Han tog kartoflerne hjem og oplagrede dem, liggende i sækkene, i et tørt lagerrum, og efter at han ved opringning samme aften til Rasmussen havde fået oplyst, hvem sælgeren var, telefonerede han mandag den 18. s. m. til købmand Niels Hansen og meddelte, at han efter det forefundne ikke kunne bruge kartoflerne. Da Hansen svarede, at det kendte han ikke noget til, og at kartoflerne var gode nok, gav Christensen samme dag Folkebanken besked om ikke at indfri den til Hansen udstedte check, som endnu ikke var kommet frem, og foranledigede derefter, at hans sagfører den 20. s. m. tilskrev Hansen, at Christensen på grund af manglerne ved kartoflerne hævede købet og forbeholdt sig erstatning for de ved transport m. v. af kartoflerne påførte omkostninger. Der udviklede sig derefter en del forhandlinger mellem Christensen og Hansen og deres sagførere, hvorunder Hansen stadig fastholdt, at kartoflerne var solgt til besigtigelse på pladsen og uden ansvar fra hans side, hvorhos han under angivelse af manglende tid afslog en opfordring om at komme til København for at besigtige kartoflerne og forhandle om sagen og iøvrigt varetage sine interesser.

Den 27. juni rettede grosserer Christensen henvendelse til sø- og handelsretten i København om udmeldelse af en syns- og skønsmænd til besigtigelse af kartoflerne, der endnu lå i sækkene i lagerrummet, således som de var oplagrede, og efter at retten havde udmeldt grosserer C. F. Mouritzen, og denne samme dag havde besigtiget kartoflerne, afgav han den 28. s. m. erklæring om sit skøn. Erklæringen gik ud på, at han, efter at have ladet 10 pct. af sækkene udstyrte og undersøgt indholdet samt gennemskåret et større antal knolde, kunne udtale, at der var overordentlig mange rådne kartofler i partiet, som i det hele var i en slet forfatning. Den meste fordærvelse var sikkert opstået under den lange henliggen på lageret, for en stor del som følge af den ved regnen forårsagede fugtighed, hvis virkninger ikke var søgt afbødede f. eks. ved at tømme kartoflerne ud af sækkene og sprede dem. Men skønsmændene måtte derhos anse det for givet, at der allerede ved fyldningen af sækkene havde været adskillige dårlige, idet det dels så ud til, men på grund af råddenskab ikke med sikkerhed kunne afgøres, at mange knolde var »vandsure« på grund af fugtighed på marken eller i kulen, dels en stor del af knoldene var hule eller sorte i midten, nemlig c. 30 procent af de gennemskårne af sorten »Richters Imperator«, hvorimod en sådan fejl ikke konstateredes i de undersøgte

knolde af sorten »Up to Date«. Denne skade, der er den værste anke mod kartoflerne, skyldes for stærk varme, enten solvarme under åben himmel eller varme i kulen, og kartofler med denne beskadigelse, der først kan opdages, når kartoflerne før eller efter kogningen skæres over, er det absolut uforvarsligt at sælge som spisekartofler.

Som følge heraf havde efter skønsmandens opfattelse i hvert fald kartoflerne af sorten »Richters Imperator« ved ankomsten til København absolut ikke kunnet sælges som ordentlig vare som spisekartofler, og der var nogen sandsynlighed for, at det samme var tilfældet med kartoflerne af sorten »Up to Date«.

I begyndelsen af juli afhændede derefter grosserer Christensen hele kartoffelpartiet uden vederlag som svinefoder.

Købmand Hansen, som stadig hævdede, at grosserer Christensen havde været uberettiget til at annullere handelen, og som på grund af Folkebankens nægtelse af at indløse checken ingen betaling havde fået, anlagde herefter ved stævning af 28. juli sag mod Christensen, idet han påstod ham tilpligtet at betale den fulde købesum 1245 kr. tilligemed renter heraf 6% årlig fra leveringsdato den 13. maj; subsidiært påstod han sig tilkendt 705 kr. med samme renter, nemlig fuld betaling for de 25 tdr. »Up to Date« og en trediedel af prisen for de 50 tdr. »Richters Imperator«.

Grosserer Christensen påstod sig frifundet og Hansen tilpligtet at betale omkostningerne ved kartoflernes afhentning og transport 225 kr. samt lagerleje 50 kr., ialt 275 kr.

Hansen påstod heroverfor frifindelse, subsidiært frifindelse for lagerlejen og det øvrige beløb forholdsvis nedsat.

Til støtte for sin påstand gjorde Hansen gældende:

1. Det er ikke ved det foretagne skøn, som først er optaget over 1 måned efter leveringen og uden tilsvarende af Hansen, godtgjort, at kartoflerne har lidt af mangler ved leveringen, der fandt sted den 13. maj.
2. Selv om en udtrykkelig aftale herom ikke anses bevist, følger det i hvert fald af handelens beskaffenhed, at kartoflerne, der skulle afhentes af Rasmussen og betales kontant ved udleveringen, skulle undersøges af ham straks ved afhentningen i Nimtofte som leveringssted og da enten godkendes eller forkastes, jfr. købelov § 51, hvorfor de først efter kartoflernes ankomst til København fremkomne reklamationer og den senere undersøgelse må være uden betydning.
3. Der er i hvert fald ikke af køberen, som det måtte påhvile ham, ført bevis for, at kartoflerne af sorten »Up to Date« har været lidende af mangler ved leveringen. Grosserer Christensen har derhos ikke været berettiget til at lade kartoflerne ligge oplagret så længe og uden at træffe forholdsregler mod deres beskadigelse af regnvandet, men burde straks have ladet dem besigtige og derefter solgt dem, jfr. kbl. § 55, jfr. § 35, hvorved han ville have kunnet, selv med de angivne mangler, opnå i hvert fald en trediedel af købesummen. Herved ville udgiften til lagerleje været sparet, og udgifterne til transporten må, hvis de kan belastes Hansen, i hvert fald nedsættes forholdsvis.

Grosserer Christensen bestred disse synspunkter og fastholdt, at skønnet måtte være afgørende uanset de påberåbte formelle mangler, der skyldtes Hansens egen henholdende adfærd under forhandlingerne. Han henviste til, hvad der også er ubestridt, at kartoflernes pris nogenlunde svarede til den gængse markedspris for god og sund handelsvare, og at Hansen var på det rene med, at kartoflerne straks efter udleveringen skulle sendes til København. Endvidere gjorde han gældende, at regnen måtte være uden betydning, dels

fordi kartoflerne i forvejen var lidende af væsentlige mangler, dels fordi de blev oplagrede i så tørt et lokale, at fugtigheden af sig selv ville være forsvundet og ikke kunne have gjort skade, hvis kartoflerne havde været sunde.

Under domsforhandlingen forklarede købmand Hansen, at han personlig hos sine sælgere havde undersøgt kartoflerne og fundet dem gode og reelle, og hans tre sælgere forklarede ligeledes, at også de anså kartoflerne for fuldtud reelle. Endvidere forklarede skønsmanden, at hvis det ved en undersøgelse af kartofler viser sig, at blot 3% af de undersøgte kartofler ved overskæring er hule eller sorte i midten, må partiet anses ubrugeligt som spisevare. Efter hans opfattelse kunne dog nok kartofler med denne fejl omkring midten af maj være solgt for en trediedel af den aftalte købesum.

Der ønskes en redegørelse for de til grund for sagen liggende retsforhold, herunder en vurdering af de af parterne anførte søgsmålsgrunde og indsigelser, samt en udtalelse om, hvorledes sagen bør afgøres. Det bemærkes, at parternes anbringender ikke må anses for udtømmende, men at alle relevante omstændigheder og hensyn bør tages i betragtning.

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

Grosserer Hans Christian Hansen (i det følgende benævnt med tilnavnet senior), havde sin virksomhed og sit kontor i ejendommen Pilestræde 77, København, der var en forretningsejendom uden beboelse. Han var gift med fru Petrea Hansen, med hvem han havde flere sønner, af hvilke den ældste var grosserer Hans Christian Hansen (i det følgende benævnt med tilnavnet junior), der var ugift. De her anvendte tilnavne senior og junior benyttedes ikke af de pågældende og findes ikke i tingbogen eller på noget af dem eller andre udstedt dokument.

Hansen senior havde erhvervet ejendommen Pilestræde 77 ved skøde lyst 3. januar 1937, og i februar 1938 overdrog han sin virksomhed tilligemed ejendommen til Hansen junior. Virksomheden havde kun et ringe omfang, og ejendommen var behæftet over ejendomsskylden, der var 75.000 kr. Hansen junior skulle bl. a. tilsvare pantekreditorerne i ejendommen.

På forslag af Hansen seniors revisor, statsaut. revisor Poul Lindberg, udstedtes der for at spare stempel, tinglysnings- og sagføreromkostninger intet skriftligt hverken om overdragelsen af virksomheden eller om overdragelsen af ejendommen, idet sådant ansåes for overflødig på grund af navneidentiteten. Hansen senior tog derefter ophold på en gård, han ejede i nærheden af Ålborg.

Hansen junior forenede Hansen seniors virksomhed med sin egen og drev herefter sin virksomhed i ejendommen Pilestræde 77. Han omprioriterede ejendommen delvis.

Den 3. januar 1942 afgik Hansen senior ved døden. Enkefru Petrea Hansen hensad i uskiftet bo og udstedte den 3. februar 1942 proklama. Blandt de anmeldte kreditorer var ikke nogen af de senere omtalte panthavere i ejendommen Pilestræde 77. Det viste sig, at Hansen seniors gæld var større end påregnet, således at enkefru Hansen var ude af stand til at fyldestgøre samtlige kreditorer, men hun opnåede en afdragsordning med hovedkreditorerne. I proklamaet var afdøde betegnet som proprietær Hans Christian Hansen, som bopæl var hans gård opgivet. Sit grossererborgerskab havde han opgivet ved sin fraflytning fra København.

Den 17. juli 1943 erklæredes såvel Hansen junior som enkefru Petrea Hansen konkurs. De var begge insolvente, og enkefru Petrea Hansen havde

ikke kunnet erlægge de afdrag, hun havde påtaget sig overfor Hansen seniors hovedkreditorer. Hendes samlede forpligtelser oversteg langt hendes aktiver.

Hansen juniors konkursbo lod den 20. juli 1943 ejendommen Pilestræde 77 registrere som tilhørende konkursboet.

I følge tingbogen var ejendommen behæftet på følgende måde (angivet i runde beløb):

I. Pantebrev lyst 11. marts 1941 til østifternes kreditforening til rest 30.000 kr. med første prioritet.

II. Pantebrev lyst 9. marts 1937 til Københavns hypotekforening til rest 15.000 kr. med anden prioritet og sædvanlig oprykningsklausul.

III. Pantebrev lyst 9. marts 1937 til Industribanken i Odense på 40.000 kr. med tredje prioritet og sædvanlig oprykningsklausul.

IV. Ejerpantebrev lyst 11. marts 1941 på 10.000 kr. med fjerde prioritet og sædvanlig oprykningsklausul.

Ejerpantebrevet no. IV var, uden at transporten var tinglyst, den 20. januar 1943 overdraget Centralbanken. Pantebrevene no. II og III var udstedt af Hansen senior, medens pantebrevene no. I og IV og transporten af pantebrev no. IV var udstedte af Hansen junior med sagfører R. J. Petersen som vitterlighedsvidne.

Ved indleveringen til tinglysning af pantebrevene I og IV meddeltes det af Hansen junior, at skødet på ejendommen var bortkommet, i hvilken anledning hans grossererborgerskab, der var fra 1930, vedlagdes. Enkefru Petrea Hansen havde den 20. januar 1943 undertegnet pantebrevet no. IV som selvskyldnerkautionist.

Medens enkefru Petrea Hansen var bekendt med, at hendes mand i februar 1938 overdrog ejendommen Pilestræde 77 til Hansen junior, må der gæses ud fra, at hun intet kendte til, at der ikke forelå tinglyst skøde.

Østifternes kreditforening kendte intet til Hansen senior og havde ikke før 11. marts 1941 haft pant i ejendommen.

Københavns hypotekforening kendte intet til overdragelsen til Hansen junior i 1938 og havde ikke henført proklamaet af 3. februar 1942 til deres debitor Hansen senior.

Industribanken i Odense kendte intet nærmere til Hansen senior og vidste intet om overdragelse i 1938. Den kendte overhovedet ikke Hansen junior og havde ikke henført proklamaet af 3. februar 1942 til Hansen senior. Banken havde modtaget pantebrevet no. III som sikkerhed fra Hansen seniors yngste søn, der boede i Odense og havde et større mellemværende med banken, som den indtil sommeren 1943 anså fuldt dækket ved andre sikkerheder, men som imidlertid da viste sig værdiløse.

Centralbanken, der var stiftet i 1939, havde aldrig haft nogen forbindelse med Hansen senior og kendte intet til ham.

Sagfører R. J. Petersen, der aldrig havde haft med Hansen senior at gøre og intet kendte til ham, havde ikke haft andet at gøre med pantebrevene no. I og IV og transporten af no. IV til Centralbanken end, at han havde skrevet under som vitterlighedsvidne på Hansen juniors underskrift. Han var medlem af bestyrelsen af et aktieselskab, hvori Hansen junior var formand, og kom til bestyrelsesmøder på dennes kontor. Han havde aldrig været sagfører for Hansen junior og kunne kun forklare, at han adskillige gange på anmodning af denne havde skrevet under som vitterlighedsvidne på dokumenter uden at gøre sig nærmere bekendt med deres indhold. Han vedkendte sig sin underskrift som vitterlighedsvidne på de to pantebreve og på transporten af ejerpantebrevet.

I Hansen juniors konkursbo anmeldte Østifternes kreditforening og Københavns hypotekforening i rette tid, at de alene ville holde sig til deres pant, og at de iøvrigt intet krav gjorde på boet.

Forinden der var foretaget noget skridt til tvangsauktion, eksproprierede Københavns kommune ejendommen Pilestræde 77 for en senere af taksationskommissionen ansat erstatning af 75.000 kr.

Ved forhandlingerne med Københavns kommune kom sagens sammenhæng til de interesseredes kundskab, og enkefru Petrea Hansens konkursbo rejste nu forskellige krav.

Enkefru Hansens konkursbo gjorde gældende, at ejendommen Pilestræde 77 tilhørte dette konkursbo og begærede fornøden tinglysning heraf, at de af Hansen junior udstedte pantebreve no. I og IV savnede gyldighed i forhold til enkefru Hansens konkursbo og skulle slettes af tingbogen, at pantebrevene no. II og III var bortfaldne ved det udstedte proklama og skulle slettes af tingbogen, og at selvskyldnerkautionen på pantebrev no. IV ikke bandt konkursboet, fordi pantebrevet ikke gav pant i ejendommen.

Hansen juniors konkursbo og Østifternes kreditforening, Københavns hypotekforening, Industribanken og Centralbanken bestred enkefru Hansens konkursbos standpunkter og fremsatte forskellige påstande i overensstemmelse med deres interesser.

Idet der helt bortses fra renter og omkostninger af alle slags, ønskes der en begrundet fremstilling af retsstillingen med hensyn til, dels af hvem og med hvilke beløb der kan rejses krav på udbetaling af ekspropriationssummen, dels med hvilke beløb Østifternes kreditforening, Københavns hypotekforening, Industribanken og Centralbanken kan foretage anmeldelser i Hansen juniors og enkefru Petrea Hansens konkursboer, og dels mod hvem og for hvilke beløb de fire ovennævnte kreditorer eventuelt kan rejse krav på andre – alt i henhold til de foran anførte oplysninger.

β. Statsvidenskabelig eksamen.

Vinteren 1943–44:	Der indstillede sig	8,	8	fuldendte	eksamen.
Sommeren 1944:	—	—	—	11,	10
	Ialt indstillede sig	19,	18	fuldendte	eksamen.

Af disse fik 11 første karakter, 7 anden karakter.

Vinteren 1943–44.

Arp, Claus Heinrich (1931)	196 $\frac{1}{2}$	første
Blink, Sven (1933)	183	anden
Jensen, Børge Georg (1933)	190	anden
Jensen, Harald (1937)	213	første
Nellemann, Aage Wied (1936)	178 $\frac{1}{2}$	anden
Pedersen, Aage Rudolph (1936)	169 $\frac{1}{2}$	anden
Skarum, Ernst (1931)	181 $\frac{1}{2}$	anden
Paldam, Jørgen (1936)	196 $\frac{1}{2}$	første

Sommeren 1944.

Bjørnsson, Gunnar (1929)	166	anden
Christensen, Johannes Bøggild (1938)	215 $\frac{1}{2}$	første
Clemmensen, Karl Johan (1936)	195 $\frac{1}{2}$	første
Dreyer, Stellan Kai Rune Høegh (1939)	198	første
Hagbard, Jytte (1938)	199 $\frac{1}{2}$	første
Hansen, Erik Alban (1938)	212	første
Jensen, Jørgen Andreas (1933)	209	første
Nørgaard, Helge Liljenqvist (1937)	216 $\frac{1}{2}$	første
Pedersen, Ole Erik (1937)	213 $\frac{1}{2}$	første
Sommer, Erik Stig (1936)	194	anden

*Skriftlige opgaver.**Eksamens 1ste del.*

Vinteren 1943-44.

1) Nationaløkonomi:

1. Virkningerne af en diskontoforhøjelse.
2. Omkostningerne i små og store bedrifter.

2) Borgerlig ret:

1. Hvilke regler gælder der ved lån til brug og lån til eje, pantsætning og depositum om låntagerens, pantnaverens og depositarens ansvar i tilfælde af hændelig undergang af det modtagne?
2. *T*, som hensad i uskiftet bo efter sin hustru med datterdatteren *D*, bestemte i et af ham for notarius oprettet testamente, at han tillagde sin broder *B* alt, hvad han efter loven kunne testere til ham, og at denne bestemmelse var uigenkaldelig. Efter et sammenstød med *B* fortrød *T*, at han havde indsat bestemmelsen, hvorfor han overstregede den og i marginen skrev, at den tilbagekaldtes.

Først under dødsboets behandling bliver *B* bekendt med testamentets eksistens. Han gør herefter principalt gældende, at genkaldelsen er i strid med uigenkaldelighedsbestemmelsen, subsidiært, at den er ugyldig, da testamentsformerne ikke er overholdt.

Kan der gives ham medhold?

3. Da *A* bliver forstyrret i sin nattesøvn af en katts hulen i ejendommens gård, tager han en støve og kaster den efter katten, men rammer i stedet ruden i *B*'s soveværelse. Ruden splintres, og støvlen rammer den sovende *B* med den virkning, at han får et blåt øje.

B nægter at udlevere støvlen, idet han kræver 8 kr. i erstatning for ruden og 6 kr. for udgifter til lægehjælp.

Er hans vægring berettiget?

4. Hvorvidt medfører den omstændighed, at en løftegivers erklæring ikke stemmer med hans virkelige vilje, at erklæringen er uforbindende for ham?

Sommeren 1944.

1) Nationaløkonomi:

1. Hvilke forandringer i de økonomiske forhold kan tænkes at øve indflydelse på en beboelsesejendoms værdi?
2. Hvilke mål har der været opstillet for pengepolitikken, og i hvilket omfang er de indbyrdes forenelige?

2) Borgerlig ret:

1. *A* sælger den 1. februar 1935 til sin ven *B* en radiogrammofon, og der aftales en købesum på 300 kr., som skal betales den 1. februar 1936. To andre venner, *C* og *D* kautionerer ved aftalens indgåelse for købesummen. *B* betaler ikke købesummen til den aftalte tid, men da *A* ved, at *B* sidder i meget vanskelige kår, undlader han at kræve ham for beløbet.

I september 1940 kommer *A* imidlertid selv i vanskeligheder og kræver nu beløbet betalt. *B* erklærer sig ude af stand til at betale, og da *C*'s bo er taget under konkursbehandling, kræver *A* herefter *D* for hele beløbet, 300 kr.

Der spørges nu om følgende: 1) Kan *D* gøre forældelsesindsigelse gældende? 2) Kan han gøre gældende, at han ikke mere hæfter på grund af

- A's passivitet over for B gennem en årrække? 3) Kan han hævde i hvert fald kun at hæfte for 150 kr., da han ikke har påtaget sig solidarisk forpligtelse sammen med B? 4) Kan han fremsætte andre indsigelser?
2. Hvilken virkning har det, at forudsætninger, fra hvilke løftgiveren ved løftets afgivelse gik ud, viser sig urigtige eller brister?
 3. B får tildelt en biografbevilling i Faxe Ladeplads og ser sig derefter om efter en passende byggegrund til biografen. Han finder, at den bedst egnede grund vil være et midt i byen beliggende gartneri, og han aflægger derfor besøg hos gartner G og hans hustru, som lever i formuefællesskab, og spørger, om han kan købe grunden, som G har arvet fra sine forældre. G og fru G nægter dog at sælge, idet de fremhæver, at hele deres eksistens er bygget på dette gartneri, som de driver i fællesskab, men kort tid derefter rejser fru G til Norge for at passe sin syge moder, og da hun nogle måneder efter vender tilbage, har G solgt grunden til B for 20.000 kr., og B har på denne bygget en biografbygning til 75.000 kr.
Kan fru G kræve grundsalget omstødt og bygningen nedrevet?
 4. Hvad forstås ved »krydsning« og »notering« af checks, og hvilke retsvirkninger har disse handlinger?

For kandidater, der aflagde eksamen i Sverige:

- Spørgsmål 1—2 de samme spørgsmål som i den skriftlige opgave ved 1. del af juridisk embedseksamen (se foran side 92).
3. At redegøre for hovedforskellighederne mellem ansvarligt interessentskab, partsrederi og kommanditselskab.
 4. Hvorvidt og hvorledes er arvinger ansvarlige for deres arveladers gæld?

Eksamens 2den del.

Vinteren 1943—44.

- 1) Nationaløkonomiens teori:
Sammenhængen mellem prissystemerne i forskellige lande.
- 2) Nationaløkonomiens politik I:
Rentepolitik contra investeringskontrol.
- 3) Nationaløkonomiens politik II:
Hvilken betydning har finansieringsmåden for virkningerne af offentlige arbejder?
eller
Hvorfor holder man »bundne« priser stabile, og hvilke konsekvenser medfører denne prisstabilisering?
eller
Hvilken prispolitik følger de kommunale elektricitetsværker i Danmark, og hvilke synspunkter kan anføres til fordel for og kritik af denne prispolitik?
- 4) Statistik:
Sammenlign aldersfordeling, frugtbarhed og dødelighed i to nordiske lande og redegør for den forskel, der heraf følger for disse landes befolkningsprognoser i de nærmeste år.
- 5) Det juridiske fag:
For kandidater, som har valgt statsforvaltningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:
Efter en fremstilling af den forvaltningsretlige sondring mellem nullitet og anfægtelighed, herunder en begrundelse for, at en ugyldig forvaltningsakt i

visse tilfælde kun er anfægtelig, undersøges det, om annulation af en forvaltningsakt virker *ex nunc* eller *ex tunc*.

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

At udvikle de vigtigste regler i dansk ret om forholdet mellem naboejere.

Sommeren 1944.

1) Nationaløkonomiens teori:

De økonomiske virkninger af, at der åbnes økonomisk samkvem mellem to hidtil fuldstændig adskilte lande.

2) Nationaløkonomiens politik I:

Ved hvilke midler kan man modvirke prisstigning på landejendomme under de nuværende forhold i Danmark?

eller

Bankkreditens betydning for konjunkturbevægelserne.

3) Nationaløkonomiens politik II:

Forholdet mellem prisdifferentiering og kvalitetsvariation.

eller

Hvilke synspunkter kan anføres for og imod kravet om forrentning af den i Statsbanerne investerede kapital?

eller

Hovedvirkningerne af en almindelig skat på omsætningen i detailhandelen. Særlig ønskes den konjunkturpolitiske betydning af varierende skattesats belyst.

4) Statistik:

På grundlag af ansættelserne til formueskat sammenlignes formuefordelingen blandt 1) personer i hovedstad, provinsbyer og landdistrikter, 2) forsørgere og ikke-forsørgere, 3) mænd og kvinder, 4) yngre og ældre personer. Hvorvidt kan den gennemsnitlige formue i hver af disse grupper benyttes til sammenligning af formueforholdene i de betragtede befolkningsdele?

5) Det juridiske fag:

For kandidater, som har valgt statsforfatningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:

Kan folkeretten betragtes som en virkelig retsorden, og hvad karakteriserer folkeretten, som den er i dag, til forskel fra de nationale retssystemer?

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

Hvorvidt afskæres modregning, ved at hovedfordringen overdrages eller bliver genstand for kreditorforfølgning, derunder fordringshaverens konkurs?

γ. Eksamen i forsikringsvidenskab og statistik.

Vinteren 1943-44: Der indstillede sig 4, 4 fuldendte eksamen.

Sommeren 1944: — — — 6, 6 — —

Ialt indstillede sig 10, 10 fuldendte eksamen.

Af disse fik 6 laudabilis, 3 haud illaudabilis 1mi gr. og 1 haud illaudabilis 2di gr.

Vinteren 1943-44.

Beier, Rudolf (1927) ...	236	laud.
Christensen, Kirsten		
Engel (1935)	206	haud ill. 2.
Jensen, Arne (1938) ...	272	laud.
Sinkbæk, Svend Aage		
(1936)	241	laud.

Sommeren 1944.

Fröhling, Hans Friedrich		
(1935)	273	laud.
Jensen, Erik Rosendahl		
(1938)	268	laud.
Krarup, Ninni Constance		
Biugum (1938)	227	haud ill. 1.
Nielsen, Arne (1938) ...	269	laud.
Nyholm, Mogens (1935).	216	haud ill. 1.
Sogaard, Jens Emil (1938)	247	haud ill. 1.

Skriftlige opgaver.

Eksamens 1ste del.

Vinteren 1943-44.

MATEMATIK I

1. Find det fuldstændige integral til differentialligningen

$$(3x^3 + 5xy^2) dx + (y^3 - x^2y) dy = 0,$$

og bestem den partikulære integralkurve, der går gennem punktet $(x, y) = (0, 1)$. Find sluttelig arealet af det område, der begrænses af denne kurve.

2. Find arealet af det stykke af kuglefladen

$$x^2 + y^2 + z^2 = 1,$$

der ligger over XY -planen og begrænses af koordinatplanerne XZ og YZ i forbindelse med planen

$$x + y = 1.$$

MATEMATIK II

1. Givet differentialligningen

$$x \frac{d^2y}{dx^2} - \frac{dy}{dx} + 4x^3y = 0.$$

Find, udtrykt ved en potensrække, et partikulært integral $y = \varphi(x)$, der opfylder betingelserne $\varphi(0) = 0$, $\varphi'(0) = 0$, $\varphi''(0) = 2$. Angiv rækkens sum, og bestem herved det fuldstændige integral i intervallet $0 < x < \infty$.

2. Find den største og den mindste værdi, som den til matricen

$$A = \begin{pmatrix} x & x & 1 \\ 1 & y + 1 - x - y \\ 1 & y + 2 & 0 \end{pmatrix}$$

hørende determinant $A = f(x, y)$ antager i det ved ulighederne $-1 \leq x \leq 1$, $-1 \leq y \leq 1$ afgrænsede område ω . Idet (x, y) tilhører ω , skal man dernæst finde den løsning X til matrixligningen

$$AX = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix},$$

hvis determinant er mindst.

INTERPOLATIONSREGNING OG RENTESREGNING

1. Bestem
$$\sum_{v=1}^{99} \frac{3v+1}{v^3+3v^2+2v}.$$

2. Find den fuldstændige løsning til differensligningen

$$\Delta^2 f(x) - 6 \Delta f(x) + 8 f(x) = 2^x.$$

3. Tre 4⁰/₀ obligationer med pålydende henholdsvis 500 kr., 1500 kr. og 2000 kr. købes til kurs 95; efter henholdsvis 10, 15 og 20 års forløb udtrækkes de til pari. Bestem med 5 korrekte betydende cifre den af køberen opnåede rentefod.

NATIONALØKONOMI

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 110).

BORGERLIG RET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 110).

Sommeren 1944.

MATEMATIK I

1. Beskriv, hvordan man integrerer en differentiaalligning af formen

$$L(x, y) dx + M(x, y) dy = 0,$$

hvor $L(x, y)$ og $M(x, y)$ er homogene polynomier af samme grad $n \geq 1$. Find dernæst det fuldstændige integral til differentiaalligningen

$$(x^2 + y^2) dx - 2x^2 dy = 0.$$

Tegn de to integralkurver $y = \varphi_1(x)$ og $y = \varphi_2(x)$, der går gennem henholdsvis punktet $(1, 0)$ og punktet $\left(\frac{1}{e^3}, \frac{3}{e^3}\right)$, ved for enhver af funktionerne $\varphi_1(x)$ og $\varphi_2(x)$ at bestemme de intervaller, hvori den er monoton, og de intervaller, hvori den er opad hult eller nedad hult.

2. Idet k er den bue af parabeln

$$y = x^2 + 1,$$

hvis begyndelsespunkt A svarer til $x = 0$, og hvis endepunkt B svarer til $x = u \neq 0$, skal man finde det krumlinede integral

$$I(u) = \int_k \left(-\frac{2x}{y} + \frac{6y-3}{y(4x^2+1)} \right) dx + \frac{1}{x^2+1} dy.$$

Vis, at der er en og kun en værdi af u , for hvilken $I(u)$ er lig med $\frac{\pi}{4}$, og find denne værdi af u . Beregn sluttelig ved hjælp af Taylors formel værdien af $I(u)$ for $u = \frac{1}{10}$ med en fejl, der er numerisk $< 5 \cdot 10^{-3}$.

MATEMATIK II

1. 1) Vis, at udtrykket

$$L(x, y) dx + M(x, y) dy = \\ y(2x + y + 1) dx + (x^2 + 2xy + 4y + x - 2) dy$$

er et totalt differential i hele xy -planen; den benyttede sætning ønskes formuleret.

- 2) Bestem den funktion $u(x, y)$, der har det forelagte udtryk til totalt differential, og som antager værdien 0 i punktet $(0, 1)$.
 3) Find ekstremumpunkterne på fladen

$$z = u(x, y),$$

og vis, at fladen skærer xy -planen i 3 rette linier. Bestem den mindste og den største værdi, som funktionen $u(x, y)$ antager inden for og på randen af den trekant, som disse linier begrænser.

2. Bevis, at man for enhver positiv hel værdi af
- n
- har

$$\int_0^{\pi} x^2 \cos nx \, dx = (-1)^n \frac{2\pi}{n^2}.$$

Bestem Fourierrækken for den periodiske, differentiable funktion $f(x)$, der i periodeintervallet $-\pi \leq x \leq \pi$ er bestemt ved

$$f(x) = x^2 \sin x.$$

Fremstil dernæst differentialkvotienten $f'(x)$ ved en uendelig trigonometrisk række, og vis på grundlag heraf, at

$$\frac{2^2}{1^2 3^2} - \frac{4^2}{3^2 5^2} + \cdots + (-1)^{n-1} \frac{(2n)^2}{(2n-1)^2 (2n+1)^2} + \cdots = \frac{\pi}{8}.$$

INTERPOLATIONSREGNING OG RENTESREGNING

1. Bestem udviklingen af $B_m \left(x + \frac{1}{2} \right)$ efter centrale faktorieller, og udtryk ved hjælp heraf $B_{2m} \left(\frac{1}{2} \right)$ ved centrale differenser af 0.

2. Beregn med 4 korrekte betydende cifre rødderne i ligningen

$$x^3 + 3x^2 - 9x - 10 = 0.$$

3. Et lån på oprindelig 1000000 kr. forrentes med $3\frac{1}{2}\%$ p. a., betalbar halvårlig, og afdrages helårligt med 20000 kr. årlig. Find værdien i hele kr. af lånet henholdsvis ved stiftelsen og efter 30 års forløb, idet opgørelsesrenten forudsættes at være $4\frac{1}{2}\%$ helårlig.

NATIONALØKONOMI

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 110).

BORGERLIG RET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 110).

Eksamens 2den del.

Vinteren 1943-44.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(4 timer).

1. Den kontinuert betalbare præmie for en forsikring, tegnet af en x -årig, tilbagebetales med rente og rentesrente til beregningsgrundlagets rentefod ved død i de første h forsikringsår. Vis gennem omformning af integraludtrykket for kapitalværdien efter t års forløb ($t < h$) af den fremtidige præmietilbagebetaling pr. enhed af præmien, at denne værdi er

$$(\bar{s}_{\overline{t}|} + \bar{a}_{x+t:\overline{h-t}|}) - \frac{D_{x+h}}{D_{x+t}} \bar{s}_{\overline{h}|},$$

og giv derefter en fortolkning af dette udtryk.

2. En 30-årig mand tegner en livsforsikring med udbetaling med varighed 35 år og kvartårlig præmiebetaling i 20 år. Forsikringssummen er 5000 kr. og udbetales i dødsøjeblikket ved død inden forsikringens udløb. Belastningen udgør 3% af forsikringssummen som anskaffelsesudgift, 6% af bruttopræmien som inkassoudgift og $2\frac{1}{2}\%$ af forsikringssummen *kontinuert* årlig som administrations- og sikkerhedstillæg.

Bestem bruttopræmien, og beregn tilbagekøbsværdien samt fripolicesummen (i nærmeste hele kr.) efter 15 års forløb, idet tilbagekøbsværdien er fastsat som nettopræmiereserven med fradrag af uamortiserede anskaffelsesudgifter og af værdien af 3% af de fremtidige bruttopræmier, medens fripoliceen erhverves ved at benytte tilbagekøbsværdien som nettoindsud.

Beregningsgrundlag: »Danmark«s grundtavler, 4% $\frac{1}{1}$ -årlig.

3. En x -årig aktiv tegner en personlig pensionsforsikring i form af en kontinuert betalbar alders- og invalidepension med årligt beløb 1; alderspensionen begynder ved alder w , og nettopræmien \bar{P} betales kontinuert, så længe den forsikrede lever som aktiv, dog højst til alderspensionens begyndelse. Vis, at *Thiele's* differentilligning for nettopræmiereserven efter t års forløb ($x+t < w$) under forudsætning af, at den forsikrede stadig er aktiv, er

$$\frac{d}{dt} {}_tV = \delta \cdot {}_tV + \bar{P} + \mu_{x+t}^{\alpha} \cdot {}_tV - \mu_{x+t}^{\beta} (\bar{a}_{x+t}^i - {}_tV).$$

FORSIKRINGSMATEMATIK

(8 timer).

Der ønskes for en livsforsikring med udbetaling beregnet en tabel over kvadratet på middelfrisikoen som funktion af den afløbne forsikringstid, idet der regnes med udbetaling af forsikringssummen i dødsøjeblikket ved død inden forsikringens udløb og med kontinuert præmiebetaling i hele forsikringstiden. Beregningen gennemføres for tegningsaldrene 30 og 35 år og for udløbsaldrene 50, 55, 60 og 65 år med »Danmark«s grundtavler, 4% $\frac{1}{1}$ -årlig, som beregningsgrundlag; forsikringssummen er 1.

IAGTTAGELSESLÆRE

(4 timer).

1. Et nystiftet legat tildeles for livstid en 0-årig; ved dennes død indsættes for livstid en anden legatnyder i samme alder som den afdøde; ved den anden legatnyders død indsættes for livstid en tredje legatnyder i samme alder som den afdøde anden legatnyder, o. s. v. Alle legatnyderne antages at være underkastet den samme af alderen uafhængige dødelighed, udtrykt ved den konstante dødsintensitet μ .

Idet t betegner et bestemt tidsrum, regnet fra legatets stiftelse, og ν antallet af legatnydere, som dør i dette tidsrum, bestemmes fordelingen af (fejlløven for) ν samt denne fordelings middeltal og middelfejl.

2. En iagttagelse x er beliggende i intervallet $0 < x < 1$ og besidder fordelingen (fejlløven)

$$f(x) = Kx^n(1-x^2)^{\frac{q}{2}},$$

hvor n og q er hele, ikke-negative tal og K en konstant. Bestem K , og udled udtryk for potenssummerne $\bar{\sigma}_\nu$ ($\nu = 1, 2, \dots$). Beregn endvidere \bar{m}_1 og $\sqrt{\bar{m}_2}$ i tilfældet $n = 2, q = 1$.

3. To spillere A og B kaster skiftevis med en terning. A begynder, og der fortsættes, indtil B i et kast har fået 3 øjne og A i det efterfølgende kast 6 øjne, i hvilket tilfælde A har vundet, eller indtil B i et kast har fået 6 øjne, i hvilket tilfælde B har vundet, idet spillet dog under alle omstændigheder afbrydes senest efter $2n$ kast ($n > 1$). Bestem sandsynligheden for, at A , henholdsvis B , vinder spillet, og undersøg, hvorledes de fundne sandsynligheder forholder sig for $n \rightarrow \infty$.

NATIONALØKONOMI

Obligationsrettens betydning for det økonomiske liv.

STATISTIK

(6 timer).

Sammenlign aldersfordeling, frugtbarhed og dødelighed i to nordiske lande og redegør for den forskel, der heraf følger for disse landes befolkningsprognoser i de nærmeste år.

OBLIGATIONSRET

Hvad betyder fuldmagt i aftaleloven, og hvilke hovedgrundsætninger kan for dansk ret opstilles om fuldmagt?

STATISTIK

(8 timer).

En befolkning er underkastet en dødelighed af en intensitet, der vokser proportionalt med individernes alder, men iøvrigt fra tid til anden er uforandret den samme; bestem overlevelsestavlen således, at middellevetiden bliver 20 år.

Idet det forudsættes, at der i denne befolkning ikke sker til- og afgang ved vandringer, og at fødslerne fordeling over tiden t (med året som enhed), kan fremstilles ved

$$1000 (1 + e^{-0.02t}),$$

hvor

$$-\infty < t < +\infty,$$

skal man finde, hvorledes dødsfaldene fordeler sig over tiden og sammenligne denne fordeling med fødslerne.

Undersøg den summariske dødelighedskvotients variation med tiden og forklar, hvorfor den ikke forbliver konstant.

Sommeren 1944.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(4 timer).

1. Vis, at hvis (x) og (y) er to personer, for hvilke dødsintensiteterne er givet ved *Makeham*-udtrykkene henholdsvis

$$\mu_x^I = A_I + B_I c^x \quad \text{og} \quad \mu_y^{II} = A_{II} + B_{II} c^y,$$

kan livrenter på de to forbundne liv beregnes som livrenter på to forbundne liv, der har samme alder w , og for hvilke dødsintensiteterne følger samme *Makeham*-udtryk.

2. En livsforsikring med udbetaling på 10000 kr. tegnes med varighed 35 år og med kvartårlig præmiebetaling i hele forsikringstiden for en mand, hvis alder ved tegningen er opgivet som 30 år. Efter 17 års forløb viser det sig gennem et til selskabet indsendt aldersbevis, at den virkelige alder ved tegningen var 33 år. Til hvilket beløb (i hele kr.) må forsikringssummen nedsættes, såfremt præmiebetalingen ikke ændres, og hvor stor bliver den fremtidige præmie, dersom forsikringssummen fremtidigt ønskes fastsat til 10000 kr.? Kræves der i sidste fald nye helbredsoplysninger? Hvor stor bliver ændringen i den af selskabet henlagte præmiereserve?

Der regnes netto og under forudsætning af, at forsikringssummen ved død inden forsikringens udløb udbetales i dødsøjeblikket. Beregningsgrundlaget er $O^{M(5)}$ -tavlen, $3\frac{1}{2}\%$ helårlig.

3. Find et udtryk for kvadratet på middelfrisikoen efter t års forløb for en simpel kapitalforsikring med varighed n år og med kontinuert præmiebetaling i hele forsikringstiden, tegnet af en x -årig person.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(8 timer).

Følgende erfaringsmateriale fra en dødelighedsundersøgelse udjævnes efter *Makeham's* formel ved anvendelse af *King-Hardy's* metode.

E_x betegner mængden af tælleenheder for personer under risiko i alder x , θ_x mængden af tælleenheder for døde i alder mellem x og $x+1$. Der gennemføres fejlkritik i det omfang, tiden tillader.

x	E_x	θ_x	x	E_x	θ_x
35	72217	211	59	9140	117
36	71000	213	60	4839	74
37	69348	207	61	4289	71
38	67366	216	62	3737	61
39	65275	240	63	3328	55
40	62163	237	64	2935	72
41	59134	227	65	1881	61

x	E_x	θ_x	x	E_x	θ_x
42	55641	242	66	1617	48
43	52367	201	67	1467	47
44	48939	199	68	1255	44
45	45051	203	69	1135	49
46	42233	196	70	791	41
47	39525	214	71	711	26
48	36146	197	72	644	29
49	33205	158	73	622	49
50	28674	161	74	566	33
51	26370	201	75	518	37
52	24036	185	76	439	40
53	22264	185	77	380	28
54	20172	175	78	334	32
55	15272	159	79	295	30
56	13518	132	80	243	32
57	11829	133	81	185	25
58	10459	139	82	150	18

IAGTTAGELSESLÆRE

1. En iagttagelse v ($v = 0, 1, \dots$) antages at besidde den ved *de Méré's* delingsproblem bestemte fordeling (delingsfejlløven)

$$f(v) = A (k + v)^{(k)} q^v \left(q = 1 - p, A = \frac{p^{k+1}}{k!} \right),$$

så at v kan opfattes som det antal gentagne forsøg udover $k + 1$, som må anstilles for netop $k + 1$ gange at få et resultat, hvis sandsynlighed er p , herunder det pågældende resultat ved det sidste forsøg. Idet v_1, \dots, v_n er n ukorreleerede (båndfri) gentagelser af v , bestemmes fordelingen $g(s)$ af summen $s = v_1 + \dots + v_n$ ved hjælp af en frembringende funktion.

2. For 4 punkter (x, y) , der vides at skulle ligge på en parabel $y = px^2 + q$, er for følgende værdier af abscisserne x fundet tilsvarende observerede værdier af ordinaterne y :

x	y
-3	20.93 som middeltal af 5 observationer,
-1	5.17 - - - 4 - -
0	2.84 - - - 2 - -
2	11.08 - - - 8 - -

Bestem de udjævnedede værdier af p og q og middelfejlene på disse.

3. Sandsynligheden for, at en aktiv person i en vis alder dør i løbet af 10 år, er 0.1, sandsynligheden for, at han lever som aktiv om 10 år, er 0.7. Find sandsynligheden for, at der af 10 aktive personer i den pågældende alder dør højst 3 i løbet af 10 år, medens samtidig højst 1 lever som invalid om 10 år.

NATIONALØKONOMI

Sammenlign indkomstskat og indkomstkildeskat.

STATISTIK

(6 timer).

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 2den del (se side 112).

OBLIGATIONSRET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 2den del for dem, der har valgt afsnit af dansk formueret (se side 112).

STATISTIK

(8 timer).

Hvorledes kan man på grundlag af de i Statistisk årbog givne oplysninger om befolkningsforholdene i Island i årene 1921-30 (incl.) beregne en dødelighedstavle for begge køn under eet for Island, når man dels lader de ved mulige vandringer*forårsagede befolkningsændringer indgå i dødeligheden, dels antager, at den islandske befolkning i disse år har haft stabil aldersfordeling?

Hvorledes kan man på grundlag af de samme iagttagelser undersøge, med hvor god tilnærmelse den gjorte antagelse holder stik?

7. LÆGEVIDENSKABELIG EMBEDSEKSAMEN

Vinteren 1943-44: Der indstillede sig 82, 80 fuldendte eksamen.
Sommeren 1944: — — — 89, 85 — —

Ialt indstillede sig 171, 165 fuldendte eksamen.

Af disse fik 3 laudabilis et quidem egregie, 111 laudabilis, 50 haud illaudabilis 1mi gr., 1 haud illaudabilis 2di gr.

Vinteren 1943-44.

Andersen, Paul Flemming Melgaard (1934)	175	haud ill. 1.	Holm, Grethe Marie (1936)	196 ¹ / ₃	laud.
Balle, Kaj Jens Thorborg (1936)	187 ⁵ / ₆	haud ill. 1.	Høiland, Else (1936)	214 ¹ / ₆	laud.
Bang, f. Jørgensen, Kamma Emilie (1936)	217 ¹ / ₆	laud.	Jacobsen, Jørgen (1930)	142	haud ill. 1.
Barfod, Bent Hammer (1936)	256 ¹ / ₆	laud.	Jarlov, Niels Valdemar (1936)	214 ¹ / ₂	laud.
Bartram, Henning (1936)	208 ¹ / ₃	laud.	Jensen, Eskild Balslev Engel (1936)	133 ¹ / ₂	haud ill. 1.
Bendixen, Karen (1935)	190	laud.	Jensen, Gerda Høybye (1935)	186	haud ill. 1.
Bock, Jørgen Alexander (1935)	219	laud.	Jensen, Jens Ladekær (1935)	226 ² / ₃	laud.
Christensen, Viggo Erik (1936)	224 ⁵ / ₆	laud.	Jensen, Viggo Agner Højen (1936)	213 ² / ₃	laud.
Clemmensen, f. Jensen, Else Marie (1936)	240 ¹ / ₂	laud.	Johansen, Jørgen Snedevig (1936)	215 ¹ / ₃	laud.
Dragsted, Poul Jørgen (1936)	180 ¹ / ₂	haud ill. 1.	Karkov, Johan Peder (1937)	234 ² / ₃	laud.
Dupont, f. Bojesen, Annalise (1936)	245 ⁵ / ₆	laud.	Kendal, Helga Solvejg Ihm Brock (1933)	190 ⁵ / ₆	laud.
Eldon, Knud-Erik Harboe (1936)	243 ² / ₃	laud.	Knudsen, Bernt (1936)	236 ² / ₃	laud.
Felbo, Mogens (1936)	201	laud.	Knudsen, Niels (1936)	142 ⁵ / ₆	haud ill. 1.
Fischer, Erling (1936)	225 ¹ / ₃	laud.	Knudsen, Niels Anton Sehested ¹⁾ (1936)	204	laud.
Gleerup, Birgit (1935)	190 ¹ / ₆	laud.	Kodahl, Torkild (1936)	128 ¹ / ₂	haud ill. 1.
Hansted, Christian Albert Emil (1936)	243 ¹ / ₃	laud.	Krenchel, Niels Jørgen (1934)	182 ¹ / ₂	haud ill. 1.
			Lange, Per Lauritz (1937)	201 ¹ / ₆	laud.

¹⁾ Ifølge kgl. bevilling af ⁵/₈ 1943 navneforandring til Sehested.

Florander, Margrethe (1937)	261 ⁵ / ₆ laud. et quidem egregie	Michelsen, Henning Ni- colaj (1936)	161 ¹ / ₃ haud ill. 1.
Fløystrup, Tage (1937)	237 ¹ / ₃ laud.	Mikkelsen, Uffe Julius (1935)	205 ¹ / ₃ laud.
Forchhammer, Eva (1937)	192 ⁵ / ₆ laud.	Møller, Hans Jacob (1937)	208 ¹ / ₃ laud.
Fosdal, Jørgen (1937)	194 ¹ / ₂ laud.	Møller, Poul Ferdinand (1936)	220 ² / ₃ laud.
Frederiksen, Ove Jo- hannes (1937)	220 ¹ / ₂ laud.	Nielsen, Anna Dorothea Leth (1936)	194 ¹ / ₆ laud.
Friis-Hansen, Hans Preben (1936)	161 ¹ / ₆ haud ill. 1.	Nielsen, Benjamin (1934)	185 ¹ / ₂ haud ill. 1.
Garde, Kirsten Elisa- beth (1935)	196 ⁵ / ₆ laud.	Nielsen, Hans Børge (1936)	203 ¹ / ₆ laud.
Gissel, Knud Edvardt (1936)	197 ⁵ / ₆ laud.	Nørregaard, Svend Fa- brius (1936)	164 ⁵ / ₆ haud ill. 1.
Gottlieb, Otto Jørgen (1937)	240 ¹ / ₆ laud.	Olesen, Christian (1935)	178 ⁵ / ₆ haud ill. 1.
Götzsche, Henning Christian (1937)	262 laud. et quidem egregie	Olesen, Edith Agnete Elisabeth (1937)	175 ² / ₃ haud ill. 1.
Hansen, Hans Simon Peter (1937)	200 ¹ / ₃ laud.	Ortmann, Mogens (1937)	165 haud ill. 1.
Hansen, Helge (1936)	175 haud ill. 1.	Paulsen, Leif Ole (1935)	225 ¹ / ₂ laud.
Hansen, Marie Elisabeth (1935)	192 ¹ / ₃ laud.	Petersen, Villy Posborg (1937)	252 laud.
Hatting, Eigil Hauch (1936)	143 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Poulsen, Gunner (1935)	180 ² / ₃ haud ill. 1.
Hecht-Hansen, Poul Emil (1937)	193 ² / ₃ laud.	Raagaard, Henning Jansen (1935)	195 ¹ / ₃ laud.
Holten, Vagn (1929)	188 ² / ₃ haud ill. 1.	Raffenberg, Eric Jens Christian (1934)	149 ¹ / ₆ haud ill. 1.
Hove, Harald (1937)	228 laud.	Rasmussen, Jens Herluf (1935)	194 laud.
Hvalsøe, Henrik (1935)	166 ² / ₃ haud ill. 1.	Rasmussen, Kristian Karl (1937)	217 ⁵ / ₆ laud.
Høyer, Inger Anna Fre- derikke Traustedt (1937)	216 ² / ₃ laud.	Roelsgaard, Mogens (1937)	191 ² / ₃ laud.
Illemann-Larsen, Gun- nar Frands Holger (1935)	190 ¹ / ₃ laud.	Schou, Mogens Abelin (1936)	246 ² / ₃ laud.
Jelnes, Kjeld Thejll (1937)	175 ¹ / ₆ haud ill. 1.	Skou, Jens Christian (1937)	255 ¹ / ₂ laud.
Jensen, Wilhelm Col- ding (1937)	181 ¹ / ₃ haud ill. 1.	Sperling, William Ha- rald Aage Pagh v. (1934)	174 haud ill. 1.
Jepsen, Otto Sofus Lud- vig (1936)	254 ¹ / ₂ laud.	Suhr-Rasmussen, f. Bech, Ida (1935)	148 haud ill. 1.
Johnson, Agnar Ol (1928)	(111) haud ill. 1.	Sørensen, Poul Werner Quistorff (1936)	168 ⁵ / ₆ haud ill. 1.
Juul-Madsen, Olav Christian (1936)	189 ² / ₃ laud.	Terkildsen, Carl Aage Anthon Løndahl (1931)	140 haud ill. 1.
Jørgensen, Agnes (1937)	217 laud.	Terkildsen, Knud Stef- fen (1937)	256 ¹ / ₆ laud.
Kirkegaard, Paul Ha- kon (1936)	185 ² / ₃ haud ill. 1.	Tonndorff, Knud Ro- bert (1935)	174 ² / ₃ haud ill. 1.
Krogh-Jensen, Olaf (1935)	205 ² / ₃ laud.	Uldall-Jessen, Johannes (1936)	185 ² / ₃ haud ill. 1.
Larsen, Helge Carl (1937)	236 laud.	Werge, Kamma Else (1933)	168 haud ill. 1.
Lenstrup, Jørgen (1936)	193 ² / ₃ laud.	Villaume, Cecil Frederik Poulsen Bouet (1935)	182 haud ill. 1.
Leth, Sven Ove (1936)	205 ² / ₃ laud.		
Lund, August Carl Fa- brin (1937)	224 ² / ₃ laud.		

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1943—44.

1) Medicin: Hvilke er de almindeligste årsager til silikose her i landet?
 2) Kirurgi: Der ønskes en fremstilling af de organiske obturerende arterielidelser i underekstremiteter, deres klinik, diagnose og differentialdiagnose, forløb og behandling. 3) Hygiejne: 1. Hvilke er de vigtigste bestemmelser her i landet om mindreåriges og lærlinges erhvervsarbejde, og hvad forstås ved lægeattester for lærlinge? 2. Ved hvilke laboratoriemæssige undersøgelser bedømmes mælkens renhedsgrad og friskhed? 3. Hvilke indberetninger afgiver en praktiserende læge til embedslægen og til sundhedsstyrelsen? 4. Hvilke opgaver har en skolelæge?

Sommeren 1944.

1) Medicin: Hvad forstås ved ødem, og hvorledes er staseødemets patogenese? Hvilke sygelige tilstande ledsages af udbredte ødemer? Gør i korte træk rede for staseødemets behandling. 2) Kirurgi: Hvad forstås ved penererende bugvægslæsioner? Hvilke sygdomsbilleder kan udvikles i tilslutning til dermed forbundne læsioner af intraperitoneale organer? Hvorledes er i hovedtrækkene behandlingen? 3) Hygiejne: 1. Hvilke er de vigtigste forholdsregler til bekæmpelse af veneriske sygdomme? 2. Hvad vil det sige, at en epidemisk sygdom sættes under offentlig behandling? 3. Hvad forstås ved mødrehjælpsinstitutioner, og hvilke opgaver har mødrehjælpsinstitutioner her i landet? 4. Hvad forstås ved dødeligheden og hvorledes varierer dødeligheden med alderen?

8. EMBEDSLÆGEEKSAMEN

Følgende har i maj 1944 bestået embedslægeeksamen:

Andersen, N. Alfr.	84 ² / ₃ points	Kralund, Grete	85 points
Bang, Jens P. M.	108 —	Lendal, Knud E.	102 ¹ / ₃ —
Curtz, Flemming R.	93 —	Lundh, Børge M.	99 ² / ₃ —
Dam-Mikkelsen, C. Hakon	94 —	Sindbjerg-Hansen, Vagn	109 —
Fog-Poulsen, Mogens	88 —	Tulinus, Svend Th.	99 ¹ / ₃ —
Friis, Frode B.	96 ² / ₃ —	Vraa-Jensen, Inger, f. Jess.	96 ¹ / ₃ —
Frost, Jørgen P.	93 —	Øllgaard, Ejnar N. J.	97 ¹ / ₃ —
Gilberg, Aage	88 —		

Skriftlig opgave i hygiejne:

Efter hvilke retningslinier bekæmpes epidemiske sygdommes udbredelse, og hvilke er de vigtigste bestemmelser i epidemiloven angående bekæmpelse af epidemier?

9. SKOLEEMBEDSEKSAMEN

a. Ved det filosofiske fakultet.

Vinteren 1943—44:	Der indstillede sig 16,	14 fuldendte eksamen.
Sommeren 1944:	— — — 15,	14 — —
Ialt indstillede sig 31,		28 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 første karakter med udmærkelse, 23 første karakter, 4 anden karakter.

Vinteren 1943-44.

Alberts, Elsebet (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Engelsk, Tysk	214 første
Askgaard, Preben Vagn (1935) Hovedfag: Historie. Bifag: Gymnastik, Geografi	178 første
Boolsen, Robert Watt (1935) Hovedfag: Musik. Bifag: Tysk, Fransk	170 første
Frederiksen, Frederik Johannes (1935) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Tysk, Dansk	150 anden
Gad, Tue Riise (1936) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Engelsk	217 første
Harboe, Inger Birgitte (1935) Hovedfag: Kristendomskundskab. Bifag: Dansk, Engelsk	191 første
Ingvorsen, Leif (1936) Hovedfag: Historie. Bifag: Dansk, Engelsk	210 første
Kruchow, Clara Edele Bengta, f. Langberg (1936) Hovedfag: Historie. Bifag: Geografi, Fransk	171 første
Lorensen, Jørgen Lundgaard (1935) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Tysk	167 første
Nielsen, Helge Peter Vandborg (1936) Hovedfag: Historie. Bifag: Dansk, Fransk	195 første
Rasmussen, Kai Steffen (1936) Hovedfag: Historie. Bifag: Græsk kultur, Kristendomskundskab	221 første
Røder, Kirsten Løve (1935) Hovedfag: Historie. Bifag: Dansk, Engelsk	198 første
Simonsen, Inga Anna Dorthea (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Tysk, Engelsk	213 første
Zwicki, Rigmor Ebba Gurli (1935) Hovedfag: Kristendomskundskab. Bifag: Dansk, Tysk	185 første
Tillæggsfag:	
Jørgensen, Erik (1927, cand. mag. 1936) Dansk	41 bestået

Sommeren 1944.

Andersen, Helge Otto Wahlfahrt (1936) Hovedfag: Tysk. Bifag: Gymnastik, Engelsk	201 første
Andersen, Knud Christian Gram (1937) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Gymnastik	182 første
Bagge, Vibeke Høgsbro (1936) Hovedfag: Fransk. Bifag: Engelsk, Tysk	170 første
Christensen, Kirsten Edel (1935) Hovedfag: Kristendomskundskab. Bifag: Dansk, Tysk	161 anden
Haarløv, Inger f. Tryde (1932) Hovedfag: Historie. Bifag: Dansk, Engelsk	164 første
Humlum, Inge Dagmar Anna (1932) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Tysk	149 anden
Kastrup, Alice (1935) Hovedfag: Fransk. Bifag: Tysk, Latin	142 anden
Madsen, Georg (1935) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Engelsk	233 første m. udm.
Perregaard, Sigurd Henrik (1934) Hovedfag: Historie. Bifag: Gymnastik, Geografi	190 første
Ranvig, Svend (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Gymnastik, Latin	170 første
Rasch, Aage (1937) Hovedfag: Historie. Bifag: Tysk, Latin	223 første
Raskmark, Haakon Laursen (1933) Hovedfag: Musik. Bifag: Dansk, Tysk	163 første
Schumacher, Karen Kirstine (1936) Hovedfag: Fransk. Bifag: Engelsk, Tysk	196 første
Søndergaard-Thomsen, Rigmor (1934) Hovedfag: Fransk. Bifag: Dansk, Engelsk	172 første

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1943-44.

DANSK

Som hovedfag.

Nedenstående tekststykke (ulæst) oversættes og kommenteres.

Gifuir bonde athulkunu sinni hordoms sac, tha scal han hafua til thæs twigia manna vithni, at hun ær san fore the sac, oc sithan bæri hun schusiarn. Varthær hun schær at thy iarne, tha vari hun bæthe vithær bonda sin oc vithær egn sina. Varthær hun vschær, schilis bæthe vithær bonda oc vithær egn sina. Ær kuna san fore hordoms sac, swa at hun ma æy gen mæla, tha ma

hænna bonde, vm han vil, hana bort wraka, oc sælia hænni ængin pænning af hænna egn.

2) Dansk litteratur i det 19. århundredes 2. tiår.

Forprøve.

1) For 5 kandidater: Nedenstående tekststykke (læst) oversættes. L. 1-3 (indtil *gamlir*) kommenteres.

At Uppsolum váru blót mikil, ok sóttu þannug margir konungar. Ok einn vetr, þá er fjölment var komit til Uppsala, var þar Yngvarr konungur ok synir hans; þeir váru vi. vetra gamlir. Álfr, sonr Yngvars konungs, ok Ingjaldr, sonr Qnundar konungs, þeir efldu til sveinaleiks, ok skyldi hvárr ráða fyrir sínu liði; ok er þeir lékusk viðr, var Ingjaldr ósterkari en Álfr, ok þótti honum þat svá ilt, at hann grét mjök; ok þá kom til Gautviðr, fóstbróðir hans, ok leiddi hann í brot til Svipdags blinda, fóstfrøður hans, ok sagði honum, at illa hafði at farit, ok hann var ósterkari ok ópróttkari í leiknum, en Álfr, sonr Yngvars konungs. Þá svaraði Svipdagr, at þat væri mikil skömm. Annan dag eptir lét Svipdagr taka hjarta ór vargi ok steikja á teini, ok gaf síðan Ingjaldi konungssyni at eta, ok þaðan af varð hann allra manna grimmastr ok verst skaplundaðr.

For 6 kandidater: Nedenstående tekststykke (læst) oversættes. L. 1-3 (indtil *ganga*) kommenteres.

Óláfr Tryggvason, þá er hann lá í Syllingum, spurði hann, at þar í eyjunni var spámaðr nokkurr, sá er sagði fyrir óorðna hluti, ok þótti mörgum mönnum þat mjök eptir ganga. Gerðisk Óláfi forvitni á, at reyna spádóm manns þess; hann sendi þann af mönnum sínum, er fríðastr var ok mestr, ok bjó hann sem vegligast, ok bað hann segja, at hann væri konungur, þvíat Óláfr var þá frægr orðinn af því um öll lönd, at hann var fríðari ok gøfugligri ok meiri en allir menn aðrir; en síðan er hann fór ór Gardaríki, hafði hann eigi meira af nafni sínu, en kallaði sik Óla ok kvazk vera gerzkr. En er sendimaðr kom til spámansins ok sagðisk vera konungur, þá fekk hann þessi andsvör: »ekki ertu konungur, en þat er ráð mitt, at þú sér trúr konungi þínum«. Ekki sagði hann fleira þessum manni. Fór sendimaðr aptr ok segir Óláfi, ok fysti hann þess at meirr at finna þenna mann, er hann heyrði slik andsvör hans.

2) 1. Nasalering og nasaler. 2. Transskription af flg. tekst:

Nu brøler de bjærghøje vover med kogende skum på tind,
og stormen bruser derover, en tudende, saltbitter vind,
og himlen er hegnet og lukket og uvejrsvanger og mørk,
og stjernens lys er slukket over havets flygende ørk.

3) For 8 kandidater: Den dramatiske komposition i »Den Stundesløse«.
For 1 kandidat: Dronning Dagmar og Junker Strange (DgF nr. 152).
For 1 kandidat: Den dramatiske komposition i »Axel og Valborg«.
For 1 kandidat: Idéen i Paludan-Müllers »Venus«.

Som *bifag* (og *tillægsfag*).

1) Genitivformernes udvikling og brug i dansk.
2) Dansk roman fra midten af 1830'erne til ca. 1870.

ENGELSK

1) Som *hovedfag*.

Nedenstående (fra Raleigh: The Tragedy of Sir Richard Grinuile) oversættes til dansk.

Der gives en historisk redegørelse for afvigende ortografi.

Der påpeges afvigelser fra nyengelsk glosemæssig sprogbrug.

Endelig gives en fremstilling af de to hovedformer for 3. person enkelttal nutid på elizabethansk engelsk.

The glorious Senate of the Skyes was set,
 And all the gods were royaliz'd in state,
 VVhen *Happy-fortune* and *Ill-fortune* met,
 Striuing who first should enter Heauens gate,
 The one made mad the others fame to let,
 Neither but stirr'd with rage to wonder at,
 Confusedly, as water-floods doe passe
 Their common bounds, such their rude entrance was.

The gods disturb'd, admire their strange aproch,
 Censuring their angers by their gloing eyes,
Ill-fortune was attended by *Reproch*,
Good-fortune, *Fame*, and *Vertue* stelledies¹⁾;
 One swears the other doth her right incroch,
 VVhich is the elder house, none can deuise:
 The gods deuide, yet in the end agree
 The Fates shall iudge each others pedigree.

Good-fortune, drawes from heauen her hye descent,
 Making hie *Ioue* the roote of her large tree;
 Shee showes from him, how many god-heads went,
Archangells, *Angells*, heauens posteritie:
 From thence, she showes the glorious thrid she lent
 To *Monarks*, *Emperours*, and *Kyngs* in fee,
 Annexing as Colatteralls to her line,
 Honour, *Vertue*, *Valure*, and *Endles-time*.

Naithlesse, *Ill-fortune* will be elder borne,
 Shee saith, she springs from *Saturne*, *Ioues* wronged Sier,
 And heauen, and earth, and hell her coate haue borne,
 Fresh bleeding harts within a field of fier;
 All that the world admires, she makes her scorne,
 VVho farthest feemes, is to *Ill-fortune* nier,
 And that iust prooffe may her great praise commend,
 All that *Best-chaunce* begins, *Ill-chaunce* doth ende.

Thus they dispute, guilding their tongues report
 VVith instances, and argumentall sawes,
Ill-fortune bids let all the worlde resort,
 And show within their Chronicles and lawes,
 The man whose liues-line neuer did consort
 VVith sharpe affliction, deaths first grounded cause,
 Then will she yeeld, else, is shee victor still.
 VVorlds good is rare, perpetuall is their ill.

¹⁾ stellify = forherlige.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Den aften blev Margot ikke sendt i seng klokken 9.

»Min datter har en smuk håndskrift,« havde hendes mor sagt til den engelske guvernante. »Hun kan hjælpe mig at skrive invitationer.«

Til daglig havde Margot ikke adgang til denne del af huset, og hendes øjne slugte de forgyldte møbler og kostbare silketapeter. Hendes mor anviste hende et lille bord med pen, blæk og en stabel kort.

»Sæt dig der. Din Far og jeg skal nok diktere navnene. – Har du listen med, Alfred?« spurgte hun henvendt til sin mand.

»Ja,« svarede denne. »Vent lige, til jeg har smidt jakken. Her er hedt!«

Moderens øjne flammede. »Hvad må ikke George og Lucie tænke, når deres herre optræder i skjortearmer?«

»Jeg er ligeglad med tjenestefolkene.«

»Det er ganske forkert af dig, min ven. Det er tjenestefolkene, der bestemmer et herskabs rygte.«

Hendes mand trak et stykke papir op af lommen; det var fuldt af navne og overstregninger.

»Lad os så begynde, Margot. Det første navn er Banyal. Du skriver gæstens navn på invitationen. Adresserne finder du i telefonbogen efterhånden som vi går frem.«

»Aa, Banyals! Er de ikke forfærdelig rige?« spurgte hans kone imponeret.

»Jo vist er de så.«

»Tror du de kommer? Jeg kender slet ikke madame Banyal.«

»Jeg heller ikke. Men jeg gør forretninger med hendes mand på børsen. Det er nok.«

»Glem nu ikke Ostiers,« sagde madame Rhys ivrigt. »Folk siger at de giver sådan nogle vidunderlige selskaber.«

»Monsieur og madame d'Arrachon,« dikterede hendes mand. »Med to r'er. Jeg garanterer ikke for at de kommer. De er meget vigtige af sig. Forresten har konen i sin tid været . . .« – han gjorde en talende håndbevægelse.

»Det siger du ikke!« udbød madame Rhys rødmende.

»Jo, men det er over tyve år siden, og nu færdes hun i de mest eksklusive kredse.«

3) -ing-nominer (former og syntax) fra oldengelsk til nyengelsk.

4) Dickens as a novelist.

Forprøve.

1) Nedenstående oversættes til dansk. Udviklingen af y, æ og e (kort og langt) til middelengelsk angives. Bøjningsmønster for OE adjektiv (med *gōd* som paradigme) opstilles.

Hē s̄æde ðæt Norðmanna land w̄ære sw̄yþe lang ond sw̄yðe smæl. Eal þæt his man āþer oððe ettan oððe erian mæg, þæt lið wið ðā s̄æ; ond þæt is þēah on sumum stowum sw̄yðe clūdig; ond licgað wilde mōras wiðēastan ond wiðuppon emnlange þæm b̄ynum lande. On þæm mōrum eardiað Finnas. Ond þæt b̄yne land is easteward brādost, ond symle swā norðor swā smæle. Eāstewerd hit mæg b̄ion syxtig mīla brād oþþe hwēne brædre; ond midde-ward þritig oððe brædre; ond norðeward, hē cwæð, þær hit smalost wære, þæt hit mihte bēon þrēora mīla brād tō þæm mōre; ond se mōr syðþan on sumum stowum swā brād swā man mæg on twām wucum ofērferan, ond on sumum stowum swā brād swā man mæg on syx dagum oferfēran.

- 2) Nedenstående oversættes til engelsk.
De første 100 ord transkriberes fonetisk.

Matthew Arnold er født i Laleham, en lille landsby i Middlesex ikke langt fra London, juleaften 1822. Laleham ligger ved Themsen, og fra sin tidligste barndom elskede han denne flod. Hans fader, den kendte rektor, havde ni børn, og Matthew var den ældste søn. På det tidspunkt da Matthew Arnold blev født var faderen endnu ikke blevet rektor ved Rugby. Fem år senere flyttede familien imidlertid til Rugby. Egnen omkring Rugby er, som dr. Arnold ofte beklagede sig over, en af de kedeligste i England, og for at tilfredsstille sin kærlighed til friluftsliv lejede han et hus i Sødistriktet, hvor familien tilbragte sommerferierne. Huset lå i nærheden af Grasmere, i den samme egn hvor Wordsworth boede.

Mange læsere kender Rugby, som skolen var i dr. Arnolds tid, fra den victorianske roman »Tom Brown's School Days«. Da dr. Arnold blev rektor var den ikke meget anset, men længe inden hans død var den blevet en af Englands berømteste kostskoler, og det system som dr. Arnold indførte i sin skole kom til at udøve en meget stor indflydelse på alle de andre engelske skoler.

Dr. Arnold betroede en del af drengene, de såkaldte præfekter, at opretholde disciplinen, og han sørgede for at en stor del af dagen blev brugt til sport hele året rundt.

- 3) The English Political Parties.

Som *bifag*.

- 1) Nedenstående oversættes til dansk.

Der gives på engelsk en kort fremstilling af betydningsfulde engelske digte om antikt emne i det 19. århundrede.

Chorus from Atalanta in Calydon.

When the hounds of spring are on winter's traces,
The mother of months in meadow or plain
Fills the shadows and windy places
With lisp of leaves and ripple of rain.

Come with bows bent and with emptying of quivers,
Maiden most perfect, lady of light,
With a noise of winds and many rivers,
With a clamour of waters, and with might;
Bind on thy sandals, O thou most fleet,
Over the splendour and speed of thy feet;
For the faint east quickens, the wan west shivers,
Round the feet of the day and the feet of the night.

Where shall we find her, how shall we sing to her,
Fold our hands round her knees, and cling?
O that man's heart were as fire and could spring to her,
Fire, or the strength of the streams that spring!
For the stars and the winds are unto her
As raiment, as songs of the harp-player;
For the risen stars and the fallen cling to her,
And the southwest-wind and the west-wind sing.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Jack Harrington var tyve år gammel, og hans livs mål var at nedsætte sin handicap i golf. Desværre sad han hele ugen på et kontor i City, men fra lørdag eftermiddag til søndag aften var han at finde på golfbanen ved Stourton Heath. Han boede på et lille hotel i nærheden hele sommeren. Hver eneste morgen stod han op kl. 6 for at kunne få en times træning, inden toget til byen gik 8,45.

En morgen stod han og skulle lige til at slå til bolden, da et gennemtrængende skrig skar gennem stilheden.

»Mord,« lød det. »Hjælp! Mord!«

Det var en kvindestemme, og den endte i noget der lød som en stønnen.

Jack kastede sin kølle og løb efter lyden. Bag en lyngklædt bakke lå et lille idyllisk hus, det eneste i banens nærhed – og på mindre end ét minut stod han uden for lågen.

I haven var en ung pige. Hun holdt en lille kurv i hånden, halvt fyldt med ukrudt, og det var tydeligt, at hun havde været i færd med at luge et blomsterbed. Hun så på Jack med et forbavset udtryk i sine store violblå øjne, og trods sin ophidselse kunne han ikke undgå at lægge mærke til, hvor henrivende hun var.

»Undskyld,« sagde den unge mand. »Men var det ikke Dem, der lige nu råbte om hjælp?«

»Jeg? Nej det var det ikke.«

Hendes forbavselse var så ægte, at Jack blev forvirret. Hun havde en blød, melodisk stemme med en let fremmed akcent.

»Ja men De må da have hørt det,« udbød han. »Det kom fra et sted lige her i nærheden.«

Hun stirrede på ham.

»Jeg har ikke hørt noget som helst.«

Nu var det Jacks tur til at stirre på hende. Det var aldeles utroligt, at hun ikke skulle have hørt det fortvivlede skrig om hjælp – men på den anden side virkede hun så rolig og naturlig, at det var umuligt at tro, at hun kunne lyve.

TYSK

Som hovedfag.

1) A. Johs. Plavius: Halt Maasse.

Maass' ist der Tugend Ziel, wer das will überschreiten,
der tut nicht was er soll, er ist der Tugend Feind;
er soll nicht, was er tut, und ist der Laster Freund;
zu wenig und zu viel steht Tugend an der Seiten.

Wer nu der Laster Heer will ritterlich bestreiten,
der tu nicht alle das, was recht zu sein nur scheint;
er halte Mittelmaass', und wer zu stehn vermeint,
dem sei die Maass' ein Stab, so wird er nimmer gleiten.

Maass' ist der Tugend Seel', und auch der Tugend Mutter,
Maass' ist die Tugend selbst, Maass' ist der Tugend Futter,
Maass' irret nimmermehr, sie tut auch, was sie tut.

Darum, wer Maasse liebt, der liebet auch die Tugend,
Maass' ist der Alten Sporn, Maass' ist der Zaum der Jugend,
Maass' ist der Ehren Steig', Maass' ist zu allem gut.

B. Hofmannswaldau: Selbstüberwindung.

Was klagest Du, wie deinen Sinnen Licht
 und dem Gemüt gewünschte Ruh gebricht,
 wie Ja und Nein sich miteinander schlagen,
 und machen dich zur Wahlstatt vieler Plagen?

Beschau es recht, wer dessen Stifter ist,
 und, so dein Geist noch einen Punkt erkiest,
 so wirst Du leicht die Werkstatt schauen können,
 so Pfeile gibt zu ängsten deine Sinnen.

Du suchst die Nacht und lässt die Sonne gehn,
 suchst Streitigkeit und lässt den Frieden stehn,
 drückst Mut und Sinn durch nichtiges Beginnen,
 und was nicht kann zu diesem Übel rinnen,
 das leitest Du. – Wenn dies dann wie ein Gift
 zum ersten Zug den Geist und Adern trifft
 und um sich greift, da fängst Du an zu spüren,
 wie Not und Nacht die schwachen Sinnen rühren.

Drum so dein Geist die wahre Sonne liebt,
 und sich allein dem Himmel übergibt,
 so kriege Du, schlag erstlich deine Jugend
 und binde sie mit Ketten wahrer Tugend.
 Zeug ab von ihr die Geilheit und den Wein,
 Zorn, Hoffahrt, Trotz, Verachtung, falschen Schein,
 Betrügerei und torheitsvolles Prangen,
 damit sie dich vor dieser Zeit gefangen.

Gewinnst Du nun, und schlägest die Begier,
 stösst deine Hand die Eitelkeit von dir,
 so wird ein Glanz, dem Sonnenstrahlen weichen,
 dein reines Haupt und deinen Geist bestreichen.

C. Goethe og Schiller: Motivtafeln, nr. 14 og 49.

Moralische Schwätzer.

Wie sie mit ihrer reinen Moral uns, die Schmutzigen, quälen!
 Freilich, der groben Natur dürfen sie gar nicht vertraun!
 Bis in die Geisterwelt müssen sie fliehn, dem Tier zu entlaufen,
 Hätten sie kein *Gewissen*, und spräche die *Pflicht* nicht so heilig,
 wahrlich, sie plünderten selbst in der Umarmung die Braut.

An die Moralisten.

Lehret! das ziemet euch wohl, auch wir verehren die Sitte;
 aber die Muse lässt sich nicht gebieten von euch.
 Nicht von dem Architekt erwart ich melodische Weisen,
 und, Moralist, von dir nicht zu dem Epos den Plan.
 Vielfach sind die Kräfte des Menschen; o das sich doch jede
 selbst beherrsche, sich selbst bilde zum herrlichsten aus.

Der ønskes:

1. Oversættelse af B.
2. Klarlæggelse af de i A, B og C opstillede idealer.
3. Alsidig litteraturhistorisk belysning af de tre tekster.¹⁾

2) Nedenstående tekst oversættes til tysk.

Salazar blev født 1889. Hans forældre var meget fattige folk; faderen var daglejer hos en godsejer, men fik senere ved megen flid så mange penge sparet sammen, at han kunne købe sig en lille jordlod, hvorved han blev sin egen herre, dyrkede sin jord og drev et lille gæstgiveri, som han havde ladet opføre i tilknytning til bedriften. Både faderen og moderen var overbeviste katolikker, og denne tro tog Salazar i arv. Han mente først, at han var kaldet til at blive præst; derfor blev han optaget på et præsteseminarium, hvor han fik en god uddannelse.

Det har senere hen betydet meget for ham, at han på seminariet fik en så grundig filosofisk uddannelse, hvad Salazar altid understreger – ikke mindst, at han har lært sætningen: »man bør nøje overvåge grundsætningernes renhed«, der atter og atter blev indprentet ham, et princip, som vor tid med sin begrebsforvirring med rette kunne mindes om.

Efter at Salazar havde modtaget de lavere vielser, blev han dog klar over, at det ikke var teologien, men retsvidenskaben og statsvidenskaben, der var hans felt, og han forlod så seminariet og kom på universitetet. Her gennemførte han sine studier, og allerede i 27 års alderen blev han professor i nationaløkonomi og finansvidenskab ved universitetet i Coimbra, hvor han var, indtil han i 1928 indvilligede i at overtage finansministerposten i den portugisiske regering. Een gang tidligere havde man bedt ham om at overtage hvervet, men da han ikke syntes, de rette betingelser var tilstede, afslog han anmodningen.

Det, der karakteriserer Salazar, er dels hans blændende begavelse og dels hans fine personlighed og hans åndelig og etisk afklarede liv. Det præstelig asketiske har han bevaret, det landlig enkle liv ligeledes. Han står som et moralsk forbillede for det portugisiske folk.

Her finder man det ene moment, som man må have i erindring, når man skal forstå de bestræbelser, Salazar har udfoldet: det er som kristen og som nationaløkonom, han handler. Katolsk tro og filosofi og nationaløkonomisk viden står her i sund og frugtbringende forening, en konstellation, som er vanskelig at forestille sig i de nordiske lande, hvor den nationaløkonomiske videnskab er baseret på en utilitaristisk-materialistisk filosofi.

3) Reglerne for ordstilling i det nuværende tyske skriftsprog.

4) Das klassische deutsche Drama und seine literarischen Voraussetzungen. (Deutsch zu schreiben).

Som *bijag*.

1) A. Goethe: Mut. (1776).

Sorglos über die Fläche weg,
wo vom kühnsten Wager die Bahn
dir nicht vorgegraben du siehst,
mache dir selber Bahn!

¹⁾ Viden om forf. af A, den borgerlige Danzigerpoet Plavius, hvis digte udkom 1630, forventes ikke.

Stille, Liebchen, mein Herz!¹⁾
 Kracht's gleich, bricht's doch nicht!
 Bricht's gleich, bricht's nicht mit dir.

B. Lenau: Der Pechvogel. (1840).

Ein Stück des Lebens ward verträumt,
 das beste Glück hab ich versäumt;
 die Winde sausen durch die Stoppeln,
 ich möchte meinen Schritt verdoppeln.

Doch sausen sie mir lange gut,
 ich ändre drum nicht meinen Mut,
 und nicht erhitz ich meine Sohlen,
 um das Versäumte nachzuholen.

Drei Dinge hätt ich gern vollbracht:
 Gestanden einmal in der Schlacht,
 ein holdes Weib als Braut umschlungen,
 ein Söhnlein froh im Arm geschwungen.

Drei Wünsche blieben mir versagt,
 doch seis mit keinem Hauch beklagt;
 das Glück, mir feindlich allerwegen,
 hätt sie gewendet zu drei Schlägen.

Mich hätt, eh ich den Ruhm geschmeckt,
 die erste Kugel hingestreckt,
 nachdem mein Söhnlein mir gestorben,
 mein Weib treulos mirs Bett verdorben.

C. Keller: In der Trauer. (Opindelig skrevet for Der grüne Heinrich).

Ich kenne dich, o Unglück, ganz und gar
 und sehe jedes Glied in deiner Kette!
 Du bist vernünftig, zum Bewundern klar,
 als ob ein Denker dich geordnet hätte.

Nicht mehr noch weniger hat mir gebührt,
 mir ist gerecht die Schale zugemessen;
 und dennoch hab ich bitterer sie verspürt,
 als niemals ich getrunken noch gegessen.

Jetzt aber bring ich leichter sie zum Mund,
 als einst die müde Seele noch wird wissen;
 der quellenklare Perltrank ist gesund,
 ich lieb ihn drum mit dürstendem Gewissen.

Der ønskes:

1. *Oversættelse af A og C.*
2. *Kort beskrivelse af versmålet i A, B og C.*
3. *Redegørelse for motivet og dets behandling.*
4. *Biografisk belysning.*

¹⁾ Liebchen er tiltale til digterens hjerte.

2)

I

Den store høvding Kinanjui boede omtrent femten kilometer nordøst for min gård, nær ved den franske missionsstation, og han regerede over hundrede tusinde indfødte. Han var en snu, kraftig, gammel mand med et stolt væsen og i besiddelse af en del virkelig storhed, skønt han ikke var født til høvding, men for mange år siden var blevet udnævnt til det af englænderne.

Undertiden kom han gående over til gården, klædt i en pragtfuld kappe og ledsaget af to eller tre hvidhårede senatorer og nogle af sine kriger-sønner, for at aflægge mig et venskabeligt besøg og hvile ud efter regeringens anstrengelser. Han tilbragte da hele eftermiddagen i en af mine lænestole, som var blevet båret ud på plænen til ham, og røg store cigarer, som jeg sendte ud til ham, med sine rådgivere og sin unge livvagt siddende i græsset rundt om sig. Når mine folk hørte om hans ankomst til gården, forlod de deres arbejde og fordelte sig i mindre grupper på plænen; de underholdt ham med de seneste begivenheder på gården, og selskabet dannede en slags politisk klub under de høje træer. Kinanjui plejede ved disse møder at optræde på en ganske særlig måde. Når han syntes, at forhandlingerne varede for længe, lænede han sig tilbage i stolen, og mens han stadig holdt ild i sin cigar, lukkede han øjnene i og åndede dybt og langsomt med en svag regelmæssig snorken. Det var en slags pro forma søvn, som han måske havde vænnet sig til i sit eget statsråd. Jeg lod somme tider en stol sætte ud til mig selv, for at jeg kunne sidde og tale med ham, og ved disse lejligheder sendte Kinanjui alle andre folk bort for at fremhæve, at nu skulle verden først rigtig regeres.

II

Die letzten Reste jenes alten Dualismus zwischen Fürst und Land, welche sich aus der Epoche der landständischen Verfassung noch in die neue Zeit des Absolutismus herübergeschleppt hatten, sollten verschwinden. Auch das patrimoniale Element, das bei Friedrich Wilhelm I. noch so stark hervortrat, weicht jetzt einer mehr politischen Auffassung des Staatsgedankens, die ihren Ausdruck fand in dem bekannten Worte, dass der König der erste Diener des Staates sei.

Der ønskes:

1. Oversættelse til tysk af tekst I;
2. fonetisk transskription af tekst II.

FRANSK

Som hovedfag.

Forprøve.

- 1) Une nuit vint a un mustier,
orer voleit e Deu preier.
Luinz de sa gent alout pensant,
ariere alouent et avant.
Sun cheval aregna defors,
dedenz trova en biere un cors:
juste la biere avant passa,
devant l'autel s'agenuila;
sur un leitrun ses ganz jeta,

mais al partir les oblïa.
 Baisa la terre, si ura:
 unkes de rien ne s'esfrea.
 N'i aveit gueires demuré
 ne gueires n'i avait uré,
 quant el mustier oï ariere
 moveir le cors, cruistre¹⁾ la biere.
 Turna sei por le cors veeir:
 »Gis tei« dist il »ne te moveir!
 Se tu es bone u male chose,
 Gis tei en pais, si te repose!«
 Dunc a li quens s'urison dite –
 ne sai se fu grande u petite –
 puis dist, quant il seigna sun vis:
 »Per hoc signum sancte crucis
 libera me de malignis,
 Domine Deus salutis!«
 Al turner d'iluec dist itant:
 »Deus, en tes mains m'alme cumant.«

Oversættes og kommenteres.

2) Nedenstående oversættes til fransk.

I middelalderen talte man i Sydfrankrig ikke det samme sprog som i Nordfrankrig. Man talte provençalsk. Provençalsk var sydens sprog. Trubadurerne provençalske poesi var kendt og skattet, ikke alene i Frankrig, men i hele Vesteuropa. I det 13. århundrede forandredes dette forhold fuldstændigt. Nordfranskmændene oversvømmede og erobrede syden, trubadurerne tav, adsplittede, landflygtige eller døde, og sproget mistede sin litterære betydning og blev tilsidst det man lidt hånligt kalder patois, d. v. s. provinsdialekt uden selvstændig litterær kultur. I 16. årh. forbød Frants I at bruge det i skranken og i offentlige dokumenter. I de store byer talte aristokratiet og det højere bourgeoisie fransk, men i de mindre byer og landsbyer blev man hårdnakket ved med at tale provençalsk. Og der var stadig digtere, der sang på provençalsk, men i almindelighed uden at kende hinanden. Der var ingen litterær organisation. Man prøvede flere gange, ved digterkonkurrencer, kongresser, aviser o. s. v.; men alle disse anstrengelser førte ikke til noget. Det er først i 19. årh. at det lykkedes. Søndag den 21. maj 1854 besluttede syv unge provençalske digtere, forsamlede i Château-Neuf-de-Gadagne, en landsby, der ligger en snes kilometer fra Avignon, at grundlægge en organisation, en poetisk forening, der kaldtes Felibrigen, og hvis medlemmer kaldtes Felibrer, og som hvert år op mod jul udgav en rent provençalsk almanak. Den betydeligste af disse digtere er Mistral, hvis hovedværk *Mirèio* udkom 1859.

Som *bifag*.

1) La littérature comparée aurait-elle pu faire un pas en avant, si la rigueur des théories auxquelles le nom de Taine est resté attaché n'avait été atténuée par des notions différentes? C'est assez peu probable. En tout cas, nous voyons un peu partout, vers la fin du XIXe siècle, un effort qui tend, précisément par une méthode comparative plus directe, à juxtaposer, et souvent à

¹⁾ cruistre = knage.

superposere, aux ensembles de Taine des idées qui en assouplissent l'exigence. Instinct d'un certain cosmopolitisme chez des historiens et des critiques appartenant à de petites patries à qui leur intensité nationale ne saurait suffire: les noms de G. Brandes, d'Ed. Rod, de Marc Monnier, de V. Rossel restent surtout attachés à cet «européanisme» qui est, dans bien des cas, l'essor d'une sensibilité tenue à l'étroit dans les confins de la petite patrie. Sens plus impérieux des grandes répartitions sociologiques de l'humanité: Posnett, en 1886, fonde sa théorie de la littérature comparée sur les stades successifs que traversent les agglomérations humaines. Pour lui et pour tout un petit cénacle qui procéda de lui en Angleterre et aux Etats-Unis, l'évolution des sociétés – passage du clan à la cité, du groupe féodal au groupe national, etc. – domine de beaucoup l'appartenance ethnique ou la détermination par le milieu physique; la littérature comparée est fonction de ces rapports, plus ou moins conscients, entre l'art et les variations sociales: point de vue que le livre de Letourneau, *l'Evolution littéraire dans les diverses races humaines* (1894), représente dans une certaine mesure chez nous, au moins pour les groupes primitifs.

Teksten oversættes til dansk.

De første 6 linjer til »assouplissent l'exigence« omskrives fonetisk.

2) Nedenstående oversættes til fransk.

En ung sprogmand, der for nogle år siden foretog en rejse i Provence for at studere felibrernes sprog, udgav senere en beskrivelse af sin rejse, hvoraf vi anfører følgende enkeltheder:

Da jeg kom til Avignon, havde jeg det uheld at dumpe ind i et rent fransk hotel. Ingen talte provençalsk, kun få forstod det. Da værten erfarede mine hensigter, rådede han mig til at tage til Vaucluse, den by der er blevet udødelig ved Petrarca's digte. Jeg rejste straks derud. Men hvilken skuffelse! Byen og dens omegn er blottet for skønhed. I anledning af nogle nye kloaker havde man foretaget udgravninger¹⁾, der stank flere kilometer bort. Byen selv var fuld af italienske arbejdere, der råbte op på italiensk, sloges og fyldte byen med deres spektakel. Foran den berømte kilde havde man bygget en fabrik, formodentlig for at udnytte vandkraften; maskinernes larm overdøvede²⁾ vandets sagte rislen. Senere da jeg talte med en fransk ven, betroede jeg ham min misfornøjelse. »Ja, De har ret,« svarede han, »det er en vandalisme. Der er dog alligevel en lille formildende omstændighed.« – »Hvilken?« – »Jo, ser De, det er jo en papirfabrik, og, ikke sandt? – Papir, det smager altid lidt af litteratur, poesi, kunst.«

Da jeg kom tilbage til Avignon, fandt jeg et hotel, hvor alle talte provençalsk. Værten talte lidt og dårligt, men han talte provençalsk mindre dårligt end fransk. Han modtog mig næsten som en ven af huset. Han præsenterede mig for hr. Bruneau, der var inspektør på et gods der lå en halv snes kilometer fra Avignon. Han var selv lidt af en felibre og boede med sin kone og døtre lige udenfor byen. I hans hus har jeg tilbragt mange dejlige eftermiddage.

LATIN

1) Latinsk stil.

I sin bog om uddannelsen af taleren behandler Quintilian også spørgsmålet, om retorikken er nyttig. Visse folk, siger han, plejer at kaste sig med voldsomhed over den, og hvad der er det mest oprørende, i denne anklage mod

¹⁾ udgravninger = excavations.

²⁾ overdøve = couvrir.

veltalenheden bruger de selve talens styrke. Det er veltalenheden, hævder de, som unddrager forbryderne deres straf; ved dens svig domfældes undertiden de gode, og rådslagninger bringes til et slet resultat; ikke blot oprør og uroligheder, men også uforsonlige krige fremkaldes ved veltalenheden, og ganske særlig brug er der for den, når det gælder at hævde falske påstande mod sandheden. Thi komedieforfatterne bebrejder Socrates, at han lærte folk at gøre den dårligere sag til den bedre, og Platon siger, at Tisias og Gorgias lovede noget lignende. Hertil føjer de eksempler fra grækerne og romerne og opregner alle dem, hvis veltalenhed har været til fordærv ikke blot for enkeltpersoner, men også for stater, og som har undergravet, ja endog omstyrtet samfundenes eksistens. Men på den måde vil heller ikke feltherrer være nyttige eller øvrigheds personer eller lægekunsten eller endelig selve filosofien. Thi også en Flaminus har været feltherre, og mænd som Gracchus, Saturninus og Glauca har beklædt øvrigheds poster, og hos lægerne findes gift, og blandt dem, der misbruger filosofnavnet, er der folk, der undertiden er grebet i de alvorligste laster.

2) Latinsk version.

Cantante Nerone ne necessaria quidem causa excedere theatro licitum est. Itaque et enixae quaedam in spectaculis dicuntur et multi taedio audiendi laudandique clausis oppidorum portis aut furtim desiluisse de muro aut morte simulata funere elati. Quam autem trepide anxieque certaverit, quanta adversariorum aemulatione, quo metu iudicum, vix credi potest. Adversarios, quasi plane condicionis eiusdem, observare, captare, infamare secreto, nonnumquam ex occurso maledictis incessere ac, si qui arte praecellerent, corrumperet etiam solebat. Iudices autem prius quam inciperet reverentissime adloquebatur, omnia se facienda fecisse, sed eventum in manu esse Fortunae; illos ut sapientes et doctos viros fortuita debere excludere; atque, ut auderet, hortantibus aequiore animo recedebat, ac ne sic quidem sine sollicitudine, taciturnitatem pudoremque quorundam pro tristitia et malignitate arguens suspectosque sibi dicens. In certando vero ita legi oboediebat, ut numquam excreare ausus sudorem quoque frontis brachio detergeret; atque etiam in tragico quodam actu, cum elapsum baculum cito resumpsisset, pavidus et metuens, ne ob delictum certamine summoveretur, non aliter confirmatus est quam adiurante hypocrita non animadversum id inter exultationes succlamationesque populi.

enitor: jeg føder.

excreo: jeg rømmer mig.

GRÆSK KULTUR

1) Platon Symposion 186 C (ἔστι γὰρ ἰατρική...)–187 A (...τε καὶ λύρας oversættes.

2) Aischylos Agamemnon V. 1011 (Hvorfor gyser mit Blod...)–V. 1068 (... af ulmende Anelser frem.) fortolkes.

HISTORIE

Som hovedfag.

1) Tyrkiet fra 1878.

2) Den indenrigspolitiske udvikling i Danmark 1629–1657.

3) Under hvilke statsretlige former sammenholdes det engelske imperium?

Forprøve:

- 1) Hvilken betydning har perserkrigene haft for Hellas udvikling indtil 400 f. Kr.?
- 2) Kong Valdemar 4.s regeringshistorie og personlighed.
- 3) Forskydningerne i folketal og befolkningernes geografiske fordeling siden midten af 18. årh. og årsagerne hertil.

MUSIK

Som *hovedfag*.

- 1) Tysk romantisk musik i første halvdel af 19. årh.
- 2) Der ønskes en 4-stemmig udsættelse i streng stil af en udleveret melodi.
- 3) Der ønskes en 3-stemmig imiterende vokalsats over et udleveret tema.
- 4) Giv en fremstilling af »Den primære Stemmetone«s fysiske egenskaber og hvilken del af den primære stemmefunktion hver af disse egenskaber skyldes.

Forprøve:

Der ønskes en 2-stemmig fri udsættelse af en udleveret melodi.

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Som *hovedfag*.

- 1) Religionshistorie: Den græske kult i Eleusis (Fengers religionshistoriske tekster må benyttes).
- 2) Nye testamente: 1. Kor. 12, 31-13, 13 (incl.).
- 3) Kirkehistorie: Zwingli og reformationen i det tyske Schweiz.
- 4) Dogmatik: En redegørelse for de vigtigste problemer, som den naturvidenskabelige forskning rejser for den kristne gudstro.

Forprøve:

- 1) Nye testamente: Johannesevangeliet 19, 12-30 (incl.).
- 2) Gamle testamente: Psalme 2 og Psalme 10 (der skrives om begge psalmer).

Som *bifag*.

- 1) Religionshistorie: En fremstilling af de helleniske mysteriereligioner.
- 2) Nye testamente: Johannesevangeliet 7, 37-52 (incl.).
- 3) Gamle testamente: Jesaja, kap. 2.
- 4) Dogmatik: Kristendommens syn på arbejdet.

GEOGRAFI

Første del.

- A. Geografi og geologi. Samme opgaver som ved 1. del af skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (se nedenfor side 168-169).
- B. Geografi: Samme opgave som ved 2. del af skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (se nedenfor side 168).

Sommeren 1944.

DANSK

Som *hovedfag*.

- 1) Den østnordiske monoftongering og monoftongernes udvikling i nydansk (spec. i dialekterne).
- 2) Faser i dansk barokdigtning.

Forprøve.

1) For 5 kandidater: Nedenstående tekst (læst) oversættes. L. 1-3 (indtil stadinn) kommenteres.

Þráinn tók til orða: »Fram hrinda þeir jarl enn skipinu ok munu enn ætla út hingat til vár; skulu vér nú taka Hrapp ór búlkanum ok koma oðru í stadinn«. Þeir gerðu svá. Þá mælti Þráinn: »Látu vér Hrapp nú í seglit; þat er heflat upp við rána«. Þeir gera svá. Jarl kómr nú til þeira; var hann þá allreiðr ok mælti: »Vill þú nú sejla fram manninn, Þráinn? ok er nú verra en fyrr«. Þráinn svarar: »Fyrir löngu selda ek hann fram, ef hann væri í minni varðveizlu, eða hvar mun hann verit hafa?« »I búlkanum« segir jarl. »Hví leituduð ér hans eigi þar þá?« segir Þráinn. »Eigi kom oss þat í hug« segir jarl. Síðan leitudu þeir hans um allt skipit ok fundu hann eigi. Þá mælti Þráinn: »Vilið ér mik nú undan bera, herra?« »Vist eigi« segir jarl, »því at ek veit, at þú hefir fólgit manninn, þó at ek finna hann eigi«.

For 5 kandidater: Nedenstående tekst (læst) oversættes. L. 1-3 (indtil tal) kommenteres.

Hákon jarl hafði nú af nýju inar mestu áhyggjur ok ráðagørðir ok lét fá menn vera í húsinu hja sér. Fám dögum síðarr kom Haraldr Danakonungr til jarls ok taka þeir þá tal. Spyrr konungr, ef jarl hafi hugsat þá ræðu, er þeir kómu á fyrra dags. »Þar hefi ek, segir jarl, vakat um dag ok nótt síðan, ok finnsk mér þat helzt ráð, at þú hafir ok stýrir ríki því öllu, er faðir þinn átti ok þú tókt eptir hann, en fá frænda þínum í hendr annat konungsríki, þat er hann megi sœmdarmaðr af verða«. »Hvert er þat ríki, segir konungr, er ek má heimilliga fá frænda mínum, ef ek hefi óskert Danaveldi?« Jarl segir: »Þat er Nóregr. Konungar þeir, er þar eru, eru illir öllu landsfólki; vill hverr maðr þeim illt, sem vert er«. Konungr segir: »Nóregr er land mikit ok hart fólk, ok er illt at sækja við útlendan her, en konungr þar er fósterson minn ok knésetningr«.

2)

1. Gummeranden som artikulationszone.

2. Transskription af flg. tekst.

I gamle dage var det fint at tale, som de bedste forfattere skriver, men det er gået over nu. Den, der taler som en bog, er ikke længer god at høre på, og selv de, der skriver bøgerne, lægger sig mere efter at skrive, som folk taler.

3) For 1 kandidat: Første sang af »Danserinden«.

For 2 kandidater: Stilforhold i »En Landsbydegns Dagbog«.

For 2 kandidater: Oehlenschlägers episke teknik i »Thors Reise til Jothunheimen«.

For 1 kandidat: Personerne i »En Folkefjende« karakteriserede i deres forhold til dramaets idé.

For 1 kandidat: »En Sjæl efter Døden«. Personernes karakterisering gennem stilen i deres replikker.

For 1 kandidat: Kvindepsykologi i »Fru Marie Grubbe«.

For 1 kandidat: En karakteristik af stilen i Chr. Winthers »Træsnit«.

Som *bifag* (og tillægsgag).

1) Nedenstående tekststykke (ulæst) oversættes og kommenteres sprogligt.

Sidhen sowæ the thu broer gange ower watneth, een pa then ene sidhæ, ok hun war gantze sterk ok gik til een skøn abelgardh, ok ther sadh een gamel man hoos broen, ok hadhe mange skøne klædher hoos seeg. Ok han ropte til

them, som nøgnæ wore: kommer aff skibeth! ok sadhe: kommer ower thenne broo til megh, fforthii hun ær sterk, tha skal iek klædhe ether, ok sættæ ether i thenne gardh, ok ther skule j hawe alt, thet j begere. Ok een annen broo gik pa then annen sydhæ, fforthii hun ær falsk, ok hoo som pa henne gaar, han faller nedher ok fortabes.

2) Johs. V. Jensens stilling i dansk litteratur.

ENGELSK

Som *hovedfag*.

1) Nedenstående oversættes, og fra moderne engelsk afvigende ordbrug kommenteres. Til slut gives på engelsk en kort omtale af Spensers stilling inden for engelsk litteratur.

Like as the gentle hart it selfe bewrayes
 In doing gentle deedes with franke delight,
 Even so the baser mind it selfe displayes
 In cancred malice and revengefull spight:
 For to maligne, t' envie, t' use shifting slight,
 Be arguments of a vile donghill mind,
 Which, what it dare not doe by open might,
 To worke by wicked treason wayes doth find,
 By such discourteous deeds discovering his base kind.

That well appears in this discourteous knight,
 The coward Turpine, whereof now I treat;
 Who notwithstanding that in former fight
 He of the Prince his life received late,
 Yet in his mind, malicious and ingrate,
 He gan devize to be aveng'd anew
 For all that shame, which kindled inward hate:
 Therefore, so soone as he was out of vew,
 Himselfe in hast he arm'd, and did him fast pursew.

Well did he tract his steps as he did ryde,
 Yet would not neare approach in daungers eye,
 But kept aloofe for dread to be descryde,
 Untill fit time and place he mote espy,
 Where he mote worke him scath and villeny.
 At last he met two knights to him unknowne,
 The which were armed both agreeably,
 And both combynd, whatever chauce were blowne
 Betwixt them to divide, and each to make his owne.

To whom false Turpine comming courteously,
 To cloke the mischiefe which he inly ment,
 Gan to complaine of great discourtesie,
 Which a straunge knight, that neare afore him went,
 Had doen to him, and his deare Ladie shent:
 Which if they would afford him ayde at need
 For to avenge in time convenient,
 They should accomplish both a knightly deed,
 And for their paines obtaine of him a goodly meed.

The knights belev'd that all he sayd was trew;
 And being fresh and full of youthly spright,
 Were glad to heare of that adventure new,
 In which they mote make triall of their might
 Which never yet they had approv'd in fight,
 And eke desirous of the offred meed:
 Said then the one of them: 'Where is that wight,
 The which hath doen to thee this wrongfull deed,
 That we may it avenge, and punish him with speed?'

'He rides' (said Turpine) 'there not farre afore,
 With a wyld man soft footing by his syde;
 That, if ye list to haste a litle more,
 Ye may him overtake in timely tyde.'
 Eftsoones they pricked forth with forward pryde,
 And, ere that litle while they ridden had,
 The gentle Prince not farre away they spyde,
 Ryding a softly pace with portance sad,
 Devizing of his love more then of daunger drad.

Then one of them aloud unto him cryde,
 Bidding him turne againe, false traytour knight,
 Foule woman-wronger, for he him defyde.
 With that they both at once with equall spight
 Did bend their speares, and both with equall might
 Against him ran; but th' one did misse his marke,
 And being carried with his force forthright
 Glaunst swiftly by; like to that heavenly sparke,
 Which glyding through the ayre lights all the heavens darke.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Damen med den lyse regnfrakke er noget på et kontor. Hver dag kl. 17,22 kommer hun ind i kupéen, smækker benene overkors og tænder en cigaret. Hun pudrer sig og åbner avisen på damesiden. I profil ser hun ud, som om en ildesindet person engang har taget hende i næsen og trukket til af al magt, men forfra er hun en pæn, almindelig pige, ikke helt ung, men heller ikke gammel. Hvis man ser på hende, gengælder hun ens blik med en vedholdende stirren.

I begyndelsen vidste jeg ingenting om hende, men så optrådte der en veninde, og jeg hørte til min overraskelse, at hun hed Karen. (Jeg var sikker på, at hun hed Inga). De havde været ude et sted og spist gåsesteg. Bagefter havde de spillet bridge og danset – hvordan man nu kan det, når man har spist gåsesteg. En anden dag havde hun været i biograf med Erik, og sådan forøges efterhånden min viden om hende. Damen i den lyse regnfrakke fortæller veninden alle sine hemmeligheder. Vi andre lytter med tilbageholdt ånde. Vi er ingenting – en samling døvstumme – en uskadelig mur af anonymitet. Man regner aldrig med, at de samme akustiske love gælder for en selv som for kategorien »de andre«, og dette forklarer, at man ofte i toget hører folk udbasunere de lønlige ting med en frejdig røst, som de selv tror er dæmpet, men som i virkeligheden er meget gennemtrængende. Veninden har ikke nogen hemmeligheder. Hun siger »ja« og »nej« og »tænk« og er bare resonans-

bund¹⁾, de taler aldrig om hende. Hun sidder med en slidt mappe på skødet og ser træt ud med tjavset hår og blodløse læber.

Hun læser ikke damesider, men triste bøger fra hverdagslivet, og om morgenen tager hun sommetider et brev op af mappen, folder det omstændeligt ud og prøver på at se ud, som om hun ikke allerede ved, hvad der står i det.

Jeg har forlængst opgivet at flygte fra den joviale herre. Der var en tid, da jeg prøvede, men jeg har opgivet det nu. På de dage, da diverse ærgrelser har opløst mit sind i stygge disharmonier, ved jeg så sikkert som amen i kirken, at han kommer brasende ind i netop den kupé, hvor jeg har sat mig til ro i den mørkeste krog, og så er det ligegyldigt, om jeg har valgt den første eller den sidste vogn.

– »Prægtigt vejr,« brøler han til en, der kommer efter. »Føj, hvor alle mennesker ser sure ud.« Han vælter sig om på en bænk og giver sig til at fortælle sjove historier. Han skubber folk i siden og sparkes dem over skinnebent; hvis det er varmt i vejret, tager han jakken af og løser op for slipset, han spiser ostemad og stanger tænder med lommekniven, han river kufferter ned og lukker vinduer op, han har ondt af os andre, der er sure og bitre og så latterlig sensible. –

3) Nordligt middelengelsk (skotsk og nordengelsk) med en kort omtale af de vigtigste herhenhørende litteraturmindesmærker.

4) The Novels of Thackeray.

Forprøve.

1) Nedenstående oversættes til dansk. De vigtigste vokalændringer på vestsaksisk nævnes.

Swā ungeliefedlic is ænigum menn þæt to gesecgenne, hū ænig mon mehte swelce burg gewyrca swelce sio wæs, oþþe eft ābreca. Membrað se entangan ærest timbran Babylonia, ond Nīnus se cyning æfter him, ond Sameramī his cwēn hīe geendade æfter him on middewardum hierē rīce. Sēo burg wæs getimbred an fildum lande and on swīpe emnum, ond hēo wæs swīpe fæger an tō lōcianne; ond hēo is swīpe ryhte fēowerscyte. Ond þæs wealles mīcelness ond fæstness is ungeliefedlic to secgenne; he is L elna brād ond II hund elna hēah; his ymbgong is hundseofontig mīla ond seofeða dæl āne mīle; hē is geworht of tigelan ond of eorðtyrewan.

2) Nedenstående oversættes til engelsk. De første 100 ord transkriberes fonetisk.

Det er ikke let for os at gøre os klart, hvilke forhold det engelske folk levede under, da Macaulay var ung. Perioden mellem Wienerfreden og den første reformlov er så forskellig fra den, vi selv lever i, at det kræver en vis fantasi at forstå den. For eksempel var alt, hvad der angår retsplejen, helt anderledes end nu. Der eksisterede ikke noget politi i ordets moderne forstand. Den eneste måde at opklare forbrydelser på var at få en af de skyldige til at angive de andre. Angivere²⁾ spillede i det hele taget en stor rolle. Der var for eksempel en mængde angivere der meddelte myndighederne, når deres medborgere ikke betalte deres skatter, og disse angivere fik selv en stor del af de penge, som blev betalt i bøder. I landdistrikterne var der bänder af arbejdsløse landarbejdere, som satte ild på høstakke, der tilhørte bønder, der på en eller anden måde havde gjort sig upopulære. I fabriksbyerne slog arbejderne maskinerne i stykker i deres vrede over disse nye opfindelser,

¹⁾ sounding-board.

²⁾ informers.

som gjorde så mange af dem arbejdsløse. Det var meget farligt at kritisere regeringen, og mange mennesker blev deporteret for at have skrevet avis-artikler eller holdt taler, som den ikke syntes om. Disse folk blev sendt til den nye koloni Australien, hvor de ofte blev meget hårdt behandlede.

3) English Secretaries of State.

Som *bifag*.

1) The following passage from W. Scott's "Marmion" to be translated into Danish, with a brief excursus on Scott's literary authorship and a phonetic transcription of the first seventeen lines.

Prompt on unequal tasks to run,
 Thus Nature disciplines her son:
 Meeter, she says, for me to stray,
 And waste the solitary day,
 In plucking from yon fen the reed,
 And watch it floating down the Tweed;
 Or idly list the shrilling lay,
 With which the milkmaid cheers her way,
 Marking its cadence rise and fall,
 As from the field, beneath her pail,
 She trips it down the uneven dale:
 Meeter for me, by yonder cairn,
 The ancient shepherd's tale to learn;
 Though oft he stop in rustic fear,
 Lest his old legends tire the ear
 Of one, who, in his simple mind,
 May boast of book-learn'd taste refined.

But thou, my friend, canst fitly tell,
 (For few have read romance so well,)
 How still the legendary lay
 O'er poet's bosom holds its sway;
 How on the ancient minstrel strain
 Time lays his palsied hand in vain;
 And how our hearts at doughty deeds,
 By warriors wrought in steely weeds,
 Still throb for fear and pity's sake;
 As when the Champion of the Lake
 Enters Morgana's fated house,
 Or in the Chapel Perilous,
 Despising spells and demons' force,
 Holds converse with the unburied corse;
 Or when,
 A sinful man, and unconfess'd,
 He took the Sangreal's¹⁾ holy quest,
 And, slumbering, saw the vision high,
 He might not view with waking eye.

The mightiest chiefs of British song
 Scorn'd not such legends to prolong:
 They gleam through Spenser's elfin dream,

¹⁾ Sangreal: den hellige Gral.

And mix in Milton's heavenly theme;
 And Dryden, in immortal strain,
 Had raised the Table Round again,
 But that a ribald King and Court
 Bade him toil on, to make them sport;
 Demanded for their niggard pay,
 Fit for their souls, a looser lay,
 Licentious satire, song, and play;
 The world defrauded of the high design,
 Profaned the God-given strength, and marr'd the lofty line.

Warm'd by such names, well may we then,
 Though dwindled sons of little men,
 Essay to break a feeble lance
 In the fair fields of old romance;
 Or seek the moated castle's cell,
 Where long through talisman and spell,
 While tyrants ruled, and damsels wept,
 Thy Genius, Chivalry, hath slept:
 There sound the harpings of the North,
 Till he awake and sally forth,
 On venturous quest to prick again,
 In all his arms, with all his train.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Enhver offentlig person har fjender, men få af disse fjender ønsker ligefrem at myrde ham, eller de er i hvert fald ikke i stand til at gøre det. Imidlertid var sir George Wintrop-Dunster i den uheldige situation, at han både havde fjender, og at en af dem, hans sekretær, ikke alene ønskede at myrde ham, men også gjorde det.

Som direktør for Anglo-Oceanic selskabet var sir George, hvad man kalder »en velkendt skikkelse i City«. Han hørte til de moderne forretningsmænd, der i stedet for at være tykke, gråsprængte og behængt med guldringe, mere ligner opløbne kostskolepræfekter. Han var fem og halvtreds, spillede squash med stor energi, gik klædt i smarte jakkesæt og spiste som regel sin lunch, bestående af en skinkesandwich og et glas sherry, i en kafé.

Scarsdale, hans privatsekretær, lignede ham en del af ydre, men var næsten fem og tyve år yngre. Med en førstekarakter fra Oxford og en eksamen i nationaløkonomi fra London var han særdeles velegnet til at tage sig af sir Georges mangfoldige, udviklede forretningsanliggender, og i fem år havde han arbejdet fuldt ud tilfredsstillende. D. v. s. *næsten*. Engang var der sket et lille uheld – i 1928 – da Scarsdale ubetænksomt havde købt guldmineaktier i større mængder, end han havde midler til at betale med. Han havde ikke egentlig misbrugt sir Georges kredit ved den lejlighed, men han havde benyttet sir Georges vekselrer, og da aktierne faldt betydeligt, blev han nødt til at tilstå det lille uheld for sir George. Hundrede pund mere end dækkede det hele, og sir George skrev øjeblikkelig en check. Han bebrejdede ham ikke noget; han angav blot nærmere, hvorledes Scarsdale skulle tilbagebetale summen af sin månedlige gage.

Den beløb sig til tre hundrede om året, og i løbet af to år var gælden helt tilbagebetalt plus fem procent renter. Der indtraf ingen andre pinlige episoder, og forholdet mellem de to lod til at være lige så godt som tidligere. Men så

modtog Scarsdale i 1930 et tilbud om en bedre stilling. Det var en betydningsfuld stilling, og kun fordi det nu engang var skik og brug ønskede hans tilkommende chef en attest for pålidelighed, og den attest var det nødvendigt at sir George skrev under på.

TYSK

Som *hovedfag*.

1) A. Herder: Auszug aus einem Briefwechsel über Ossian und die Lieder alter Völker.

Aller guten Dinge sind drei! und zu unsern Zeiten wird so viel von Liedern für Kinder gesprochen: wollen Sie ein älteres Deutsches hören? Es enthält zwar keine transcendente Weisheit und Moral, mit der die Kinder zeitig genug überhäuft werden – es ist nichts als ein kindisches

Fabelliedchen.

Es sah' ein Knab' ein Rösslein stehn
Ein Rösslein auf der Haiden.
Er sah, es war so frisch und schön
Und blieb stehn, es anzusehen
Und stand in süßen Freuden.

Ich supplire diese Reihe nur aus dem Gedächtniss, und nun folgt das kindische Ritornell bei jeder Strophe:

Rösslein, Rösslein, Rösslein roth,
Rösslein auf der Heiden!

Der Knabe sprach, ich breche dich!
Rösslein etc.
Das Rösslein sprach: ich steche dich,
Dass du ewig denkst an mich
Dass ichs nicht will leiden!
Rösslein etc.
Jedoch der wilde Knabe brach,
Das Rösslein etc.
Das Rösslein wehrte sich und stach,
Aber er vergass darnach
Beim Genuss das Leiden!
Rösslein etc.

Ist das nicht Kinderton? Und noch muss ich Ihnen Eine Änderung des lebendigen Gesanges melden. Der Vorschlag thut bei den Liedern des Volks eine so grosse und gute Wirkung, dass ich aus Deutschen und Englischen alten Stücken sehe, wie viel die Minstrels darauf gehalten: und der ist nun noch im Deutschen wie im Englischen in den Volksliedern meistens der dunkle Laut von *the* in beidem Geschlecht (de Knabe) 's statt das ('s Rösslein) und statt ein ein dunkles a, und was man noch immer in Liedern der Art mit ' ausdrücken könnte. Das Hauptwort bekommt auf solche Weise immer weit mehr Poetische Substantialität und Persönlichkeit

' Knabe sprach
' Rösslein sprach, u. s. w.

in den Liedern weit mehr Accent.

B. Goethe: Anmeldelse af Des Knaben Wunderhorn.

Von Rechts wegen sollte dieses Büchlein in jedem Hause, wo frische Menschen wohnen, am Fenster, unterm Spiegel, oder wo sonst Gesang- und Kochbücher zu liegen pflegen, zu finden sein, um aufgeschlagen zu werden in jedem Augenblick der Stimmung oder Unstimmung, wo man denn immer etwas Gleichtönendes oder Anregendes fände, . . .

Diese Art Gedichte, die wir seit Jahren Volkslieder zu nennen pflegen, ob sie gleich eigentlich weder vom Volk noch fürs Volk gedichtet sind, sondern weil sie so etwas Stämmiges, Tüchtiges in sich haben und begreifen, dass der kern- und stammhafte Teil der Nationen dergleichen Dinge fasst, behält, sich zueignet und mitunter fortpflanzt – dergleichen Gedichte sind so wahre Poesie, als sie irgend nur sein kann; sie haben einen unglaublichen Reiz, selbst für uns, die wir auf einer höheren Stufe der Bildung stehen, wie der Anblick und die Erinnerung der Jugend fürs Alter hat. Hier ist die Kunst mit der Natur im Konflikt, und eben dieses Werden, dieses wechselseitige Wirken, dieses Streben scheint ein Ziel zu suchen, und es hat sein Ziel schon erreicht. Das wahre dichterische Genie, wo es auftritt, ist in sich vollendet; mag ihm Unvollkommenheit der Sprache, der äusseren Technik, oder was sonst will entgegenstehen, es besitzt die höhere innere Form, der doch am Ende alles zu Gebote steht, und wirkt selbst im dunkeln und trüben Elemente oft herrlicher, als es später im klaren vermag.

C. Th. Storm: Immensee.

Reinhard wurde um die Mitteilung einiger Volkslieder gebeten, welche er am Nachmittage von einem auf dem Lande wohnenden Freunde geschickt bekommen hatte. . .

Elisabeth rollte das Manuskript auf. »Hier sind Noten,« sagte sie, »das musst du singen, Reinhard.«

Und dieser las nun zuerst einige Tiroler Schnaderhüpferl¹⁾, indem er beim Lesen je zuweilen die lustige Melodie mit halber Stimme anklingen liess. Eine allgemeine Heiterkeit bemächtigte sich der kleinen Gesellschaft. »Wer hat doch aber die schönen Lieder gemacht?« fragte Elisabeth.

»Ei,« sagte Erich, »das hört man den Dingern schon an; Schneidergesellen und Friseur, und derlei luftiges Gesindel.«

Reinhard sagte: »Sie werden gar nicht gemacht; sie wachsen, sie fallen aus der Luft, sie fliegen über Land wie Mariengarn, hierhin und dorthin, und werden an tausend Stellen zugleich gesungen. Unser eigenstes Tun und Leiden finden wir in diesen Liedern; es ist, als ob wir alle an ihnen mitgeholfen hätten.« Er nahm ein anderes Blatt: »Ich stand auf hohen Bergen . . .«

»Das kenne ich!« rief Elisabeth.

Der forlanges:

1. Oversættelse af A.
2. Bemærkninger om den i A aftrykte vises texthistorie.
3. Literaturhistorisk belysning af de af Herder, Goethe og Storm udviklede meninger om Volkslied.

2) Nedenstående tekst oversættes til tysk.

Fysikkens og biologiens heftige udvikling i den senere tid har ført til en dybtgående ændring af vor erkendelses grundlag og har hermed stillet

¹⁾ Oversættes ikke; 4-linjede strofer.

os over for en situation, som vi kun med stort besvær kan vænne os til, fordi den i så høj grad viser sig at være i modstrid med de tilvante forestillinger, vi har hentet fra dagliglivets erfaringer. De nye tanker og forestillinger er – som man siger – uanskelige, og med en henvisning hertil afvises de ofte uden nærmere motivering.

Imidlertid er ordet anskuelighed kun udtryk for en vis fortrolighed med de fænomener, man hædrer med betegnelsen anskuelige. At noget er anskueligt, betyder jo blot, at det kan indordnes under velkendte forestillinger og begreber, og det vil sige forestillinger og begreber, som hidrører fra dagliglivets erfaringsområde. Populært udtrykt kan man sige det på denne måde: Anskuelighed er en vanesag. Og da enhver ny erkendelse naturligvis er indvundet gennem erfaringer, der ligger uden for dette dagliglivets erfaringsområde, er det klart, at en sådan erkendelse straks virker fremmedartet eller uvant, altså uanskelig, og alene af den grund støder på modstand. Først når de nye erfaringer, på hvilke den nye erkendelse bygger, er blevet os fortrolige, accepterer vi dem med hædersnavnet: anskuelige. Vanens magt er som bekendt uhyre stor. Når noget gentages tilstrækkeligt ofte, er vi tilbøjelige til at tro på det, og det glider let ind i vor bevidsthed som en selvfølgelig bestanddel af vor erkendelse. Tænk f. eks. på Copernicus' lære om, at jorden ikke er det midtpunkt i universet, hvorom alting drejer sig, men at den tværtimod er en planet, blandt flere andre, som drejer sig om solen. Det vil nu ingen af os bestride, selv om denne erkendelse jo slet ikke er anskuelig, eller »umiddelbart indlysende«, som matematiklærerne gerne siger. Jeg er overbevist om, at mindre end 10 af 100 tilfældigt udvalgte mennesker ville kunne begrunde rigtigheden af Copernicus' opfattelse. Alligevel vil de alle hundrede hævde den, fordi de har hørt den så tit. Det er få, der er så selvbevidste og stædige som Grundtvig, der som bekendt aldrig accepterede Copernicus' lære, fordi den stred imod, hvad han så med sine egne øjne.

3) *I*-omlyden i højtysk.

4) Die deutsche Novelle. (Deutsch zu schreiben).

Forprøve.

1) Ulæst tekst.

Huuelih ist avur nu dhese druhtin fona uerdheoda druhtine chisendit, nibu avur dher selbo druhtin nerrendeo Christ? Ubar dhazs ist auh hear bifora fona dhemu heilegin gheiste, fona dhese gotnissu ioh dhazs ir gotes gheist ist sus quhad Job: 'druhtines gheist chideda mih endi adum dhese almahtighin chiquihhida mih. See endi mih deda got so selp so dhih'. Umbi dhenselbun dhen ir aer chiuisso quhad: 'druhtines gheist chiuuorahtha mih'. Dhazs heftida avur zi gote dhar ir after dhiu quhad: 'endi mih chideda got so selp so dhih'; dhaz ir chichundida dhazs dher selbo gheist ist got.

Quis est igitur iste dominus a domino exercituum missus, nisi idem dominus Jesus Christus? Superest de spiritu sancto de cuius deitate sic ait Job (23, 4.6) et quia spiritus dei est: 'Spiritus domini fecit me, et spiraculum omnipotentis vivificavit me. Ecce et me sicut et te fecit deus.' De quo enim dixerat: 'Spiritus domini fecit me.' Deo rursus adiecit: 'Ecce et me sicut et te fecit deus'; ut eundem spiritum ostenderet esse deum.

(*uerdheoda* 'hærskarernes'; *heftida* 'knyttede han, henførte han').

Den oldhøjtyske tekst oversættes til dansk. Der gives, så meget tiden tillader, sproglige kommentarer, f. eks. til følgende ord i teksten: *avur*, *dhese*, *druhtin*, *nerrendeo*, *fona dhese gotnissu*, *chideda* (overfor det følgende *deda*), *See*, *Umbi dhenselbun dhen*, *aer*.

2) Læst tekst.

Der udleveres Luther, An den Adel (Ndr. 4).

S. 63, 1-14 *Ich will hie . . . daruber er vorprennet* oversættes til dansk.

Af hele stykke 24 (s. 62, 17-66, 27) gives et ikke for langt referat.

Endelig gives, så meget tiden tillader det, kommentarer til indholdet af stk. 24.

3) Nedenstående tekst oversættes til tysk.

Skibet var kommet tilbage fra Østersøen, og medens det lå for anker uden for København, fik Ferdinand besøg af sin broder Vilhelm.

Vilhelm vakte straks opmærksomhed, man behøvede bare at kaste et blik på ham. Han lignede sin broder, men som en åndfuldere gentagelse eller fint forbillede, så at, når man var begyndt med at bemærke forskellen, ville man måske næppe af sig selv komme på den tanke, at de var i slægt med hinanden. Det var samme smukke, kraftige legemsbygning; men hvad der hos Ferdinand var behageligt, endnu uden egentlig karakter, var hos Vilhelm forvandlet til et udtryk af frihed og vilje. Det var et gennemgående træk både i skikkelsen og ansigtet. Ferdinands mund var blød og godmodig, Vilhelms fastere og med en bue, der viste, at den kunne og skulle tjene hans mere udviklede pande. Men det, som frembragte den største forskel i fysiognomiet, var modsætningen mellem Ferdinands sorgløshed og en besynderlig fin melankoli i Vilhelms øjne og om øjenbrynene. Måske er melankoli ikke det rette ord for den slags udtryk. Det var det smukkeste ved Vilhelm og virkede især ved, at det var gådefuldt. En følsom ung pige ville læse undertrykt sorg og længsel deri; en mand ville ane heftige lidenskaber og måske spørge sig selv, om det unge menneske også havde moralsk kraft til at beherske dem. Men i alt fald gav dette træk personligheden et særligt præg, hævdede det, som var smukt op til noget højere, noget idealt.

Som *bifag*.

A. Goethe: *Gross ist die Diana der Epheser*. 1812.

Apostelgeschichte 19, 39.

Zu Ephesus ein Goldschmied sass
In seiner Werkstatt, pochte
So gut er konnt', ohn' Unterlass,
So zierlich er's vermochte.
Als Knab und Jüngling kniet' er schon
Im Tempel vor der Göttin Thron,
Und hatte den Gürtel unter den Brüsten,
Worin so manche Tiere nisten,
Zu Hause treulich nachgefeilt,
Wie's ihm der Vater zugeteilt;
Und leitete sein kunstreich Streben
In frommer Wirkung durch das Leben.

Da hört er denn auf einmal laut
Eines Gassenvolkes Windesbraut¹⁾,
Als gäb's einen Gott so im Gehirn
Da! hinter des Menschen alberner Stirn,
Der sei viel herrlicher als das Wesen,

¹⁾ Brusende larm.

An dem wir die Breite der Gottheit lesen.
 Der alte Künstler horcht nur auf,
 Lässt seinen Knaben auf den Markt den Lauf,
 Feilt immer fort an Hirschen und Tieren,
 Die seiner Gottheit Kniee zieren;
 Und hofft, es könnte das Glück ihm walten,
 Ihr Angesicht würdig zu gestalten.

Will's aber einer anders halten,
 So mag er nach Belieben schalten;
 Nur soll er nicht das Handwerk schänden;
 Sonst wird er schlecht und schmähhch enden.

B. Goethe: Brev til ungdomsveninden Augusta Stolberg. 17.4.1823.

An die Gräfin Auguste Louise Bernstorff,

geb. Gräfin zu Stolberg.

Von der frühsten, im Herzen wohlgekannten, mit Augen nie gesehenen, theuren Freundin endlich wieder einmal Schriftzüge des traulichsten Andenkens zu erhalten war mir höchst erfreulich-rührend; und doch zaudere ich unentschlossen, was zu erwidern seyn möchte. Lassen Sie mich im Allgemeinen bleiben, da von besondern Zuständen uns wechselseitig nichts bekannt ist. Lange leben heisst gar vieles überleben, geliebte, gehasste, gleichgültige Menschen, Königreiche, Hauptstädte, ja Wälder und Bäume, die wir jugendlich gesäet und gepflanzt. Wir überleben uns selbst und erkennen durchaus noch dankbar, wenn uns auch nur einige Gaben des Leibes und Geistes übrig bleiben. Alles dieses Vorübergehende lassen wir uns gefallen; bleibt uns nur das Ewige jeden Augenblick gegenwärtig, so leiden wir nicht an der vergänglich-lichen Zeit.

Redlich habe ich es mein Lebelang mit mir und andern gemeint und bey allem irdischen Treiben immer auf's Höchste hingeblickt; Sie und die Ihrigen haben es auch gethan. Wirken wir also immerfort, so lang es Tag für uns ist, für andere wird auch eine Sonne scheinen, sie werden sich an ihr hervorthun und uns indessen ein helleres Licht erleuchten.

Und so bleiben wir wegen der Zukunft unbekümmert! In unseres Vaters Reiche sind viel Provinzen, und da er uns hier zu Lande ein so fröhliches Ansiedeln bereitete, so wird drüben gewiss auch für beide gesorgt seyn; vielleicht gelingt alsdann, was uns bis jetzo abging, uns angesichtlich kennen zu lernen und uns desto gründlicher zu lieben. Gedenken Sie mein in beruhigter Treue.

Vorstehendes war bald nach der Ankunft Ihres lieben Briefes geschrieben, allein ich wagte nicht es wegzuschicken, denn mit einer ähnlichen Äusserung hatte ich schon früher Ihren edlen wackern Bruder wider Wissen und Willen verletzt. Nun aber, da ich von einer tödtlichen Krankheit in's Leben wieder zurückkehre, soll das Blatt dennoch zu Ihnen, unmittelbar zu melden: dass der Allwaltende mir noch gönnt, das schöne Licht seiner Sonne zu schauen; möge der Tag Ihnen gleichfalls freundlich erscheinen und Sie meiner im Guten und Lieben gedenken, wie ich nicht aufhöre mich jener Zeiten zu erinnern, wo das noch vereint wirkte, was nachher sich trennte.

Möge sich in den Armen des allliebenden Vaters alles wieder zusammen finden.

wahrhaft anhänglich

Weimar den 17. April 1823.

Goethe.

Der forlanges:

1. Oversættelse af A.
2. Bestemmelse af det anvendte versemål.
3. Sammenlignende betragtning af A og B.
4. Såvidt tiden tillader bemærkninger om Goethes lyrik.

NB. A er skrevet i anledning af F. J. Jacobis spiritualistiske bekendelsesskrift: Von den göttlichen Dingen und ihrer Offenbarung. 1811.

B er svar på en opfordring til kristelig omvendelse.

2) Hjemmeværnet indtager en særstilling inden for Sveriges forsvarsberedskab, idet det både er en frivillig organisation og en afdeling af hæren. Rekrutteringen af befalingsmænd og menige foregår indtil videre udelukkende ad frivillighedens vej.

Under den finske vinterkrig oprettedes forskellige steder i Sverige private grupper til forsvar af enkelte distrikter, således bl. a. i Skåne og Uppland. Disse gruppers opgave bestod især i at nedkæmpe fjender, der landede fra luften. Staten benyttede den gunstige stemning til hurtigt og energisk at bringe disse enkelte grupper ind under en fast organisation og på den måde skabe en vis enhed i arbejdet. Dermed var hjemmeværnet til en vis grad en kendsgerning.

Hjemmeværnets mandskab består af den del af den lokale befolkning, der ved mobilisering ikke vil blive indkaldt til krigstjeneste. Der findes nu ikke et sogn, ikke en kommune eller landsby, der ikke har en hjemmeværnsgruppe eller et hjemmeværnskompagni. På denne måde har man fået lagt et net af kampberedte enheder over hele Sverige. Kampklare er de i egentlig forstand, idet de har våben hjemme i deres stuer. I Sverige er man altså ikke vejet tilbage for at bevæbne enhver, der ønsker det, i troen på, at det demokratiske Sverige er så sundt og godt, at folket kun vil betjene sig af disse våben til frihedens og selvstændighedens forsvar.

Det første år, hjemmeværnet eksisterede, så man med nogen skepsis på disse »Søndagssoldater«, men nu er al kritik forstummet. Den største anerkendelse fik hjemmeværnet den dag, det overtog vagten på det kgl. slot i Stockholm.

Der ønskes:

1. Oversættelse til tysk af ovenstående tekst;
2. en kort fremstilling af dativens brug i nuværende tysk skriftsprog.

FRANSK

Som hovedfag.

1) Conversation dans une auto.

Pierre conduit et Placide est conduit.

– J'attends avec bien de l'impatience notre rencontre de ce soir, dit Placide. Le propriétaire de la chartreuse¹⁾, M. de Boisrosé, (armorial de Saint-Domingue), est un vieux créole tout occupé de sa santé et de sa conservation; il n'arrive pas à finir ses phrases tant il est lent; toi non plus, tant tu es rapide. Je me promets un régal à vous voir ensemble.

– Mandez-moi donc encore ce que vous en savez, ma bonne.

Placide parle comme Mme de Sévigné écrit et Pierre, taquin, lui donne la réplique sur le même ton, quand il est de bonne humeur.

¹⁾ Chartreusekloster.

– On était peu désireux de vendre, mais la servante du lieu me paraît avoir son mot à dire.

– Je serais fort heureux de l’embrasser, cette fille, hormis qu’elle soit à faire peur.

Placide hausse les épaules:

– Elle l’est. Cela t’apprendra à te moquer de moi.

Petit doigt en l’air, Pierre affecte de prendre par dépit une prise dans une tabatière imaginaire.

– Eh bien, non. La servante est fort jolie et tu auras joie à la connaître . . . reprend Placide. Mais je suis dans une inquiétude mortelle que M. de Boisrosé ne se ravise, ajoute-t-il perfidement, ne pensant qu’à gâter le plaisir de son ami.

– Le grand fondement que je fais de mes espérances, c’est sur le soin qu’on a pris de nous appeler par télégramme, encore que le mot de télégramme malsonne ici!

Et Pierre rit, écrasant l’accélérateur de tout son pied.

– Ne nous arrêterons-nous pas bientôt? J’ai si faim, soupire Placide.

– Impossible, si nous voulons être ce soir dans le Var. J’entends bien devenir propriétaire avant dîner! Quand je fais une bêtise, j’aime m’y précipiter tête baissée.

Placide pousse un soupir désespéré:

– Tu te crois exact, dit-il, mais il te manque l’essentiel, l’exactitude de l’estomac.

– C’est que je te veux léger pour le ravitaillement en plein vol.

Placide prit un air pincé:

– Je pensais, cher ami, que tu m’emmenais comme expert en art roman et non comme mécanicien de recordman. Quelle diable de manie de ne pas t’arrêter à la station d’essence!

– Ah non! On n’en finit pas. La dame en blouse d’infirmière, à côté de son grand bâton de rouge, m’agace; elle est bavarde et sans monnaie. Le tuyau qu’elle brandit est toujours trop long ou trop court; il est en outre de section ridiculement étroite; l’air entre dans le réservoir tandis que l’essence se répand à terre. C’est stupide! Les tuyaux sont toujours trop étroits, que ce soit tuyau de vidange, un tuyau d’arrivée d’eau ou un goulot de bouteille, un larynx humain ou le tube de l’œsophage. Allons, vite, il n’y a plus une goutte dans le réservoir.

Oversættes og kommenteres med hensyn til bisætningerne.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Der gik jeg nu ude på gaden. Ingen kendte mig; jeg var ganske forladt. Da huskede jeg på, at jeg i Odense havde læst i aviserne om en italiener Siboni, der i Kjøbenhavn var blevet ansat som direktør for det kongelige konservatorium. Alle mennesker havde jo rost min stemme; måske han ville tage sig af mig, ellers måtte jeg endnu samme aften se at finde en skipper, med hvem jeg kunne komme hjem. Ved tanken om hjemrejsen blev jeg endnu heftigere bevæget, og i denne liden søgte jeg Siboni op. Han havde just stort middagsselskab, vor berømte komponist, professor Weyse, digteren Baggesen og flere var der. Til husjomfruen, der lukkede op for mig, fortalte jeg ikke blot mit ærinde om at blive ansat som sanger, men endogså hele mit levnedsløb; hun hørte med stor deltagelse og må have fortalt igen største delen af, hvad hun hørte af mig, thi jeg ventede længe; men da døren åbnede sig, kom hele selskabet ud og betragtede mig. Jeg måtte synge, Siboni hørte opmærksom til, jeg declamerede scener af Holberg og et par digte, i hvilke følelsen

af min egen ulykkelige stilling således overvældede mig, at jeg brød ud i virkelige tårer, og hele selskabet applauderede. »Jeg forudsiger,« sagde Baggesen, »at der engang bliver noget af ham! men bliv nu ikke forfængelig, når engang hele publikum tilklapper dig bifald!« og nu sagde han noget om den rene sande natur, og at den gik til grunde med alderen og mellem menneskene. Jeg forstod ikke alt; men jeg troede hvert menneskes ord, og at alle var mig gode; ikke en tanke havde jeg, uden jeg udtalte den. Siboni lovede, at han ville uddanne min stemme, og at jeg som sanger skulle komme til at debutere på det kongelige teater; jeg var lykkelig, græd og lo, og da jomfruen lukkede mig ud og så den bevægelse, jeg var i, klappede hun mig på kinden og sagde, at jeg næste dag skulle gå op til professor Weyse, han mente mig det godt og ham kunne jeg stole på. Jeg kom til Weyse, der selv, som fattig, havde arbejdet sig frem; han havde dybt følt og forstået min ulykkelige stilling og ved en collect indsamlet 70 rdlr. til mig. Jeg skrev da mit første brev til hjemmet, et jublende brev, al verdens lykke var strømmet til mig; min moder viste i sin glæde brevet til alle mennesker; nogle hørte forundret derpå, andre trak på smilebåndet; hvad skulle der vel komme ud af det hele.

3) De intervokaliske konsonanters skæbne i udviklingen fra latin til fransk.

4) Les réactions contre le romantisme.

Forprøve.

1) A la veille de la Pentecoste, quant li compaignon de la Table Reonde furent venu a Kamaalot et il orent oï le servise et len vouloit metre les tables a hore de none, lors entra en la sale a cheval une molt bele damoisele; et fu venue si grant oirre que bien le pooit len veoir, car ses chevaus en fu encore toz tressuez. Et ele descent et vient devant le roi; si le salue, et il dit que Diex la beneie. «Sire, fet ele, por Dieu, dïtes moi se Lancelot est ceenz.» – «Oïl voir, fet li rois, veez le la.» Si li mostre. Et ele va maintenant la ou il est et li dit: «Lancelot, je vos di de par le roi Pellés que vos avec moi venez jusqu'en cele forest.» Et il li demande a qui ele est. «Je sui, fait ele, a celui dont je vos parol.» – «Et quel besoign, fet il, avez vos de moi?» – «Ce verroiz vos bien», fet ele. – «De par Dieu, fet il, et je irai volentiers.»

Lors dist a un escuier qu'il mete la sele en son cheval et li aport ses armes. Et cil si fet tout maintenant. Et quant li rois et li autre qui ou palés estoient voient ce, si lor en poise molt.

Oversættes og kommenteres.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Det første spørgsmål Ruffet den følgende dag stillede frøken Delaunay overraskede hende lidt:

– Hvormange mennesker i Deres omgivelser ved, at jeg kun er Deres gæst i egenskab af opdager?

– Ingen af dem der bor her, er uvidende derom.

– Også Deres fætter, hr. Coursol?

– Ja. Jeg mente ikke at kunne skjule det for ham, da han jo er inde i alt, hvad der sker her.

– Ja vel. Jeg ville have foretrukket det modsatte. Men det kan ikke nytte at gøre ophævelser over det, der er sket. Deres rengøringskone?

– For hende er De en af vore venner.

– Godt. Jeg må så anbefale Dem den største agtpågivenhed.

– Hr. Lorgue, vor nabo, er også inde i sagen, da det jo er ham, som har truffet hr. Prats.

– Ganske rigtigt. Men for enhver anden, som muligvis kan spørge Dem ud om mig, er jeg Deres gæst for nogle dage. Min livsstilling? Arkitekt. I øvrigt har jeg nogle henstillinger at gøre Dem. De er meget vigtige, og jeg vil gerne bede Dem lade dem gå videre til alle medlemmerne af Deres Familie: De må ikke forbaves over de bemærkninger, jeg muligvis kan gøre, eller de foranstaltninger, jeg muligvis kan foretage. De må aldrig vente på mig ved måltiderne, hvis jeg ikke er kommet hjem. Om natten må De aldrig gå ud af Deres værelse, hvad der end sker. Og nu vil jeg bede Dem vise mig det lille værelse, hvor Deres frøken søsterdatter har haft den forskrækkelse, som De har talt til mig om.

Som *bifag*.

1) Mercredi des Cendres. – Du quai de Louxor une barque, à l'aile frémissante, nous transporte aux rives augustes de la Vallée des Rois. Chaque pas de nos petits ânon gris, imprimé sur le sable clair, nous rapproche du paysage d'une indicible magnificence que les Pharaons choisirent pour cadre à leur dernier sommeil. Ces montagnes gigantesques, aux arêtes tourmentées, qui tranchent sur le bleu du ciel comme une immense citadelle d'or, sont leurs monuments funéraires; c'est dans ce dur granit veiné de pourpre qu'ils se creusèrent des palais souterrains aux saisissantes polychromies mystiques, où ils se couchèrent pour la mort, il y a plus de trois mille ans, et où on les retrouva, bandelettés de linges fins et aromatisés, dans l'attitude même de l'immobilité suprême.

Vallée des Rois! . . . Certains mots ont, par eux-mêmes, sur la sensibilité un pouvoir exaltant, mais il arrive souvent que la réalité demeure en deçà de l'image qu'on s'était créée. Ici, nulle décevance pareille! Tout concourt à une impression profonde et harmonique, tout convie à une méditation grave et religieuse sur la destinée humaine, et, si l'on veut, à une inoubliable réalisation du *Sermon sur la Mort* de Bossuet. Grandeur du site, fixé en son immuable splendeur, ruines éparses, en colonnes brisées et en statues mutilées, d'une ville qui fut la capitale d'un empire, et, parmi cette pauvre poussière d'une civilisation qui eut le culte de l'énergie et de la beauté, seules, demeurées intactes dans le flanc du roc, les «Maisons d'éternité» que les Pharaons voulurent pour leurs dépouilles.

La plupart des souverains de Thèbes ont été véhiculés, dans leurs massifs sarcophages, ornés d'hiéroglyphes, au Musée Egyptien du Caire; on les ravit à la mystérieuse pénombre sépulcrale, et, sous un couvercle de verre étiqueté d'un numéro, ils gisent dans une lumière trop brutale.

Oversættes og kommenteres med hensyn til brugen af artiklerne.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

En kats død.

Da jeg var omkring 8 år gammel, overværede jeg et mord, et virkeligt mord, som varede mindst halvanden time. Jeg fulgte med den mest levende opmærksomhed alt, hvad morderen foretog sig, snart siddende, snart stående, og forlod ikke stedet før offeret, et stakkels, uskyldigt nydeligt offer havde draget sit sidste suk.

I mit fædrene hjem, en snes kilometer fra Paris, var der en gartner, en tyk, fåmælt, brutal fyr med rødt skæg. Denne gartner elskede sine meloner over alt andet i verden. Han stod op om natten og gik ud for at se om de frøs, han dækkede dem til, han vandede dem, han fjernede alt, hvad der kunne hindre deres vækst.

Nu var der imidlertid en kat i nabolaget, som åbenbart også kunne lide disse meloner. Men den holdt af dem, sådan som man bør holde af meloner: den åd dem. Den åd to, tre stykker om ugen, idet den med stor omhu udvalgte de bedste.

Gartneren havde mistanke til denne kat, og han kunne ikke fordrage katte. Han forsikrede, at hvis man ikke slog dem ihjel, ville der snart ikke være flere meloner i verden, og at kattene lagde sig oven på små børns bryst for at kvæle dem, medens de sov, og at man på hans hjemegn hvert år kastede et dusin katte på Skt. Hansbålet for at bringe landsbyen lykke.

En nat fik han lejlighed til at skyde på katten. Men hvad enten han nu blev narret af en månestråle eller af et krigspuds af den snedige kat, så ramte han ikke synderen, men en af de lækreste meloner. Og den følgende dag bad fader ham om at lade være med at forstyrre familiens nattero med sin skydning.

Men gartneren havde svoret kattens død, og han fandt på at lave en sindrig fælde. Og ganske rigtigt, katten gik i den. Et forsøg på at drukne dyret mislykkedes. Gartneren måtte aflive den ved hjælp af en spids jernstang, som han i blinde¹⁾ stødte ind i fælden, hvor det ulykkelige dyr krøb sammen.

Det var forfærdeligt at se på!

KLASSISK FILOLOGI

1) Latinsk stil.

Efter hjemkomsten fra landflygtigheden udtalte Cicero sig i senatet om årsagerne til den ulykke, der havde ramt ham: »Så langt jeg kan huske tilbage, har senatorerne ikke plejet at anlægge sørgedragt, selv når deres egen eksistens stod på spil. Men da mit liv var truet, skiftede senatet klædning, indtil det ved edikt blev forbudt af konsulerne.

Da jeg overfor disse vanskeligheder så, at jeg som privatmand måtte tage kampen op mod den samme hær af fjender, som jeg i mit konsulat havde overvundet, ikke ved våben, men ved senatets autoritet, måtte jeg anstille mange betragtninger.

En af konsulerne havde på et folkemøde erklæret, at han ville lade de romerske riddere undgælde, fordi de var mødt op på Clivus Capitolinus; nogle riddere blev indstævnet, andre forvist. Den anden konsul havde for en forud aftalt belønning forpligtet sig til ikke blot at lade mig og forfatningen i stikken, men også at forråde staten til dens fjender.

Udenfor portene var Cæsar, som lige havde fået en kommando tildelt for mange år, og som rådede over en stor hær; jeg siger ikke, at denne mand var min fjende, men jeg ved, at han ikke protesterede, når det blev sagt, at han var det.

Skønt jeg så, at senatet var berøvet sine ledere, og at jeg selv dels var truet, dels forrådt og ladt i stikken, havde jeg dog, forsamlede fædre, kunnet forsvare mig med våben i hånd, hvad mange modige politikere rådede mig til, og hvortil jeg heller ikke selv manglede det mod, som er eder velkendt.

Men det var mig imod, når jeg i mit konsulat uden våben havde frelst staten, nu som privatmand med våben at forsvare mig selv. Jeg så hellere, at de gode borgere sørgede over min skæbne, end at de fortvivlede over deres egen. Og hvis jeg alene blev dræbt, ville det være skændigt for mig, men hvis mange måtte følge mig i døden, ulykkeligt for staten. Derfor mente jeg, at jeg ikke burde blive her, så længe staten var trådt under fødder.«

¹⁾ à l'aveuglette.

2) Latinsk version.

C. Plinius Aristoni suo s.

Heri in senatu relatum est de libertis Afrani Dextri consulis, incertum sua an suorum manu, scelere an obsequio perempti. Hos alius post quaestionem supplicio liberandos, alius in insulam relegandos, alius morte puniendos arbitrabatur. Quarum sententiarum tanta diversitas erat ut non possent esse nisi singulae. Quid enim commune habet occidere et relegare? Non hercule magis quam relegare et absolvere! Ego postulabam ut tribus sententiis constaret suus numerus nec se brevibus quasi indutiis iungerent. Exigebam ergo ut qui capitali supplicio adficiendos putabant discederent a relegantibus, nec interim contra absolventes mox dissensuri congregarentur, quia parvolum referret an idem displiceret quibus non idem placuisset.

Obtinui quidem quod postulabam, sed cupio ex te audire erraverim necne, non ut in praeteritum (serum enim) sed ut in futurum, si quid simile inciderit, erudiar. Dices »cur quaeris quod nosse debebas?« Priorum temporum servitus ut aliarum optimarum artium sic etiam iuris senatorii oblivionem quandam et ignorantiam induxit. Quotus enim quisque tam patiens ut velit discere quod in usu non sit habiturus? Adde quod difficile est tenere quae acceperis, nisi exerceas. Itaque reducta libertas rudes nos et inperitos deprehendit; cuius dulcedine accensi cogimur quaedam facere ante quam nosse. Erat autem antiquitus institutum ut a maioribus natu non auribus modo verum etiam oculis disceremus quae facienda mox ipsi ac per vices quasdam tradenda minoribus haberemus. Inde adulescentuli statim castrensibus stipendiis imbuebantur, ut imperare parendo, duces agere dum sequuntur adsuescerent; inde honores petitori adstebant curiae foribus et consilii publici spectatores ante quam consortes erant. Omnem senatorium morem, quod fidelissimum praeciipiendi genus, exemplis docebantur. At nos iuvenes fuimus quidem in castris, sed cum suspecta virtus, inertia in pretio, cum ducibus auctoritas nulla, nulla militibus verecundia, nusquam imperium, nusquam obsequium; omnia soluta, turbata, atque etiam in contrarium versa, postremo obliviscenda magis quam tenenda. Iidem prospeximus curiam, sed curiam trepidam et elinguem, cum dicere quod velles periculosum, quod nolles miserum esset. Quid tunc disci potuit, quid didicisse iuvit, cum senatus aut ad otium summum aut ad summum nefas vocaretur et modo ludibrio modo dolori retentus numquam seria, tristia seape censeret?

Brevet er skrevet i begyndelsen af kejser Trajans regeringstid.

3) Ovids Fasti.

4) Græsk stil.

Jeg vedgår med rene ord, dommere, at jeg har dræbt Afobos. Og der er vel ingen af jer der er så uvidende om retfærdighedens bud, om vort fædrelands love og om den tradition forfædrene har givet os i arv, at han tør hævde at enhver der har slået ihjel, ikke bør se dagens lys? Vi ved jo alle at i dette land er tyrandræberne blevet hædret højere end nogen andre, og selv efterkommerne efter Aristogeiton og Harmodios har endnu den dag i dag gratis bespisning på Prytaneion, ret til reserveret plads i teatret og frihed for skatter og afgifter. Vore forfædre har igennem disse bestemmelser vist at drab på statens fjender er langt fra at være en retskrænkelse, ja tværtimod anses for en skøn dåd. Vi kan også minde om at i Æschylus' 'Eumenider' bliver Orestes, der har dræbt sin moder, frikendt, og det er en guddom der med sin stemme giver udslaget da menneskenes stemmer står lige, tilmed den viseste af alle gudinder. Endelig er der i vore love udtrykkelig fastsat i hvilke tilfælde

manddrab er berettiget. Loven udsiger jo at den ægtemand der dræber sin hustru elsker ikke er strafskyldig, og den giver tilladelse til at dræbe uden straf hvis man bliver nødsaget til at værne sig imod en tyv eller imod uprovokeret vold. Og selv i de lande hvor der ikke findes sådanne udtrykkelige lovbestemmelser, gælder der dog uskrevne love herom, og i drabssager dommer dommerne i det store og hele i overensstemmelse med de hos os gældende love. Guderne våger over at disse uskrevne love ikke krænkes, og enhver overtræder af dem rammes af gudernes vrede og, selv uden domstolens hjælp, rammes han efter alle menneskers endrægtige opfattelse af den største skændsel.

Jeg beder jer, dommere, om at holde jer dette for øje og frikende mig for anklagen, hvis jeg gør det klart for jer at jeg har dræbt Afobos i berettiget selvforsvar da han havde lagt båghold for mig. Derigennem vil I holde de retsregler i hævd forfædrene har opstillet, og I vil vise jeres respekt for guderne.

5) Solon Frgm. 1 (Diehl) Vers 1–28 oversættes og kommenteres.

6) Opdragelse og undervisning i Grækenland, specielt i Athen i 5. og 4. årh. f. Chr.

LATIN

1) Latinsk stil.

I fortalen til 8. bog af gallerkrigen fremfører Aulus Hirtius en undskyldning for, at han vover at fortsætte Cæsars optegnelser:

»Gid de, der kommer til at læse dette, må kunne forstå, med hvor stor ulyst jeg har påtaget mig arbejdet, for at jeg så meget lettere kan undgå beskyldningen for, at jeg i tåbelig frækhed har trængt mig ind imellem Cæsars skrifter. Derom er nemlig alle enige, at intet er så omhyggeligt udarbejdet af andre, at det dog ikke overgås af disse optegnelser fine stil.

Thi skønt de er udgivne, for at historieskriverne ikke skal mangle kendskab til så store begivenheder, har de dog i den grad vundet alles bifald, at skribenterne derigennem snarere synes at være berøvede et emne¹⁾ end berigede med et sådant. Og dog er ingen i stand til at beundre disse værker i den grad som jeg; thi andre ved nok, hvor smukt og korrekt han har udarbejdet dem, men jeg alene tillige, med hvilken lethed og hurtighed han har gjort det.

Og Cæsar besad ikke alene den evne at kunne udtrykke sig med den fineste smag; han sad også inde med den pålideligste viden her, hvor det gjaldt at fremstille hans egne planer. Jeg derimod har ikke engang været med i den alexandrinske og den afrikanske krig, og selvom jeg har hørt om disse krige ved samtale med Cæsar selv, kan det ikke opveje det vidnesbyrd, den kan afgive, der selv har deltaget.

Men lad mig hellere slutte med at give undskyldninger, for at jeg ikke netop derved skal pådrage mig beskyldningen for anmasselse, idet jeg forudsætter, at nogen virkelig skulle kunne tænke på at sammenligne mig med Cæsar.«

2) Latinsk version.

Af Ciceros tale mod Verres.

Siculi hoc iure sunt ut, quod civis cum cive agat, domi certet suis legibus, quod Siculus cum Siculo non eiusdem civitatis, ut de eo praetor iudices ex

¹⁾ Emne: facultas.

P. Rupili decreto, quod is de decem legatorum sententia statuit, quam illi legem Rupiliam vocant, sortiatur. Quod privatus a populo petit aut populus a privato, senatus ex aliqua civitate qui iudicet datur, cum alternae civitates reiectae sunt; quod civis Romanus a Siculo petit, Siculus iudex, quod Siculus a cive Romano, civis Romanus datur; ceterarum rerum selecti iudices ex conventu¹⁾ civium proponi solent. Inter aratores et publicanos lege frumentaria, quam Hieronicam appellant, iudicia fiunt. Haec omnia isto praetore non modo perturbata, sed plane et Siculis et civibus Romanis erepta sunt. Primum suae leges: quod civis cum cive ageret, aut eum iudicem quem commodum erat – praeconem, haruspicem, medicum suum – dabat, aut si legibus erat iudicium constitutum et ad civem suum iudicem venerant, libere civi iudicare non licebat. Edictum enim hominis cognoscite, quo edicto omnia iudicia redegerat in suam potestatem: »Si qui perperam iudicasset, se cogniturum; cum cognosset, animadversurum.« Idque cum faciebat, nemo dubitabat quin, cum iudex alium de suo iudicio putaret iudicaturum seque in eo capitis periculum aditurum, voluntatem spectaret eius quem statim de capite suo putaret iudicaturum. Ex lege Rupilia sortitio nulla, nisi cum nihil intererat istius. Lege Hieronica iudicia plurimarum controversiarum sublata uno nomine omnia. Selecti ex conventu aut propositi ex negotiatoribus iudices nulli. Videtis quantam potestatem habuerit.

GRÆSK KULTUR

- 1) Platon, Euthyfron, 9 A (*Ἔθι ῥῆν . . .*) — 9 C (*. . . θεοφιλὲς ἐφάνη*) oversættes.
- 2) Opdragelse og undervisning i Grækenland, specielt i Athen i 5. og 4. årh. f. Chr.

HISTORIE

Som hovedfag.

- 1) Stormagtspolitik i Europa og Amerika 1815–1830.
- 2) Hvilken politisk holdning har Rusland indtaget til Danmark siden 1725?
- 3) Giv et resumé af et af de opgivne historiske hovedværker, nemlig:
 - a) for 1 kandidat: H. Temperley: *The Foreign Policy of Canning.*
 - b) for 1 kandidat: Ferdinand C. Lalandon: *Historie de la première croisade jusqu'à l'élection de Godefroi de Bouillon.*
 - c) for 1 kandidat: Michael I. Rostovtzeff: *Social and economic history of the Roman empire;*
 meddel, hvad De ved om dets forfatter og angiv værkets plads i den historiske forskning.

Forprøve.

- 1) Politiske magter og modsætninger i Europa og middelhavslændene i år 1300.
- 2) Den danske kirke og dens forhold til den verdslige magt i tiden 1425–1523.
- 3) Det danske undervisningsvæsens historiske udvikling og nuværende organisation.

¹⁾ Conventus civium = korporation af romerske borgere.

Forprøve.

MUSIK

Der ønskes 1) en 2-stemmig fri udsættelse af en vedlagt melodi samt 2) en 4-stemmig fri udsættelse af en vedlagt melodi.

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Som hovedfag.

- 1) Bhakti-religionen i Bhagavadgita.
- 2) Matthæus 12, 22-32.
- 3) Lundensiske ærkebiskopper i 12. og 13. århundrede.
- 4) En udredning af Ny Testaments nadverforståelse samt en undersøgning af dens forhold til den lutherske forståelse af nadveren.

GYMNASTIK

Speciel gymnastikteori: 1) Udgangstillinger. 2) Kropvridning.

GEOGRAFI

A. Geografi og geologi: Samme opgaver som ved 1. del af skoleembeds-eksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (se nedenfor side 170).

B. Geografi: Samme opgave som ved 2. del af skoleembeds-eksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (se nedenfor side 170).

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Vinteren 1943-44: Der indstillede sig	8,		8		fuldendte eksamen.
Sommeren 1944: — — —	15,	15	—	—	
Ialt indstillede sig		23,	23	fuldendte eksamen.	

Af disse fik 2 første karakter med udmærkelse, 19 første karakter, 2 anden karakter.

Hovedfag: Matematik.

Vinteren 1943-44.

Christiansen, Bent (1939)	7,54 første m. udm.
Jensen, Arne Harritsø (1938)	6,89 første
Toft, Leo (1938)	6,90 første

Sommeren 1944.

Ejrnæs, Kjeld	7,37 første
Exsteen, Poul Johannes (1938)	7,23 første
Jensen, Mogens (1939)	7,10 første
Neerup, Poul Otto (1938)	7,26 første
Salling, Knud Birger (1939)	6,82 første

Hovedfag: Fysik.

Vinteren 1943-44.

Lassen, Knud (1939)	6,99 første
-------------------------------	-------------

Sommeren 1944.

Andersen, Børge Knud (1929)	5,32 anden
Buchmann-Olsen, Bent (1939)	7,70 første m. udm.
Gunge, Aage Johannes (1937)	5,50 anden
Holm, Jens Asger Hoffmann (1938)	6,53 første
Rahbeck, Hans Eigil (1939)	7,48 første

Hovedfag: Astronomi.

Sommeren 1944.

Brøndum, Aage (1939)..... 6,89 første

Hovedfag: Naturhistorie og Geografi.

Vinteren 1943-44.

Andersen, Johannes Marius

(1935)..... 6,39 første

Hansen, Birthe Levin (1933).. 6,63 første

Rasmussen, Hans Christian

(1935)..... 6,65 første

Sommeren 1944.

Hansen, Erik Bille (1936).... 6,57 første

Hansen, Jørgen Benth (1936) 7,43 første

Jensen, Karen Emilie (1937).. 6,84 første

Kjellerup, Jens Aage (1936).. 7,17 første

Hovedfag: Gymnastik.

Vinteren 1943-44.

Pedersen, Bjarne Olaf (1933) . 6,04 første

Skriftlige opgaver.

MATEMATIK

Vinteren 1943-44.

Forprøven. I.

1. En hyperbel er givet ved en asymptote a , et punkt P med tangent t og retningen ϱ af 1. akse.
Konstruer hyperblens anden asymptote og dens toppunkter.
(Konstruktionen ønskes udført på et af de påtegnede ark og vedlagt besvarelsen. Det andet ark kan anvendes til kladde.)
2. Et punkt A gennemløber en cirkel med centrum O og radius $3a$ med en hastighed, hvis størrelse er konstant. Et andet punkt B gennemløber cirklen i samme retning med en dobbelt så stor hastighed. I udgangsstillingen er A i et punkt A_0 , B i det diametralt modsatte punkt B_0 .
1) Konstruer i en vilkårlig stilling linien AB 's karakteristikpunkt.
2) Find en parameterfremstilling for linien AB 's indhyllingskurve, idet vinkel A_0OA tages til parameter, og vis, at denne kurve også kan frembringes af et punkt på en cirkel med radius a , der ruller på en anden lige så stor cirkel.
3. Et legeme består af to homogene stænger AB og BC . AB har længden $2a$ og vægten P , BC har længden $2a$ og vægten $2P$. Stangen AB kan dreje sig gnidningsfrit om punktet A , i B er der et gnidningsfrit hængsel, og C er bundet til en glat vandret linie gennem A . I punktet C virker der en vandret kraft af størrelsen $3P$, rettet bort fra A . Hele systemet er op-hængt i en lodret plan og påvirket af tyngdekraften.
Bestem i ligevægtsstillingen vinklen θ mellem AC og AB samt reaktionerne i punkterne A , B og C .

II. 1.

- 1) Gør rede for, hvad eksistens- og entydighedssætningen for differentiallygninger af første orden udsiger om integralkurverne til differentiallygningen

$$(1) \quad xdy + (y - 3x^2) dx = 0,$$

og angiv specielt ligningens eventuelle singulære punkter.

- 2) Find mængden bestående af de ikke-singulære punkter, i hvilke integralkurverne til (1) har vandret tangent, og angiv såvel ved hjælp af en figur som ved uligheder de områder, inden for hvilke integralkurverne er geometriske billeder af monotont voksende, henholdsvis monotont aftagende funktioner, $y = \varphi(x)$.

- 3) Find på linien $x - y + 3 = 0$ de punkter, i hvilke den står vinkelret på en integralkurve.
- 4) Find samtlige integralkurver.
- 5) Bestem de integralkurver, der går gennem henholdsvis $(0,1)$, $(1,0)$, $(1,1)$ og $(1,2)$. Skitser kurverne.
- 6) Bestem de integralkurver, der har linien $x + y - 1 = 0$ som tangent.

2. Angiv den figur, som dannes af de punkter i rummet, hvis retvinklede koordinater tilfredsstilliger ligningerne

$$(2) \quad z + x = 2 \quad \text{og} \quad x^2 = y^2,$$

og find en ligning, der fremstiller figurens projektion på YZ -planen.

En variabel cirkel, der har centrum i XZ -planen, og hvis plan er parallel med XY -planen, bevæger sig således, at dens periferi stadig indeholder et punkt, hvis koordinater tilfredsstilliger (2), samt et punkt af Z -aksen, og frembringer derved en flade.

Find en ligning, der fremstiller denne flade.

Find volumen af det legeme, der begrænses af fladen og XY -planen.

Lærerprøven.

Der ønskes en redegørelse for konstruktionen af en ikke-euklidisk geometri.

Hovedpunkterne i konstruktionen bør træde tydeligt frem, og af enkeltheder medtages så meget, som tiden tillader.

Fagprøven.

I. For 2 kandidater:

- 1) Find antallet h af løsninger (restklasser mod. $4p$) til kongruensen

$$(y + 1)(y + 5)(y - 5) \equiv 0 \pmod{4p},$$

hvor p er et primtal > 5 . (Spalt i to kongruenser, en mod. 4 og en mod. p).

- 2) Find samtlige primtal $p > 5$ (\circ : angiv deres form), for hvilke kongruensen

$$(x^2 + 1)(x^2 + 5)(x^2 - 5) \equiv 0 \pmod{4p}$$

har $2h$ løsninger. [Betragt først de to kongruenser fra 1) hver for sig].

- 3) Find løsningerne til

$$(x^2 + 1)(x^2 + 5)(x^2 - 5) \equiv 0 \pmod{4 \cdot 11}.$$

II. Fire tal a_1, a_2, a_3, a_4 opfylder betingelserne

$$\begin{aligned} a_1 + a_2 + a_3 + a_4 &= 0 \\ a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 + a_4^2 &= -2 \\ a_1^3 + a_2^3 + a_3^3 + a_4^3 &= 30 \\ a_1^4 + a_2^4 + a_3^4 + a_4^4 &= -14. \end{aligned}$$

Find den algebraiske ligning af fjerde grad, der har dem til rødder, og find dernæst tallene selv.

For 1 kandidat:

I. I intervallet $0 \leq x < 1$ defineres et system af funktioner $\varphi_n(x)$, $n = 0, 1, 2, \dots$, på følgende måde:

$$\varphi_0(x) = 1 \quad \text{for } 0 \leq x < 1, \quad \varphi_1(x) = \begin{cases} 1 & \text{for } 0 \leq x < \frac{1}{2} \\ -1 & \text{for } \frac{1}{2} \leq x < 1 \end{cases},$$

$$\varphi_n(x) = \begin{cases} \sqrt{2^k} & \text{for } \frac{r}{2^k} \leq x < \frac{r+1}{2^k} \\ -\sqrt{2^k} & \text{for } \frac{r+1}{2^k} \leq x < \frac{r+2}{2^k}, \text{ når } n > 1, n = 2^k + r, 0 \leq r < 2^k \\ 0 & \text{for alle andre } x \end{cases}$$

1) Vis, at disse funktioner danner et normeret ortogonalsystem i $0 \leq x < 1$. (I H. Bohr: »Fastperiodische Funktionen«, er begrebet normeret ortogonalsystem kun defineret for kontinuerte funktioner i et lukket interval, men definitionen udstrækkes umiddelbart til stykkevis kontinuerte funktioner i et halvåbent interval $a \leq x < b$, som har en grænseværdi, når $x \rightarrow b$).

2) Vis, at når $n = 2^k + r$, $0 \leq r < 2^k$, kan en funktion $s(x)$ i $0 \leq x < 1$ da og kun da skrives på formen

$$s(x) = c_0 \varphi_0(x) + c_1 \varphi_1(x) + \dots + c_n \varphi_n(x),$$

hvor c_0, c_1, \dots, c_n er konstanter, når den er konstant i ethvert af intervallerne

$$0 \leq x < \frac{1}{2^k}, \frac{1}{2^k} \leq x < \frac{1}{2^{k-1}}, \dots, \frac{r+1}{2^k} \leq x < \frac{r+2}{2^k}, \frac{r+2}{2^k} \leq x < \frac{r+3}{2^k}, \dots, \frac{2^k-1}{2^k} \leq x < 1$$

(Ved beviset knyttes betragtningerne f. eks. til tilfældet $n = 8$).

3) Vis, at når $f(x)$ er kontinuert i $0 \leq x < 1$ og har en grænseværdi for $x \rightarrow 1$, da er den med Fourierkonstanterne

$$a_n = \int_0^1 f(x) \varphi_n(x) dx$$

som koefficienter dannede række

$$a_0 \varphi_0(x) + a_1 \varphi_1(x) + \dots + a_n \varphi_n(x) + \dots$$

ligelig konvergent i intervallet $0 \leq x < 1$ med summen $f(x)$. [Benyt 2) og Fourierkonstanternes minimalegenskab].

II. Undersøg, om 415 er kvadratisk rest for primtallet 3613.

Sommeren 1944.

Forprøven. I.

1. En tung stang kan rulle uden at glide på oversiden af en fast, lodret cirkel; under påvirkning af tyngden foretager stangen svingninger omkring en ligevægtsstilling, i hvilken stangens tyngdepunkt falder i cirkelns øverste punkt. Stangens masse kaldes m , dens inertimoment om tyngdepunktet i , cirkelns radius r , vinklen mellem vertikalen og den radius, som går ud til røringpunktet med stangen, φ og tyngdeaccelerationen g .

- 1) Idet det antages, at bevægelsen begynder ud fra en stilling, i hvilken $\varphi = \varphi_0$ og $\frac{d\varphi}{dt} = 0$, skal man finde $\frac{d\varphi}{dt}$ som funktion af φ .
 - 2) Vis, at stangen ved små svingninger om ligevægtsstillingen får samme svingningstid τ som et matematisk pendul af længden $\frac{l}{mr}$. (Dan en differentiaalligning for bevægelsen, hvori φ_0 ikke indgår).
 - 3) Stangen antages at have længden a og en massetæthed proportional med tredje potens af afstanden fra det ene endepunkt. Find τ .
2. Givet Kurven $x = \cos v$, $y = \sin v$, $z = \cos 2v$. Angiv krumning, torsion, oskulationsplan og krumningscentrum for $v = 0$. Vis, at kurven ligger på en hyperbolsk paraboloid.

II.

1. Angiv ved hjælp af en figur mængden ω bestående af de punkter, hvis koordinater tilfredsstillers uligheden

$$(x^2 + y^2 - 2x)(x^2 + y^2 + 2x) < 0,$$

og mængden ω_1 bestående af de punkter, hvis koordinater tilfredsstillers ligningen

$$\varphi(x^2 + y^2 - 2x)\varphi(x^2 + y^2 + 2x) + \varphi(y) = 2,$$

hvor $\varphi(t)$ betegner funktionen

$$\varphi(t) = \begin{cases} 1 & \text{for } 0 < t < +\infty \\ 0 & \text{for } -\infty < t \leq 0. \end{cases}$$

Med $f(x, y) = f(P)$ betegnes en i ω defineret funktion, der i ethvert punkt af ω har partielle differentialkvotienter.

De partielle afledede $f'_x(x, y)$ og $f'_y(x, y)$ antages at være begrænsede i ω . Gør rede for, hvorvidt dette medfører, at

- 1) $f(P)$ er begrænset i ω ,
- 2) $f(P)$ er kontinuert i ω ,
- 3) $f(P)$ er ligelig kontinuert i ω ,
- 4) $f(P)$ har en grænseværdi for $P \rightarrow P_0$, hvor P_0 er et vilkårligt punkt på randen af ω .

Angiv resultaterne af de tilsvarende redegørelser vedrørende en funktion $g(x, y)$, som er defineret i ω_1 , og som i ω_1 antages at have begrænsede partielle afledede.

2. Bestem samtlige funktioner $y = f(x)$, som for $-\infty < x < +\infty$ er tre gange differentiable og opfylder ligningen

$$f''(x) + 2f(x) = \int_0^x (2f''(t) + f'(t) + 2e^t) dt.$$

3. Med $f(t)$ betegnes en i et interval $\alpha \leq t \leq \beta$ differentiabel funktion, hvis differentialkvotient er kontinuert og forskellig fra nul, og med $g(t)$ en i samme interval kontinuert funktion, hvis værdier er positive. På den med XY -planen parallelle linie PQ , hvor P ligger på Z -aksen, og Q har koordinaterne $(\cos t, \sin t, f(t))$, afsættes fra P i retning mod Q et liniestykke PS af længden $g(t)$. Når t gennemløber intervallet $\alpha \leq t \leq \beta$, beskriver PS et fladestykke F .

Angiv en simpel parameterfremstilling for F og gør i forbindelse hermed rede for, at F kan fremstilles som et differentiabelt fladestykke.

Find et integraludtryk for arealet af F .

Udregn arealet, når $a = \frac{\pi}{2}$, $\beta = \pi$, $f(t) = \frac{1}{2}t^2$ og $g(t) = t\sqrt{3}$.

Lærerprøven.

Dér ønskes en fremstilling af de naturlige tals indførelse ud fra Peanos aksiomer. Hovedpunkterne bør træde klart frem. Enkeltheder medtages i det omfang, tiden tillader.

Fagprøven.

For 4 kandidater:

1. Vis, at funktionen $e^{-\sqrt{1+z}}$, hvor $z = x + iy$, og $-\sqrt{1+z}$ betegner den gren af kvadratroden af $1+z$, som er negativ for reelle, positive værdier af z , er regulær i halvplanen $x \geq 0$ og i denne tilfredsstiller uligheden

$$\left| e^{-\sqrt{1+z}} \right| < e^{-\sqrt{\frac{1}{2}}|z|}.$$

Vis dernæst formlen $\int_L e^{-\sqrt{1+z}} dz = \frac{4}{e}$, hvor integrationsvejen L er den positive del af den rent imaginære akse gennemløbet fra 0 til ∞ . [Integrer funktionen langs randen af kvartcirklen $x \geq 0$, $y \geq 0$, $x^2 + y^2 \leq R^2$].

Udled to reelle formler ved at opspalte integralet i dets real- og imaginærdel.

2. Find den fuldstændige løsning til kongruensen

$$x^4 + 29x^3 + 10x^2 - 28x - 45 \equiv 0 \pmod{33},$$

idet det oplyses, at $x \equiv 3 \pmod{33}$ er løsning.

For 1 kandidat:

1. Idet A er en begrænset punktmængde i det n -dimensionale rum, defineres det ydre og indre Jordan mål $\mu_y(A)$ og $\mu_i(A)$ af A som henholdsvis nedre grænse for summen af produkterne af kantlængderne for alle overdækninger af A med et endeligt antal halvåbne intervaller og øvre grænse for summen af produkterne af kantlængderne for alle endelige sæt af parvis disjunkte halvåbne intervaller, der er indeholdt i A .

Bevis, at $\mu_y(A)$ og $\mu_i(A)$ er lig med Lebesgue målet af henholdsvis det lukkede hylster og den åbne kerne af A .

2. Dan den algebraiske ligning, hvis rødder er alle tallene $\alpha_i + \beta_j$, hvor α_i , $i = 1, 2$, er rødderne i ligningen

$$x^2 - 3x + 5 = 0,$$

og β_j , $j = 1, 2, 3$, er rødderne i ligningen

$$x^3 - 4x^2 - 1 = 0.$$

FYSIK

Vinteren 1943—44.

Forprøven.

I. 1) En kasse, der hviler på en vandret flade, forskydes på denne, således at den udfører en translation, ved hvilken ethvert af kassens punkter foretager en vandret jævn cirkelbevægelse med radius a og vinkelhastigheden ω_0 . Inde i kassen er et massepunkt på m gram ophængt i en l cm lang (masseløs) snor. Find ved ækvivalensprincippet den koniske pendulbevægelse, som massen vil udføre i forhold til kassen, idet det forudsættes, at ω_0 er mindre end det koniske penduls cykliske egenfrekvens ω_1 ved ubevægelig kasse, at luftmodstanden mod m 's bevægelse er μ gange hastigheden i forhold til kassen, samt at snorens udslagsvinkel α fra lodlinien er så lille, at $\sin \alpha$ og α kan regnes lige store. Tegn et diagram, som viser de på m virkende kræfter.

2) I mellemrummet mellem to parallelle faste vægge i den indbyrdes afstand l cm er luften i stående svingninger vinkelret på væggene med første overtones frekvens n_1 . Find n_1 , når lyd hastigheden sættes til 340 m/sek. Opskriv det analytiske udtryk for luftdelens forskydning s , når bevægelsen henføres til en x -akse vinkelret på væggene, således at disse er beliggende ved $x = 0$ og $x = l$, og den maximale udsvingningsamplitude i bølgen er s_0 , samt at dette udsving er tilstede til $t = 0$ i en sådan retning, at der er overtryk Δp_0 ved væggen $x = 0$. Giv en skitse af s -kurven til dette tidspunkt og find overtrykket Δp_0 , når luftens tæthed sættes til 0,0012.

3) N grammolekyler af en ideal luftart er indesluttet i en cylindrisk beholder med stempel, der befinder sig i et stort kalorimeter af den absolute temperatur T . Luftmassen, der til at begynde med har rumfanget $V (= Nv_1)$ cm³, udvider sig isotermt og reversibelt ved forskydning af stemplet til rumfanget $V + v$ cm³, således afpasset, at der findes 1 grammolekyle i et rumfang på v cm³. Hvor stort et arbejde A_1 har luften derved udført? Hvad er luftmassens energiforøgelse ΔU_1 og entropiforøgelse ΔS_1 samt de tilsvarende størrelser ΔU_K og ΔS_K for kalorimetret? Find grænseværdien for disse størrelser for $v_1 =$ konstant, når N går mod uendelig.

Hvor intet andet er bemærket, er størrelserne angivet i absolut mål.

II. 1) Et elektrometers to klemmer er forbundet til hver sin af to parallelle, vandrette metalplader, der er 100 cm² store og har 0,5 cm indbyrdes afstand. Pladerne er anbragt i luft, og den nederste, der er forbundet med elektrometerhuset, er tillige jordforbunden.

Når der 0,5 cm over den øverste anbringes en lige så stor vandret metalplade med spænding 1000 volt, viser elektrometret 300 volt. Hvor stor er elektrometers kapacitet C i farad?

2) Med et fotografiapparat med 15 cm brændvidde og 1 cm blænderdiameter fotograferes en hvid mur med lystæthed 0,1 stilb. Afstanden til muren er meget stor i sammenligning med brændvidden. Hvor stor bliver belysningen på pladen, når der ses bort fra lystab i linsen?

3) En oliedråbe i Millikans apparat til bestemmelse af elektronens ladning iagttages at synke med en konstant hastighed af $1,00 \cdot 10^{-3}$ cm/sec, når den elektriske feltstyrke er nul. Hvor mange volt V skal spændingsforskellen mellem kondensatorpladerne være, for at oliedråben kan holdes svævende, hvis den er ladet med een elementarladning e ? Kondensatorpladernes afstand er 1 cm, oliens massefylde 0,90 g/cm³. Luftens opdrift tillades det at se bort fra. Stokes' lov: $K = 6\pi\eta rv$, hvor r er kuglens radius, v dens hastighed, luftens gnidningskoefficient $\eta = 18 \cdot 10^{-5}$ g · cm⁻¹ · sec⁻¹. $e = 4,80 \cdot 10^{-10}$ el. st. enh.

Alle talregninger ønskes gennemført. Tilladte hjælpemidler: logaritmetabel og regnestok.

Fagprøven.
Lysets polarisation.

Sommeren 1944.

Forprøven.

A.

1. Et tresidet ligesidet prisme har de tre parallelle kanter ABC i afstanden a fra hverandre. Til kanten B og sammenfaldende med den er fæstet en linieformet masse M , der antages så tung i forhold til prismets egen masse, at der kan ses bort fra denne. Prismet er anbragt i en instabil stilling på en vandret bordflade, idet det hviler med kanten A på fladen og har sidefladen AB lodret. Med et forsvindende lille stød bringes det ud af ligevægt, således at det falder ned på sidefladen AC , idet det drejer sig om kanten A . Man skal beregne den hastighed v_0 som M har fået umiddelbart før kanten C støder mod bordfladen. Endvidere spørges der om M 's bevægelsesmængdemoment D_A og D_C med hensyn til henholdsvis kanterne A og C til det samme tidspunkt. Idet sidefladen AC 's stød mod bordfladen forudsættes alene at virke gennem kanten C , spørges der om bevægelsesmængdemomentet D'_C om kanten C umiddelbart efter stødet. Efter stødet vil prismet give sig til at dreje sig om kanten C . Med hvor stor en vinkelhastighed ω vil prismet begynde denne drejning, og hvor højt, b , vil M blive hævet, før drejningen standser? Det forudsættes, at kanterne A og C under drejningerne ikke kan glide på bordfladen.
2. Et lodret cirkulært-cylindrisk kar med den indre radius a roterer med konstant vinkelhastighed ω_0 omkring cylinderens akse. Karret indeholder vand, der følger med i rotationen. Idet vi betragter trykfordelingen i et vandret snit gennem den roterende vædske, spørges der om trykket p i afstanden r fra akse, når trykket i akse er p_0 . Find den lodrette højdeforskel h mellem den frie vandoverflade i akse og ved karvæggen. Hvor stor en højdeforskel h_1 vilde der for samme ω_0 være, hvis karret havde indeholdt kvægsølv?
3. I et l cm langt rør, der er lukket i den ene ende (ved $x = 0$) og åbent i den anden (ved $x = l$), udfører luften en stående svingning af grundtonens frekvens n . Find n . Til tiden $t = 0$ er luftdelene ved $x = l$ i deres maximale udadgående udsving s_1 . Tegn forskydningskurven for luftdelene i røret til det nævnte tidspunkt og angiv det almindelige analytiske udtryk for den stående svingnings s -kurve. Find afvigelserne i tryk Δp og temperatur ΔT til $t = 0$ ved $x = 0$ fra deres respektive gennemsnitsværdier, som forudsættes at være 1 atmosfære og 20°C .
De angivne størrelser er i c - g - s -systemet, når ingen anden enhedsbetegnelse er vedføjet.

B.

1. a) En kondensator består af $2n$ kvadratiske metalplader med 5 cm sidelængde, adskilte ved 0,2 mm glimmerblade. Hveranden plade er forbundet med kondensatorens ene pol, hveranden med den anden pol. Hvor stor skal n være, når kapaciteten skal være så nær som muligt 0,1 mikrofarad? Glimmers dielektricitetskonstant er 8.
b) Find selvinduktionskoefficienten af en rulle bestående af 100 vindinger, der alle kan betragtes som sammenfaldende, når selvinduktionskoefficienten af en enkelt vinding er $3 \cdot 10^{-7}$ Henry. Spolen forbindes med en kondensator på 0,1 mikrofarad. Find svingningstiden for de frie svingninger i kredsen.

2. I et Fresnels spejlforsøg anvendes som lyskilde en belyst spalte L , hvis afstand fra spejlenes skæringslinie er 2 cm. De to spejlbilleders indbyrdes afstand L_1L_2 er 1 mm.
- Tegn en skitse af spejlene med L , L_1 og L_2 , og find vinklen mellem spejlene.
 - Beregn for bølgelængden $\lambda = 5000 \text{ \AA}$ stribeafstanden i interferensstribebilledet på en skærm anbragt 100 cm fra spejlenes skæringslinie og parallel med den plan, der indeholder L_1 og L_2 .
3. Når en fotocelle belyses med lys af bølgelængden 5461 \AA , kan elektronerne løbe op mod en modspænding på 0,18 volt, og når den belyses med bølgelængden 2537 \AA , kan elektronerne løbe op mod en modspænding på 2,80 volt. Find heraf Plancks konstant h i Erg·sec.
(Elektronens ladning — $e = -4,80 \cdot 10^{-10}$ el. stat. enh.).

Alle talregninger ønskes gennemført. Tilladte hjælpemidler: logaritmetabel og regnestok.

Fagprøven.

Røntgenstrålens spredning.

ASTRONOMI

Vinteren 1943—44.

Forprøven.

Tolegemeprobemets differentialligninger og integraler. Ingen hjælpemidler må benyttes.

Prøve for de naturhistorisk-geografiske studerende.

- Hvilke stjerner kulminerer i øvre kulmination i København kl. 19^h 30^m mellemeuropæisk tid den 28. december (tilnærmet regning)?
- Angiv rektascension og deklination for ekliptikas poler samt længde og bredde for ækvatorpolerne.
- Angiv højden i nedre kulmination for en stjerne med deklination $50^\circ 40'$ for et sted med nordlig bredde $56^\circ 21'$.
- Beskriv forandringen i en stjernes azimut og højde under himlens daglige omdrejning.
- Beskriv solens årlige bevægelse i forhold til himlens ækvator.

Sommeren 1944.

Forprøven.

En stjerne har koordinaterne:

$$\alpha = 18^{\text{h}} 17^{\text{m}} 57^{\text{s}}.9$$

$$\delta = +5^\circ 22'.81.$$

Beregn dens højde og azimut kl. 20^h 16^m 44^s.3 mellemeuropæisk tid en dag, da stjernetid i middelmidnat i Greenwich (θ_0 Grw) var 20^h 52^m 43^s.0, og for et sted, der har de geografiske koordinater

Østlig længde fra Greenwich 0^h 45^m 40^s.0

Nordlig bredde + 54° 57'.78.

Femcifret regning.

Hjælpemidler:

- a) 5-cifret logaritmetabel.
- b) Tabel til forvandling af tider.
- c) De sfærisk-trigonometriske grundformler.

Fagprøven.

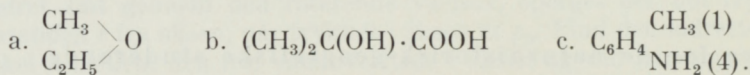
Der ønskes en fremstilling af de Lagrangeske og de Hamiltonske mekaniske grundligninger.

KEMI

Vinteren 1943-44.

Forprøven.

1. Beskriv de vigtigste metoder til fremstilling af metaloxyder. Det angives ved hver enkelt metode, hvilke oxyder der kan fremstilles, og hvilke der ikke kan fremstilles på den pågældende måde.
2. Hvorledes forholder Arsentrisulfid, Stannosulfid og Stannisulfid sig overfor a) saltsyre, b) Ammoniumsulfid og c) Ammoniumpolysulfid. Reaktionsligninger anføres.
3. Til en opløsning af en tobasisk syre H_2A sættes stærk base indtil $pH = 9$. Beregn forholdet mellem C_{A--} og syrens totalconcentration (d. v. s. $C_{A--} + C_{HA-} + C_{H_2A}$), når syrens to dissociationskonstanter er $k_1 = 10^{-7}$ og $k_2 = 10^{-12}$.
4. Hvad kan man kalde følgende organiske forbindelser:

Hvordan kunne man tænke sig at fremstille disse forbindelser?
Ingen hjælpemidler må benyttes.

Lærerprøven.

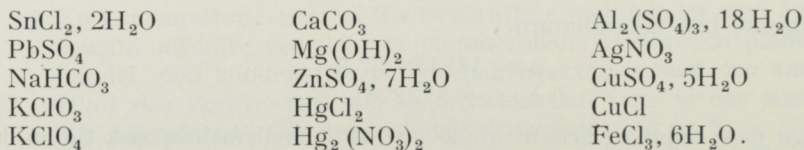
Giv en fremstilling af massevirkningsloven og dens grundlag og anfør nogle karakteristiske eksempler på dens anvendelse.

Ingen hjælpemidler må benyttes.

Sommeren 1944.

Forprøven.

1. Hvorledes kan følgende forbindelser fremstilles:

Angiv, om stofferne er let eller tungt opløselige i vand, og om opløsningen af de letopløselige reagerer surt, neutralt eller basisk. Hvorledes forholder de anførte salte sig ved tilsætning af a) Saltsyre, b) Natriumhydroxyd, c) Ammoniakvand? (Reaktionsligninger anføres).

2. Hvordan adskilles og påvises Ca og Mg i den kvalitative analyse? Reaktionsligninger anføres, og der gives en kort redegørelse for de opløselighedsforhold, der muliggør den pågældende adskillelse.
3. Den specifikke ledningsevne af 0,1 n eddikesyre ved 18° er $4,6 \cdot 10^{-4}$ reciproke ohm, og den molekylære ledningsevne af Natriumacetat, Natriumklorid og saltsyre er henholdsvis 78, 108 og 380 rec. ohm. Beregn dissociationsgraden af 0,1 n eddikesyre og eddikesyrens dissociationskonstant ved 18°. (To betydende cifre i resultatet er tilstrækkeligt.)
4. En organisk forbindelse indeholder 66,8 % C, 7,4 % H og 25,8 % N. Molekylvægten er ca. 110. Beregn den empiriske formel og angiv konstitutionsformler, navne og evt. fremstillingsmåder for nogle af de aromatiske (eventuelt også alifatiske og hetero-cykliske) forbindelser, der svarer til denne formel.

Ingen hjælpemidler må benyttes.

Lærerprøven.

1. a. Forklar, hvad man forstår ved en stødpudeblanding, og gør ved hjælp af massevirkningsloven rede for teorien for stødpudevirkningen.
Anfør nogle eksempler på stødpudeblandinger og deres anvendelse.
- b. Beregn brintionkoncentrationen i en opløsning, dannet ved at blande $25,0 \text{ cm}^3$ 0,2 n eddikesyre og $15,0 \text{ cm}^3$ 0,1 n Natriumhydroxyd. Eddikesyrens dissociationskonstant er $1,8 \cdot 10^5$.
2. Hvad forstår man ved en katalysator?
Anfør eksempler såvel fra den uorganiske som fra den organiske kemi på processer, ved hvilke man anvender katalysatorer.
Ingen hjælpemidler må benyttes.

NATURHISTORIE OG GEOGRAFI

Vinteren 1943—44.

Eksamens 3die del.

Hovedfag: *Zoologi.*

Større skriftlige opgave:

For 1 kandidat: En oversigt over de palæarktiske Laro-Limicolæ's træk, belyst ud fra udbredelsesforhold.

For 1 kandidat: En oversigt over heterogonien hos cynipiderne i relation til biologi og udbredelse.

For 1 kandidat: Der ønskes en oversigt over udbredelsen af de her i landet ynglende ferskvandsfisk i relation til øvrig udbredelse, formentligt indvandringstidspunkt og ynglebiologi.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: En oversigt over de hypoteser, der er fremsat til forklaring af fuglenes træk.

For 1 kandidat: De forelagte galler (ϕ: *Rhodites rosae*. *Andricus testaceipes*. *Biorrhiza pallida*. *Aulacidea hieracii*) bestemmes, hvorefter der gøres rede for de pågældende cynipiders livscyklus.

For 1 kandidat: Laksens ynglebiologi.

Hovedfag: *Gymnastik.*

Større skriftlige opgave:

Bestem pulsfrekvensen i relation til iltoptagelsen under armarbejde og under benarbejde såvel som i hvile i de tilsvarende arbejdsstillinger.

Der ønskes undersøgt 5 arbejdstørrelser inden for hver arbejdstype varierende mellem ca. 100 og ca. 500 kgm/min. for armarbejdets vedkommende og mellem ca. 100 og ca. 800 kgm/min. for benarbejdets vedkommende.

De fundne resultater diskuteres.

Mindre skriftlige opgave:

1. Giv en oversigt over den normale bevægelighed i hovedplanerne i de forskellige afsnit af hvirvelsøjlen.
2. Giv en kort beskrivelse af de ændringer i muskelfibrens elektriske potentialer, der følger med den indirekte irritation.
3. Hvilke hormoner dannes i hypofysens baglap, og hvilke er deres virkninger?
4. Hvilke er galdens hovedbestanddele, og hvilken betydning har den for fødens behandling i fordøjelseskanalen?

Eksamens 2den del

Zoologi: På hvilke punkter kan man spore Ancylussøens indflydelse på Danmarks nuværende zoogeografi?

Botanik: Giv en fremstilling af de vigtigste morphologiske og anatomiske karakterer samt af hovedtrækkene af forplantningen indenfor grupperne Ectocarpales, Laminariales og Fucales. Angiv endvidere, hvilke arter af de to sidstnævnte grupper der findes i de danske farvande og på hvilke lokaliteter de forekommer.

Geografi: Sveriges løse jordarter, deres udbredelse og udnyttelse.

Geologi: 1) De seks udleverede fossiler, der alle er fra Danmark, beskrives i korthed og bestemmes til art med angivelse af hver enkelt arts stratigrafiske betydning.

2) Hvorpå begrundes grænsedragningen mellem kridt og tertiær i Danmark?

Plantefysiologi med genetik:

Løvfaldets bygning og fysiologiske funktioner.

Zoofysiologi: 1) Giv en fremstilling af de forskellige proteolytiske enzyms virkning.

2) Giv en fremstilling af synkningens mekanisme.

3) Hvorledes omsættes alkohol i organismen?

4) Hvad forstås ved reaktionstid og hvoraf afhænger dens længde?

5) Giv en fremstilling af binyrernes fysiologi. (En noget udførligere fremstilling ønskes.)

Eksamens 1ste del.

Zoologi: De på de forelagte figurer afbildede bændelorme (*Tænia solium*, *Tænia saginata*, *Bothriocephalus latus*) bestemmes, hvorpå der gøres rede for livscyklus og udbredelse hos de pågældende arter. Ved udbredelsen tænkes særlig på forekomsten i Danmark.

Botanik: 1) Beskriv skudbygningen hos de udleverede grene, der så vidt muligt bestemmes og giv en fremstilling af

2) knopdækkets plantegeografiske betydning hos fanerofyterne.

Geografi: Mexico. Der medfølger M. Vahls isothermekort, isobarkort, nedbørskort og plantegeografiske kort over Nordamerika, samt Christensen og Krogsgaard: Atlas uden navne. II.

Geologi: 1) Beskriv og bestem de udleverede bjergartsprøver (skrivekridt, moler, grønsandsten, granit, kvartsporfy og marmor).

2) Nævn efter den procentiske betydning de otte vigtigste grundstoffer, der indgår i den faste jordskorpe.

3) Angiv krystallisationsfølgen hos et basaltisk Magma.

4) Hvad kalder man en dybbjergart, der mangler Kvarts, indeholder Biotit og Hornblende og evt. Augit som mørke bestanddele, og hvis Feldspat langt overvejende er en Plagioklas af intermediær sammensætning?

5) Hvad forstår man ved, og hvorledes dannes arkose?

6) Giv en kort oversigt over dybhavets sedimenter.

Sommeren 1944.

Eksamens 3die del.

Hovedfag: *Zoologi.*

Større skriftlige opgave:

Der ønskes en sammenligning mellem Bryozofaunaen i det arktiske og antarktiske område, eventuelt tillige mellem det boreale område på den nordlige halvkugle og det tilsvarende på den sydlige, særlig med henblik på en belysning af bipolaritetsproblemet.

Mindre skriftlige opgave:

De tre forelagte præparater (*Pedicellina cernua*, *Phoronis kowalevski*, *Caberea ellisii*) beskrives og bestemmes. Der gøres rede for de pågældende formers systematiske stilling.

Botanik:

Større skriftlige opgave:

For 1 kandidat: Giv en fremstilling af nyere undersøgelser over seksualiteten og generationsskiftet indenfor følgende grupper af *Euchlorophyceae* (H. Printz's begrænsning i Engler og Prantl: *Die natürlichen Pflanzenfamilien* 3. bd.: *Chlorophyceae*. 1927): *Volvocaceae*, *Chaetophorales* med undtagelse af *Oedogoniaceae*, *Siphonocladales* og *Siphonales*.

For 1 kandidat: Der ønskes en fremstilling af de forskellige typer af ledningsstreng (Steler), samt deres forbindelse, hos isospore bregner: *Primo-filices*, *Filicinae eusporangiatæ* med undtagelse af *Ophioglossales* samt *Filicinae leptosporangiatæ* (Zimmermann), såvel i stængel som i blad og deres afledning af hverandre. Såvidt tiden tillader det, forsøg da en kritik af begreberne *Stele* og *Polysteli*.

For 1 kandidat: Der ønskes en fremstilling af ældre og nyere anskuelser om oprindelsen af de tokernede celler hos *Pucciniaceae*.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: De forelagte bregner ønskes beskrevet og henførte til familie, om muligt slægt. Endvidere ønskes en fremstilling af Sori's stilling og de vigtigste træk af sporehusets bygning og opspringning hos disse familier. Eksaminanden får udleveret levende eller herbarmateriale af følgende slægter: *Osmunda*, *Aneimia*, *Gleichenia*, *Alsophila*, *Trichomanes* *Hymenophyllum*, *Dennstaedtia* og *Polypodium*.

For 1 kandidat: En kritisk fremstilling af Jacob Eriksson's *Mycoplasma*-teori.

For 1 kandidat: Der ønskes en kort fremstilling af generationsskiftet og

befrugtningsforholdene hos Phaeophyta (Brunalger) med fremhævelse af de forskelligheder, som i disse henseender findes mellem denne gruppe og Chlorophyceae (excl. Charophyta) Printz.

Eksamens 2den del.

Zoologi: Kirtlerne i de medfølgende 3 præparater (skjoldbruskkirtel, glandula submandibularis, fod med fedt- og duftkirtler, alt af lam) beskrives, forklares og bestemmes (simple skitser skal medfølge); der angives tillige, til hvilke afdelinger kirtlerne hører efter de forskellige inddelingsprincipper.

Botanik: Skovtræernes Mykorrhizer.

Geografi: Nomadisme og oasekultur i Sahara – uden for Nildalen – og disse kulturformers geografiske forudsætninger. Der medfølger: Dierckes atlas samt Vahls isothermekort over Afrika.

Geologi: Juradannelserne på Bornholm. Kendes der antydning af, at jurformationen forekommer i den øvrige del af Danmark?

Plantefysiologi med genetik: De mendelske spaltningslove belyst ved eksempler fra nedarvningen af farver og eftegn hos huspattedyrene.

Zoofysiologi:

- 1) Hvilken forskel er der på spiserørets og tarmens peristaltik?
- 2) Hvilke faktorer er nødvendige for dannelsen af røde blodlegemer?
- 3) Hvilken betydning har de arterio-venøse anastomoser?
- 4) Hvoraf afhænger behovet for Thiamin?
- 5) Giv en fremstilling af luftvekslingen i lungerne mellem blod og luft. (En noget udførligere fremstilling ønskes.)

Eksamens 1ste del

Zoologi: De tre forelagte pattedyrkrani (Grævling, Bavian og Pungulv) beskrives, bestemmes til orden, så vidt muligt til slægt, hvorefter der gøres rede for de tre forelagte formers ernæring.

Botanik: Der ønskes en fremstilling af sporehusets bygning og opbygning hos Arkegoniaterne.

Geografi: Bagindien. Der medfølger: Atlas uden navne samt Vahls klimakort.

Geologi:

- 1) Beskriv og bestem de tre udleverede bjergarter (konglomerat, breccie, agglomerat).
- 2) Hvor i Danmark finder vi særlig blødt grundvand over et større område?
- 3) På hvilke måder kan større mængder af klorion komme til at indgå i grundvandet?
- 4) Under hvilke betingelser dannes konkretioner? Nævn nogle eksempler på konkretioner.
- 5) Giv en kortfattet oversigt over den kemiske forvitring.

10. MAGISTERKONFERENSER

a. Ved det filosofiske fakultet.

Ialt har 14 studerende i året 1943-44 taget magisterkonferens.

27/9 1943. *Max William Olsen* (1925). Bestået.

Fag: Religionshistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. theol. Johannes Pedersen og dr. phil. Vilh. Grønbech.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) En kort oversigt over de vigtigste teorier, der er fremsat i det 19. århundrede om religionens oprindelse og væsen (7/5 1943), 2) Buddhas forløsnings-tanke, set på baggrund af tidligere indisk religiøsitet (11/5 1943), 3) Oversigt over de sociale og religiøse omvæltninger, der fandt sted i Hellas på overgangen til den historiske tid (10-timers opgave, 16/5 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (3/6-15/7 1943): Hesekiels stilling og betydning for Israels religions udvikling.

Forelæsning (27/9 1943): Kultens betydning i de primitive religioner.

17/11 1943. *Kristen Thomsen Jensen* (1927). Bestået.

Fag: Psykologi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Frithiof Brandt og docent E. Tranekjær Rasmussen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Tærskelbestemmelser (14/5 1943), 2) Agressionsbehov og domineringsbehov (15/5 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (20/9-3/11 1943): Om den nyere behovsforskning og dens betydning for personlighedsforskningen (karakterologien).

Forelæsning (17/11 1943): Skolemodenhed.

20/11 1943. *Mogens Knudsen* (1937). Bestået.

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Det naturalistiske drama i Norden med særligt hensyn til et enkelt af landene (efter eget valg) (2/6 1943), 2) Thomas Grays forfatterskab og dets perspektiver (4/6 1943), 3) Ægtheds- og integritetskritikens metode og gyldighed (8-timers opgave, 6/6 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (8/9-20/10 1943): Holberg og Swift.

Forelæsning (20/11 1943): Dyveke i litteraturen.

²⁰/₁₁ 1943. *Helga Vang Lauridsen* (1936). Bestået.

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) E. G. Geiger. Forfatterskab og personlighed (²/₆ 1943), 2) Europæisk poetik fra du Bellay til Opitz (⁴/₆ 1943), 3) Den oldfranske heltedigtning i den nyere forsknings lys (8-timers opgave, ⁶/₆ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (¹⁸/₉-³⁰/₁₀ 1943): Pontoppidans »De Dødes Rige«.

Forelæsning (²⁰/₁₁ 1943): Den engelske prærafaelisme indtil Swinburnes fremtræden.

²²/₁₁ 1943. *Lars Rostrup Bøyesen* (1933). Bestået.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Elling, dr. phil. K. Friis Johansen og dr. phil. Paul V. Rubow.

Fag: Kunsthistorie.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Fransk indflydelse i dansk middelalderlig arkitektur (¹³/₄ 1943), 2) Der ønskes en udsigt over anvendelsen af antike elementer i den italienske renaissances billedkunst (maleri og skulptur) (¹⁵/₄ 1943), 3) De græske gavlkompositioners udviklingshistorie i arkaisk tid belyst gennem en formel og indholdsmæssig analyse af udvalgte eksempler fra forskellige afsnit af den nævnte periode (10-timers opgave, ¹⁷/₄ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (²⁴/₅-⁶/₇ 1943): Epitafiemaleiets historie i Christian IV.s og Frederik III.s tid, en redegørelse for dets almindelige stiludvikling og dets typologi, støttet til indgående analyser af en række hovedværker og ledsaget af en kronologisk for-
tægnelse over alle vigtigere monumenter.

Forelæsning (²²/₁₁ 1943): C. F. Hansens arkitektur og dens forhold til den franske og tyske klassicisme.

⁷/₁₂ 1943. *Ellen Olsen* (1934). Bestået.

Fag: Nordisk filologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, dr. phil. Jón Helgason og Ejnar Thomsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Oversættelse og kommentering af vedlagte tekst (3: ulæst stykke af Konung Alexander) (⁴/₅ 1943), 2) Esajas Tegnér. Forfatterskab og personlighed (⁶/₅ 1943), 3) Kardinaltallene i Oldislandsk i sproghistorisk belysning (10-timers opgave, ⁹/₅ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (¹/₁₀-¹³/₁₁ 1943): Retskrivningspraksis og retskrivningsteorier i Danmark i det 17. århundrede med

overblik over teoriernes fortsatte udvikling indtil ca. 1830 (Rasmus Rask).

Forelæsning ($7/_{12}$ 1943): Oehlenschlägers forhold til romantikken fra Steffens' ekspatriering 1804 til digterens hjemkomst 1809.

$29/_{1}$ 1944. *Kamma Bangert Struwe, f. Rasmussen* (1935). Bestået.

Fag: Historie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Erik Arup og dr. phil. Knud Fabricius.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Monotheismens historiske udvikling ($15/_{5}$ 1942), 2) Inflation og deflation. Årsag og virkninger ($18/_{5}$ 1942), 3) Stater og samfund i middehavsområdet år 1500 før Kristus ($4/_{6}$ 1942), 4) Munkevæsenets udvikling 200–1300 ($8/_{6}$ 1943), 5) Fredsbruddet i Norden i august 1658 (10-timers opgave, $10/_{5}$ 1942).

Opgaver til skriftlig besvarelse hjemme: 1) Nyere økonomisk historieskrivning om den industrielle revolution i England ($23/_{11}$ – $15/_{12}$ 1942), 2) Wycliff med hans elever og deres stilling i Englands politiske liv ($2/_{2}$ – $24/_{2}$ 1943), 3) Kurantbankens betydning for handel og industri i tiden 1737–1773 ($29/_{10}$ – $10/_{12}$ 1943).

Forelæsning ($29/_{1}$ 1944): A. G. Moltke.

$18/_{2}$ 1944. *Jan Nielsen* (1935). Bestået.

Fag: Religionshistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Vilh. Grønbech og dr. phil. O. E. Ravn.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Hvad veed vi egentlig om romersk religion? ($30/_{9}$ 1943), 2) Krishnalegender ($2/_{10}$ 1943), 3) Gudstanken i religionerne. Det forudsættes, at kandidaten giver en kortere oversigt over de forskellige former for gudstro. I øvrigt står det ham frit for at vælge et enkelt område eller en enkelt form for gudsopfattelse til nærmere behandling (8-timers opgave, $3/_{10}$ 1944).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($4/_{11}$ – $17/_{12}$ 1943): Menighedens udvikling og betydning i oldtiden.

Forelæsning ($18/_{2}$ 1944): Efter en kort indledning om den historiske baggrund for folkebevægelserne fra Norden til Island og de britiske øer gives der en udsigt over deres religiøse, kulturelle og litterære betydning.

$25/_{4}$ 1944. *Jørgen Harald Læssøe Engberg* (1938).

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Montesquieu. Hans grundtanker og hans plads i litteraturhistoriens historie ($1/_{12}$ 1943), 2) Pastoralen i reformationstiden (indtil Spenser) ($3/_{12}$ 1943), 3) Baggesens romantiske krise (10-timers opgave, $5/_{12}$ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($25/_{2-5}/_4$ 1944): Mérimées fortællekunst.

Forelæsning ($25/_{4}$ 1944): N. M. Petersen som litteraturhistoriker.

$29/_{4}$ 1944. *Børge Saltoft* (1935). Bestået.

Fag: Musikvidenskab.

Eksaminatorer og censorer: Lektor, dr. phil. Jens Peter Larsen og professor, dr. phil. O. E. Ravn.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Instrumentalmusikens udvikling før ca. 1600 ($4/_{10}$ 1943), 2) Kirkekantaten i Tyskland indtil Bach (incl.) ($11/_{10}$ 1943), 3) Der ønskes en redegørelse for den formelle opbygning og den dramatiske karakteristik i Hartmanns »Liden Kirsten« (10-timers opgave, $6/_{10}$ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($25/_{1-7}/_3$ 1944): Der ønskes – med særligt henblik på Ørsted – en redegørelse for de musikæstetiske anskuelser i Danmark i 1. halvdel af det 19. århundrede og deres forhold til fremmed musikæstetik.

Forelæsning ($29/_{4}$ 1944): Haydns oratorium »Skabelsen« og dets musikalske forudsætninger.

$29/_{4}$ 1944. *Else Kai Sass*, f. *Brasen*. Bestået.

Fag: Kunsthistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Paul V. Rubow, dr. phil. K. Friis Johansen og dr. phil. C. Elling.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Fidias og Polyklet ($6/_{12}$ 1943), 2) Det nederlandske selskabsmaleri i slutningen af det 16. og i det 17. århundrede med særligt henblik på kredsen omkring Frans Hals ($8/_{12}$ 1943), 3) Middelalderlige og orientalske sujetter i præromantikens franske malerkunst ($5/_{12}$ 1943), 4) Villa Arkitekturen i Rom og omegn 1500–1700, dens typologiske udvikling belyst ved analyser af en række betydelige og karakteristiske monumenter (10-timers opgave, $12/_{12}$ 1944).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($26/_{1-8}/_3$ 1943): Det franske portræt (i malerkunst og grafik) mellem 1625 og 1690.

Forelæsning ($29/_{4}$ 1944): Dansk arkitektur 1890–1910; retningslinjer og hovedværker.

$22/_{5}$ 1944. *Marie-Louise Buhl* (1938). Bestået.

Fag: Ægyptologi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. theol. Johannes Pedersen og docent, dr. phil. C. E. Sander-Hansen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Den dekorative, forhistoriske keramik, set i sin arkæologiske sammenhæng ($16/3$ 1944), 2) Urkunden IV, s. 647 linie 5 til 649 linie 1 afskrives, oversættes og forsynes med sproglig og saglig kommentar ($18/3$ 1944), 3) En beskrivelse af det thebanske nekropol (10-timers opgave, $20/3$ 1944).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($1/4-6/5$ 1944): Billedkunstens fremstillinger af gudinden Isis med hensyntagen til den ægyptiske gudindefremstillings almindelige udvikling.

Forelæsning ($22/5$ 1944): Kultur og billedkunst i det 12. dynasti.

$26/6$ 1944. *Ole Klindt-Jensen* (1936). Bestået.

Fag: Forhistorisk arkæologi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Johannes Brøndsted og dr. phil. K. Friis Johansen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) En kandidaten leveret latinsk tekst Livius VIII 7, 1-120, oversættes. – Et latinsk-dansk leksikon er fremlagt ($21/2$ 1944), 2) Sveriges Vendelkultur ($23/2$ 1944), 3) Senmykensk kultur ($25/2$ 1944), 4) Der ønskes en beskrivelse samt en på benyttelse af litteraturen støttet bestemmelse af de fremlagte fund (10-timers opgave, $27/2$ 1944).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($13/4-25/5$ 1944): En oversigt over Nordens handelsmæssige og kulturelle forbindelser med det øvrige Europa i romersk jernalder, som disse belyses af importen.

Forelæsning ($26/6$ 1944): En kritisk oversigt over teorierne vedrørende den jyske enkeltgravskulturs oprindelse.

$8/7$ 1944. *Bjørn Hjelmberg* (1939). Bestået.

Fag: Musikvidenskab.

Eksaminatorer og censorer: Lektor, dr. phil. Jens Peter Larsen og professor, dr. phil. O. E. Ravn.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Instrumentalmusikens udvikling før ca. 1600 ($4/10$ 1943), 2) Kirkekantatens udvikling i Tyskland indtil Bach (incl.) ($11/10$ 1943), 3) Der ønskes en redegørelse for den formelle opbygning og den dramatiske karakteristik i 1. akt af Carl Nielsens »Maskerade« (10-timers opgave, $9/10$ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($24/4-5/6$ 1944): Forholdet mellem arie og recitativ hos Cavalli, med særligt henblik på »Erismena«.

Forelæsning ($8/7$ 1944): Klassisk og romantisk klavermusik, belyst gennem en jævnførelse af former, stil, klang og teknik.

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Ialt har 4 studerende i 1943-44 bestået magisterkonferens.

^{22/10} 1943. *Palle Frede Andersen* (1928). Bestået.

Fag: Kemi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. J. N. Brønsted, dr. phil. A. Langseth og dr. phil. J. A. Christiansen.

Store skriftlige opgave: Om acetylacetonater og deres betydning for den uorganiske kemi.

Praktisk prøve: Kandidaten er fritaget for denne.

Forelæsning (^{22/10} 1943): Om kvælstoffets forbindelser med brint og ilt, med særligt henblik på analogier med aromatiske kvælstofforbindelser.

^{20/6} 1944. *Ole Bent Rindung* (1939). Admissus.

Fag: Matematik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Børge Jessen og dr. phil. N. E. Nørlund.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1941, lærerprøven sommeren 1942.

Store skriftlige opgave (^{19/2-1/4} 1944): Fourierrækker for Lebesgue-integrale funktioner.

Mindre skriftlige opgave: 1. Vis, at funktionen $e^{-\sqrt{1+z}}$, hvor $z = x + iy$, og $-\sqrt{1+z}$ betegner den gren af kvadratroden af $1+z$, som er negativ for reelle, positive værdier af z , er regulær i halvplanen $x \geq 0$ og i denne tilfredsstiller uligheden $|e^{-\sqrt{1+z}}| < e^{-\frac{1}{2}|z|}$.

Vis dernæst formelen $\int_L e^{-\sqrt{1+z}} dz = \frac{4}{e}$, hvor integrationsvejen L er den positive del af den rent imaginære akse gennemløbet fra 0 til ∞ . [Integrer funktionen langs randen af kvartcirklen $x \geq 0$, $y \geq 0$, $x^2 + y^2 \leq R^2$].

Udled to reelle formler ved at opspalte integralet i dets real- og imaginærdel.

2. Find den fuldstændige løsning til kongruensen

$$x^4 + 29x^3 + 10x^2 - 28x - 45 \equiv 0 \pmod{33},$$

idet det oplyses, at $x \equiv 3 \pmod{33}$ er løsning.

Forelæsning (^{20/6} 1944): Ortogonalrækker.

^{27/6} 1944. *Inger Vibeke Møller*, født Astrup (1937). Admissa.

Fag: Fysik og fysiologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. H. M. Hansen,

dr. phil. C. Møller, dr. phil. P. Brandt-Rehberg og dr. phil. P. Boysen Jensen.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået vinteren 1940.

Store skriftlige opgave: Undersøgelse af bromudveksling hos gær-celler ved hjælp af radioaktivt brom som indikator.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Hvilken forskel er der på spiserørets og tarmens peristaltik? 2) Hvilke faktorer er nødvendige for dannelsen af røde blodlegemer? 3) Hvilken betydning har de arterio-venøse anastomoser? 4) Hvoraf afhænger behovet for Thiamin? 5) Giv en fremstilling af luftudvekslingen i lungerne mellem blod og luft (en noget udførligere fremstilling ønskes) ($1/6$ 1944), 2) Om temperaturbegrebet og de termodynamiske hovedsætninger ($8/6$ 1944), 3) Spalteåbningerne og deres betydning for luftstofsiftet ($10/6$ 1944).

Forelæsning ($27/6$ 1944): Om anvendelsen af atomkerner som indikatorer i biologien.

$26/6$ 1944. *Rolf Brodersen* (1939). Admissus.

Fag: Biokemi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Rich. Ege, dr. phil. J. N. Brønsted og dr. phil. A. Langseth.

Store skriftlige opgave ($15/11-13/12$ 1943): Der ønskes en redegørelse for plasma-protemernes betydning. Specielt ønskes en fremstilling af plasmaets kolloid-osmotiske tryk, dets måling, dets afhængighed af protinstoffernes mængde, art og tilstandsform.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Metalorganiske forbindelser med særligt henblik på deres anvendelse i den organiske syntese, 2) Der ønskes en fremstilling af urinens reaktion (samt dens filtreringsacciditet) og navnlig de forhold, der har indflydelse på disse faktorer, 3) 1. Grænsefladens sammensætning og den Gibbs'ske adsorptionslov, 2. For opløseligheden af jod i heptan har man fundet følgende tal:

t° (Celsius)	p. ct. jod
0	0.618
25	1.702
35	2.49
50	4.19

Find opløseligheden, udtrykt som mol-brøk, samt på grundlag af en grafisk fremstilling (som afleveres med besvarelsen) jodets opløsningsvarme ved 25° C.

Forelæsning ($26/6$ 1944): Der ønskes en fremstilling af de nyere teorier og undersøgelser over resorptionen fra tarmkanalen.

c. Almindelige bestemmelser og enkelte afgørelser.

1. IMMATRIKULATION

Immatrikulation af studenter med udenlandsk eksamen

(j. nr. 72/43 og 72/44).

I henhold til kgl. anordning af 4. juni 1933, § 1, stk. 2 gav universitetets rektor 7 studerende, som tidligere havde været indskrevet ved fremmede universiteter, tilladelse til at blive immatrikuleret. Af disse 7 studerende var 2 danske statsborgere, medens de øvrige havde fremmed statsborgerskab; af disse blev een immatrikuleret uden forbehold, to fik kun adgang til det filosofiske fakultet uden tilladelse til at aflægge eksamen, een fik tilladelse til at aflægge den almindelige filosofiske prøve og 1. del af statsvidenskabelig eksamen, og een fik tilladelse til at aflægge den almindelige filosofiske prøve og 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen.

I henhold til anordningens § 1, stk. 3 gav ministeriet efter indstilling fra universitetets rektor 2 studerende, af hvilke den ene var svensk, den anden dansk statsborger, og som begge havde aflagt studentereksamen i udlandet, den ene i Sverige, den anden i Tyskland, men som ikke tidligere havde været immatrikuleret ved noget fremmed universitet, tilladelse til at blive immatrikuleret. Begge blev immatrikuleret uden indskrænkninger af de med immatrikulationen almindeligt følgende rettigheder; den danske statsborger blev endvidere af ministeriet fritaget for at aflægge den i anordningens § 3 b omhandlede prøve i dansk sprog og kultur.

2. DEN FILOSOFISKE PRØVE

Under 29. september 1943, meddelte ministeriet efter universitetets indstilling en stud. mag. fritagelse for at aflægge den almindelige filosofiske prøve under hensyn til, at den pågældende havde erhvervet de til prøven svarende kundskaber gennem 2. del af den franske studentereksamen (Série I: Philosophie) (j. nr. 306 a/43).

3. UNDERVISNING OG EKSAMINER FOR DANSKE STUDERENDE UNDER DERES OPHOLD SOM FLYGTNINGE I SVERIGE

(j. nr. 313/43).

Som følge af begivenhederne i Danmark under den tyske besættelse så et større antal danske studerende sig nødsaget til i efteråret 1943 at flygte til Sverige. Det blev herefter optaget til drøftelse, hvorledes disse studerende, som fortsatte deres studier ved svenske universiteter eller andre højere læreanstalter, kunne aflægge eksamen og tentamen med senere gyldighed i Danmark; der førtes om dette spørgsmål forhandlinger med Aarhus universitet og den polytekniske læreanstalt.

Efter at universitetets rektor under 9. december 1943 havde orienteret det nystiftede »Danske universitetsråd i Stockholm« om disse overvejelser og forhandlinger, tilskrev det danske universitetsråd i Stockholm under 18. december 1943 universitetets rektor bl. a. følgende:

»Vi har med tak modtaget rektors skrivelse af 9. december 1943 (j. nr. 313/43) vedrørende de danske universitetsstuderende, som opholder sig i Sverige og fortsætter deres studier ved svenske universiteter og högskolor.

Vi tillader os indledningsvis at gøre rektor bekendt med, at de danske studerende i vidt omfang allerede er i gang med deres studier her, og at vi er i forbindelse med samtlige studerende. Enkelte prøver (tentamen) er allerede aflagt for svenske lærere. Efter aftale med universitetskansler Östen Undén vil danske censorer i vid udstrækning medvirke ved disse prøver, for at der kan blive fastsat karakterer i overensstemmelse med de danske karakterskalaer. Ved vor forhandling med universitetskansleren ligesom ved forhandling med rektorer og lærere ved de forskellige svenske universiteter og högskolor har vi overalt mødt den største forståelse og imødekommenhed.

Vedrørende det danske universitetsråd i Stockholm, som er nedsat som et universitetsudvalg under det danske gesandtskab til varetagelse af samtlige studerendes interesser – uden hensyn til ved hvilket universitet eller højere læreanstalt de studerer – skal vi oplyse, at dette for tiden består af undertegnede professorer Harald Bohr, O. A. Borum og Stephan Hurwitz, og at vi vedrørende alle spørgsmål, der falder indenfor fagområder, der repræsenteres af andre her i Sverige værende danske universitetslærere, holder sig i nøje kontakt med disse, ligesom vi særlig vedrørende medicinsk eksamen og censorordningen ved denne har forhandlet med professor Knud Ove Møller og overlæge Mogens Fenger under deres besøg her.

For at opnå at de studerende kan få det størst mulige udbytte af undervisningen ved de svenske universiteter og högskolor, samtidig med at eksamensfordringerne tilpasses i størst mulig overensstemmelse med eksamensfordringerne i Danmark, har vi fastsat følgende retningslinier:

Bortset fra de juridiske studerende – hvorom nærmere nedenfor – har vi henvist studenterne til at følge svenske forelæsninger og øvelser og aflægge prøve for de svenske universitetslærere, idet de enkelte danske faglærere træder i forbindelse med deres svenske kolleger såvel om undervisningen som om eksaminerne. Vi har under 6. december 1943 under hensyn til den uro og bekymring, der naturligt fandtes blandt de studerende heroppe med henblik på deres fremtid, udsendt et cirkulære til de danske studenter i Sverige, hvori vi har meddelt dem, at de kan påregne, at de eksaminer eller prøver, som de aflægger

her i Sverige efter de retningslinier, som er eller som vil blive fastlagt af universitetsrådet efter forhandling med herværende danske professorer, kan påregnes at ville blive taget i betragtning som en integrerende bestanddel af deres danske embedseksamen.

Vedrørende de juridiske studerende er forholdet det, at professorerne Borum og Hurwitz i forbindelse med tidligere universitetsmanuduktør i ejendomsret, legationssekretær Hessellund-Jensen vil kunne afholde eksamen her i væsentlig overensstemmelse med de danske eksamensfordringer. I hvert fald gælder dette forsåvidt angår eksamens II. og III. del og delvis forsåvidt angår I. del.

I tilslutning til disse almindelige oplysninger om universitetsrådets virksomhed vil vi gerne fremføre, at arbejdet ifølge sin natur er meget omfattende og mangeartet, idet det kræver stadig kontakt såvel med de studerende som med de svenske universitetslærere, ligesom forskellige opstående spørgsmål ofte kræver en hurtig afgørelse under hensyntagen til de foreliggende særlige forhold. Af afgørende betydning for vort arbejde er det derfor, at vi indenfor de givne rammer kan handle selvstændigt og straks træffe de nødvendige beslutninger.

Vi tillader os derfor indtrængende at henstille, at det overlades universitetsrådet at fastsætte de regler og træffe de bestemmelser, som vi anser for nødvendige for, at de studerende på bedst mulig måde kan fortsætte deres studier i Sverige. Vi er fuldt ud klare over det store ansvar, der herved kommer til at påhvile os som danske universitetslærere. Men efter det nøje kendskab, vi har erhvervet os til forholdene her, mener vi, at det kun er muligt for os at gennemføre vort arbejde for de studerende på tilfredsstillende måde, når det fulde ansvar overlades os.«

Herefter tilskrev universitetets rektor under 28. december 1943 det danske universitetsråd i Stockholm således:

»I anledning af universitetsrådets skrivelse af 18. d. m. angående mulighed for de danske studerende, som f. t. opholder sig i Sverige, til at fortsætte deres studier ved svenske universiteter og aflægge eksaminer under deres ophold i Sverige, skal man – efter at sagen har været drøftet i Konsistoriums forretningsudvalg den 21. d. m. og efter senere forhandling med Aarhus universitet – på begge universiteters vegne meddele følgende:

Man kan i princippet tiltræde, at de eksaminer eller prøver, som de danske studerende i Sverige aflægges efter de retningslinier, som er eller som bliver fastlagt af universitetsrådet efter forhandling med derværende danske universitetslærere, vil blive taget i betragtning som en integrerende bestanddel af deres danske embedseksamen. Som allerede udtalt i skrivelse af 9. d. m. går man dog herved ud fra, at eksamensfordringerne i deres helhed må være opretholdt ved de prøver, der aflægges i Sverige. Endvidere skal man tilføje, at man meget

gerne ser danske censorer anvendt i størst mulig udstrækning, således at karaktergivningen i så stort omfang som muligt kan ske i overensstemmelse med de danske regler. For de lægevidenskabelige studerendes vedkommende skal man yderligere bemærke, at deres volontør- og praktikanttjeneste ved svenske kliniker kan ventes godkendt.

Med hensyn til de enkelte eksaminer bemærkes følgende:

Man kan ligeledes i princippet godkende afholdelsen af juridisk eksamen som foreslået af universitetsrådet, således at de fag, i hvilke det ikke måtte være muligt at afholde eksamen i Sverige, vil kunne aflægges som tillægsprøver her ved universiteterne til et senere tidspunkt. Det bemærkes, at tentamen i nationaløkonomi som led i I. del af juridisk embedseksamen vil kunne godkendes.

Hvad angår den statsvidenskabelige eksamen ved Københavns universitet har det rets- og statsvidenskabelige fakultets statsvidenskabelige afdeling udtalt, at forholdene på dette område ligger så forskelligt i Danmark og i Sverige, at der ikke kan blive tale om at anerkende tentaminer i Sverige. Tilsvarende gælder den økonomiske eksamen ved Aarhus universitet; for denne eksamens vedkommende vil der derfor kun kunne aflægges prøver for danske lærere i Sverige.

Med hensyn til skoleembedseksamen og magisterkonferens under det filosofiske fakultet bemærkes, at medens tentaminer i fagene hertil i almindelighed vil kunne påregnes anerkendt, mener man, at tentamen eller eksamen i faget dansk sprog ved skoleembedseksamen kun kan anerkendes, for så vidt de pågældende prøver afholdes i forbindelse med en af de nuværende eller tidligere danske lektorer i Sverige.

I almindelighed skal man dernæst bemærke, at man går ud fra, at kun sådanne studerende, som er berettiget til her i Danmark at indstille sig til eksaminer, i Sverige får adgang til at underkaste sig sådanne prøver, som sidenhen skal godkendes i Danmark.

Man kan endvidere tiltræde, at det overlades universitetsrådet at fastsætte de regler og træffe de bestemmelser, som rådet anser for nødvendige for, at de danske studerende på bedst mulig måde kan fortsætte deres studier i Sverige.«

Den trufne ordning havde været forhandlet mundtligt med undervisningsministeriet og blev under 3. januar 1944 forelagt ministeriet til godkendelse. Herefter tilskrev ministeriet under 27. januar 1944 universitetets rektor således:

»I anledning af hr. rektorens skrivelse af 3. d. m. vedrørende danske studerendes studier i Sverige og spørgsmålet om aflæggelse af eksaminer i Sverige og disses godkendelse ved de danske universiteter godkender ministeriet, efter at sagen har været forelagt Hans Majestæt Kongen, der har udtalt, at han med interesse følger de bestræbelser, som udfoldes for under de nuværende forhold at give de danske studerende det bedst mulige udbytte af deres studier, herved den af dem

og det danske universitetsråd i Stockholm truffe ordning med hensyn til de danske studerendes universitetstudier i Sverige og afholdelse af eksaminer og prøver der samt disses senere godkendelse ved de danske universiteter, således som det nærmere fremgår af universitetsrådets skrivelse til Dem af 18. december f. å. og Deres svar af 28. s. m.«

Om enkeltheder i godkendelsen af de af danske studerende i Sverige aflagte eksaminer og tentaminer vil blive givet meddelelse i universitetets årbog for 1944-45 og senere.

4. DET TEOLOGISKE FAKULTET

Om forhøjelse af tillægget til undervisningsassistenternes honorar, se nedenfor under det filosofiske fakultet (side 219).

Under 5. oktober 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. theol. tilladelse til at indstille sig til den teologiske embedseksamen for 3. gang (j. nr. 82 a I/43).

5. DET RETS- OG STATSVIDENSKABELIGE FAKULTET

a. Adgang for kandidater med økonomisk eksamen ved Aarhus universitet til at aflægge juridisk embedseksamen på lempede vilkår.

(j. nr. 147/43).

Under 27. februar 1943 udbad ministeriet sig en udtalelse fra universitetets rektor om en skrivelse fra Aarhus universitet omhandlende et udkast til en kgl. anordning og en ministeriel bekendtgørelse som tillæg til kgl. anordning af 13. juli 1937 om indretning af de juridiske eksaminer ved Københavns universitets rets- og statsvidenskabelige fakultet, således at den, der havde taget økonomisk eksamen med 1ste karakter ved Aarhus universitet, kunne blive candidatus juris efter samme betingelser som den, der ved Københavns universitet havde taget statsvidenskabelig eksamen med 1ste karakter.

I en erklæring af 28. april 1943 udtalte det rets- og statsvidenskabelige fakultet, at fakultetet kunne anbefale, at der udvirkedes en sådan anordning, ligesom fakultetet ikke havde noget at bemærke til udkastet til bekendtgørelse; fakultetet tilføjede, at den tilsvarende bestemmelse om tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater skulle forstås således, at kandidaterne med formueret alene blev fritagne for den ene mundtlige eksamination, men ikke for nogen af de skriftlige opgaver, heller ikke for den almindelige opgave.

Efter at denne erklæring under 28. maj 1943 var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, meddelte ministeriet under 11. september 1943 bestyrelsen for Aarhus universitet, at man under de forhåndenværende forhold ikke så sig i stand til at søge udvirket en kgl. anordning som ansøgt, men at man ville være villig til i hvert enkelt forekommende tilfælde, med forbehold af senere allerhøjeste

godkendelse, at meddele tilladelse til, at personer, der havde bestået den økonomiske eksamen med 1. karakter, indstillede sig til den juridiske embedseksamen på vilkår, som omhandlet i det fremsendte udkast til kgl. anordning.

β. Kgl. anordning af 19. juli 1944 og undervisningsministeriets bekendtgørelse af 21. juli 1944 om indretning af de juridiske eksaminer ved Københavns universitets rets- og statsvidenskabelige fakultet og Aarhus universitets økonomiske og juridiske fakultet
(j. nr. 250/44).

Den 18. april 1944 afgav fakultetet følgende indstilling:

»Under henvisning til rektors skrivelse af 27. oktober 1942 (j. nr. 339/34)¹⁾ tillader fakultetet sig hermed at fremsende betænkning om og forslag til reform af den juridiske eksamensordning. Betænkningen og forslaget er udarbejdet af et af fakultetet den 23. november 1942 nedsat udvalg og er derefter, med visse ændringer, tiltrådt af fakultetet. I den hermed fremsendte betænkning og forslag er disse ændringer indarbejdet.

Angående begrundelsen af forslaget henvises til betænkningen. Man skal blot gøre opmærksom på, at det er en forudsætning for, at de obligatoriske kurser og dermed eksamensordningen kan træde i kraft, at der oprettes tre stillinger som lektorer eller undervisningsassistenter. Da det drejer sig om en tvungen universitetsundervisning, er det af største betydning, at stillingerne bliver beklædt med fuldt kvalificerede lærere, og da dette kun vil kunne opnås, hvis de pågældende stillinger bliver lektorater, tillader fakultetet sig herved at indstille, at der fra 1. september 1944 søges oprettet et lektorat i kriminologi, et lektorat i speciel obligationsret og et lektorat i selskabsret og søret.

Endvidere skal man fremhæve den for en effektiv forkortelse af studietiden nødvendige oprettelse af et nyt professorat i nationaløkonomi, der vil muliggøre en selvstændig undervisning af de juridiske studerende på betydelig kortere tid end nu. Fakultetet tillader sig derfor i tilslutning til udvalgets indtrængende henstilling at indstille, at der snarest muligt søges oprettet et nyt professorat i nationaløkonomi.«

Den fremsendte udvalgsbetænkning var sålydende:

»Det af fakultetet den 23. november 1942 nedsatte udvalg til at overveje ændringer i eksamensordningen, særlig med henblik på en forkortelse af studietiden, har holdt en række møder, derunder møder med de statsvidenskabelige universitetslærere, med de juridiske censorer, med repræsentanter for Aarhus universitets økonomiske og

¹⁾ I denne skrivelse havde universitetets rektor udbedt sig en udtalelse fra fakultetet om de forslag, som var fremkommet i 4. del af betænkningen fra universitetskommissionen af 1935 om undervisningen ved Københavns universitet, jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 3 ff.

juridiske fakultet og studenterrådet; iøvrigt er der forhandlet med de universitetslærere, som de foreslåede ændringer i særlig grad angår.

Udvalget har i vidt omfang taget hensyn til de fra disse forskellige sider fremsatte ønsker. Til begrundelse af det nedenfor fremsatte forslag skal udvalget tillade sig at anføre følgende:

Udvalget har i første række overvejet grundene til, at studietiden ved den juridiske eksamen i Danmark gennemgående andrager ca. 6 à 7 år, medens den i Norge og Sverrig andrager ca. 5 år, idet det særlig bemærkes, at universitetskommissionen har henstillet til fakultetet at søge en væsentlig forkortelse af studietiden gennemført.

Grundene til studietidens nuværende længde er efter udvalgets mening at søge ikke i et enkelt, men i flere forskellige forhold, nemlig dels 1) i eksamensordningen ved 1. del, dels 2) i den gældende fordeling af fagene mellem eksamens 2. og 3. del og den lange frist af 3 år mellem disse, dels 3) i den måde, hvorpå de private manuduktører søger at indprente studenterne eksamensstoffet, hvad der forøvrigt til dels hænger sammen med eksamensordningen, og dels endelig 4) i eksamensstoffets omfang. Hertil kommer naturligvis for en vis gruppe studenter en ganske særlig grund, nemlig erhvervsmæssigt arbejde. På dette sidste forhold vil mulig flere studielån og legater til de dygtige studenter i nogen grad kunne råde bod.

1. *Eksamensordningen ved 1. del.* Overvejelserne har her særlig drejet sig om fagene borgerlig ret og nationaløkonomi.

Da faget borgerlig ret ved eksamensreformen af 1902 blev indført, var det tanken at give studenterne et overblik i store træk over hele det stof, som de senere under studiet skulle beskæftige sig nærmere med i enkeltheder på de forskellige særlige områder. Der var den gang ingen skriftlig prøve i borgerlig ret. Der kan næppe være tvivl om, at indførelsen af den skriftlige prøve netop i dette fag var en misforståelse; og fagets daværende indehaver, afdøde professor H. Munch-Petersen var da også imod den. Samme standpunkt indtages både af fagets indehaver ved Aarhus universitet og af dets nuværende indehaver ved Københavns universitet. Uheldigt er det navnlig, at den skriftlige prøve i dette fag i væsentlig grad bidrager til at forlænge studiet, idet manuduktørerne ganske særlig af hensyn til denne prøve er kommet ind på at indterpe ikke blot alle enkeltheder i selve bogen *Den borgerlige Ret*, men også i deres undervisning at inddrage store dele af 3. dels fagene, særlig af de store fremstillinger af ejendomsretten og obligationsretten. En gennemgang af borgerlig ret til 1. del tager for begyndere mindst 4 måneder, d.v.s. ca. 100 timer hos manuduktørerne, medens faget på universitetet gennemgås på et semester med 4 timer egentlig, altså i højst ca. 60 timer, hvad der jo er et urimeligt forhold. Dertil kommer, at erfaringen viser, at det ofte er vanskeligt at finde helt egnede skriftlige spørgsmål i faget, ja at faget i virkeligheden efter

sin karakter af en oversigt over det stof, som studenterne senere skal lære udførligere, overhovedet er uegnet til skriftlig prøve. Det er nemlig praktisk set umuligt at stille skriftlige spørgsmål i borgerlig ret, som ikke kan besvares bedre af de studerende, der udover bogen gennem manuduktion har erhvervet et mere eller mindre tilfældigt kendskab til 3. dels stoffet. Nogen sikker prøve på de studerendes modenhed bliver en sådan skriftlig opgave derfor ikke. Anderledes stiller det sig derimod med hensyn til fag, der som den offentlige ret straks læses efter de store fremstillinger og dermed er afsluttet.

I henhold til de anførte grunde foreslår udvalget derfor, at den skriftlige prøve i borgerlig ret bortfalder. Derimod er der ud fra de samme grunde god mening i at opretholde den skriftlige prøve i den offentlige ret, hvor de studerende netop har de store fremstillinger som grundlag, og hvor der da i det hele er gode muligheder for at sigte de uegnede fra. For at den foreslåede nyordning af den skriftlige opgave til 1. del ikke intelligensmæssig skal bevirke nogen lettelse af denne eksamen, vil man samtidig gennemføre en udvidelse af tiden for de mundtlige eksaminationer (fra 15 til 20 minutter) både i borgerlig ret og de offentligretlige fag.

Som et led i aflastningen af eksamensstoffet til 1. del foreslås det dernæst at frigøre faget nationaløkonomi fra den øvrige eksamen til 1. del. Men desuden har det været overvejet at afløse eksamen i dette fag af et obligatorisk kursus i samme. Erfaringen viser, at mange dygtige juridiske studerende, deriblandt adskillige, der i de juridiske fag opnår 13, 14 og 15, får ret ringe karakterer i nationaløkonomi – 9, 10, 11 – hvilket ofte medfører et tidsspildende og åndløst omgængeri, navnlig af hensyn til opnåelse af legater, studielån o. lign. Der kræves øjensynlig til den rette tilegnelse af faget nationaløkonomi, som ved mange andre fag, særlige forudsætninger eller evner, som selv modne og skarpsindige juridiske studerende ofte mangler, ligesom den videnskabelige metode i nationaløkonomi er grundforskellig fra juraens.

De juridiske censorer har da også ud fra deres erfaringer enstemmig og indtrængende henstillet at lade eksamen i nationaløkonomi afløses af et obligatorisk kursus i samme. Herfor har også det juridiske studenterråd enstemmig udtalt sig, og flertallet indenfor udvalget er stemt for samme ordning. Under nogle møder, som udvalget har afholdt med de statsvidenskabelige universitetslærere, har disse imidlertid bestemt hævdet, at et obligatorisk kursus uden en eksamen efter deres mening ikke vil kunne give studenterne tilstrækkelig indøvelse i nationaløkonomisk tænkning. De statsvidenskabelige universitetslærere har også udtalt sig imod at lade pointskarakteren afløse af karakteren bestået – Ikke-bestået. Da udvalget må tillægge vore statsvidenskabelige kollegers opfattelse den største vægt, har man efter fornyet overvejelse bøjet sig for denne anskuelse. Et enkelt

medlem af udvalget har også hele tiden været imod at afskaffe eksamen i nationaløkonomi, og herimod har også det økonomiske og juridiske fakultet i Aarhus udtalt sig, idet det fra denne side navnlig fremhæves, at medens obligatoriske kurser er særlig egnede for juridiske og lægevidenskabelige specialfag, egner kurserne sig derimod dårligt til et fag som nationaløkonomi.

Man foreslår derfor: 1. at bibeholde prøven i nationaløkonomi som hidtil og ligeledes 2. at bevare pointskarakteren ved prøven, men 3. at tillade de studerende at indstille sig til denne prøve i en hvilken som helst eksamenstermin før eller samtidig med prøverne i de juridiske fag til 1. del og 4. at lade beståelsesgrænsen ved 1. del alene afhænge af prøverne i de juridiske fag (hvorved beståelsesgrænsen altså bliver 33 points). Det skal være tilladt at tage prøven i nationaløkonomi om efter de sædvanlige regler, dog, for at hindre et urimeligt omgængeri i faget, kun i de tilfælde, hvor kandidaten ved prøven har fået mindre end 12 points.

Samtidig skal man med hensyn til *undervisningsformen* i nationaløkonomi fremhæve, at det for juristernes rette tilegnelse af dette fag må anses for i høj grad ønskeligt, at der snarest indrettes *en særlig undervisning* af de juridiske studerende i nationaløkonomi – således som det allerede er sket ved Aarhus universitet – og at der til dette formål også udarbejdes en lærebog i dette fag, særlig beregnet på jurister. Men for at opnå dette vil det være nødvendigt at oprette et nyt professorat i nationaløkonomi; og man skal derfor indtrængende henstille, at et sådant professorat snarest muligt oprettes. I en lærebog som den nævnte vil da også naturlig kunne optages en del af det stof, der nu findes i fremstillingen af Danmarks statistik, nemlig til konkret belysning af de økonomiske problemer. Derved vil der også kunne ske en naturlig begrænsning af stofmængden i Danmarks statistik. Oprettelsen af det nævnte statsvidenskabelige professorat er så meget mere nødvendigt, som der i forvejen er mangel på lærerkræfter i nationaløkonomi, hvad fakultetet i tidligere skrivelser til undervisningsministeriet gentagne gange har fremhævet.

Ved nationaløkonomiens frigørelse fra den juridiske eksamens 1. del, ved beskæringen af faget Danmarks statistik og ved afskaffelsen af den skriftlige prøve i borgerlig ret vil studietiden ved 1. del, der nu for flertallet af de studerende andrager $2\frac{1}{2}$ år og mere, formentlig kunne forkortes til 2 år. Det er, som det af det ovennævnte vil ses, ingenlunde meningen at svække intelligenskravene i fagene til 1. del. Man vil iøvrigt ved den påtænkte længere eksamination i borgerlig ret og offentlig ret få mulighed for mere effektivt at prøve kandidaternes modenhed og yde større retfærdighed overfor kundskaber i hele stoffet ved en mere ligelig, overfor større områder af stoffet fordelt spørgsmålsstillen. Ved den foreslåede ændring i nationaløkonomi vil intelli-

genskravene formentlig også i dette fag blive i højere grad fyldestgjort end under den nuværende ordning.

2. *Fristen mellem 2. og 3. del og fordelingen af fagene mellem 2. og 3. del.*

Der kan formentlig ikke være tvivl om, at det var et fejlgreb, da man i sin tid indførte en frist af 3 år mellem 2. og 3. del. For det første turde det være givet, at denne lange frist stærkt bidrager til en forlængelse af studietiden, idet de studerende efter 1. del alene kaster sig over 2. dels fagene og for at skaffe sig gode karakterer i disse anvender en uforholdsmæssig tid herpå. Men dernæst har den lange frist medført det uheldige forhold, at flertallet af de studerende, trods fakultetets indtrængende opfordring i studievejledningen i modsat retning, først læser 3. dels fagene efter eksamens 2. del. Meningen med delingen i 2. og 3. del var jo kun en deling til aflastning af hukommelsen, altså en deling af selve *eksamen*, ikke en deling af *studiet*.

Denne højst uheldige studiemåde hos flertallet af de studerende og den lange tid, de anvender på retspleje og strafferet, vil dog ikke tilstrækkelig kunne modvirkes alene ved en forkortelse af fristen mellem 2. og 3. del. Det må tillige anses for en uheldig ordning, at der til 2. del er udskilt to forholdsvis begrænsede fag, i hvilke man ved anvendelse af en uforholdsmæssig tid kan skaffe sig gode karakterer. Den mest rationelle ordning, der både effektivt vil modvirke tidsspilde i så henseende og give den videnskabelig mest tilfredsstillende læsning af stoffet, vil være at lægge de sværeste og tungest vejende fag, I og II privatret, til 2. del og lægge retspleje og strafferet til 3. del, således at der mellem 2. og 3. del kun må hengå højst $1\frac{1}{2}$ år. Da privatretten kan tilegnes på forsvarlig måde uden mere indgående kendskab til retspleje eller strafferet, kan de studerende i tiden mellem 1. og 2. del helt koncentrere sig om privatretten; og strafferet og retspleje vil der efter 2. del kun blive anvendt en rimelig begrænset tid på. Ved denne fordeling af fagene mellem 2. og 3. del opnås også, at de studerende kommer til at læse privatretten i de store fremstillinger i naturlig forbindelse med oversigten i borgerlig ret over netop disse fag, at den danske privatret for de studerende, der vælger romerret, læses i forbindelse med den romerske privatret, hvad der styrker tilegnelsen af begge, og at alle de studerende ved hele denne ordning virkelig får det kendskab til privatretten, der giver en større forståelse af fagene retspleje og strafferet. Den konkrete opgave må, da den også kræver forståelse af faget retspleje og undertiden også af strafferetten, henlægges til den nye 3. del af eksamen, hvilket forøvrigt også set i forhold til fagene ved den nye 2. del er ubetænkeligt, idet de studerende jo ved besvarelsen af den konkrete opgave må medbringe samtlige lærebøger. – For at modvirke manuduktørterperiet i det historiske fag, romerret – retshistorie foreslås det at afløse pointskarakteren i dette fag med karakteren bestået – ikke bestået. Men for at kunne belønne

en dybere gående historisk interesse, foreslås det, at der også skal kunne gives karakteren: udmærket bestået, hvilken karakter skal kunne gives, hvis præstationen svarer til 14 eller derover.

3. Manuduktionsterperiet vil formentlig allerede i nogen grad, omend på begrænsede områder, kunne modvirkes gennem de ovenfor foreslåede ændringer, altså dels gennem afskaffelsen af den skriftlige prøve i borgerlig ret, dels gennem den nye ordning i faget nationaløkonomi og dels gennem afskaffelsen af 3-års fristen og den foreslåede bedre fordeling af fagene mellem 2. og 3. del. Men ondet må sikkert bekæmpes i videre omfang, ved andre foranstaltninger. Udvalget er i sine overvejelser herover blevet opmærksom på en ordning, som findes ved eksaminer i andre videnskaber, navnlig i lægevidenskaben, idet man her i stedet for eksamen i en række særlige, men vigtige fag har *obligatoriske kurser*, hvorved man på den ene side sikrer sig, at de studerende får et kendskab til hovedpunkter i faget, så at de er orienteret i dette senere i deres praksis, men på den anden side ikke belemrer hukommelsen med den mængde detaljer, som indtæren til en eksamen medfører, særlig under manuduktionen. Samtidig har denne ordning den fordel, at undervisningen i disse fag helt fratages den private manuduktion og udelukkende foregår på universitetet, under en universitetslærers kontrol og vejledning. Erfaringen fra lægevidenskaben viser, at det meget vel er muligt at føre en kontrol med, at de studerende regelmæssig følger denne undervisning og møder forberedte til den. Den bedste ordning for kontrollens skyld er efter erfaringerne fra sådanne kurser den, at de studerende tegner sig på en liste, der kan afkontrolleres, og at de under kursuset høres ved eksaminatorier.

Udvalget foreslår derfor at indføre obligatoriske kurser i 3 fag af særlig karakter, nemlig: i kriminologi (kriminalbiologi og kriminalsociologi), i selskabsret og søret, og i obligationsrettens specielle del, bortset fra læren om køb, der er vigtig for obligationsrettens almindelige del. Til gengæld for faget kriminologi gives der en væsentlig aflastning indenfor den dogmatiske strafferet, særlig dennes specielle del.

Der gives efter ethvert kursus en attest fra universitetslæreren om, hvorvidt vedkommende deltager har deltaget i kursuset på tilfredsstillende måde.

Da der er nogle studerende, der som følge af erhverv eller af andre grunde er afskåret fra at følge disse kurser, foreslås det, at de i stedet for deltagelse i et kursus kan aflægge en prøve med karakteren: Bestået eller ikke-bestået.

4. Ved de ovenfor foreslåede reformer vil eksamensstoffet blive indskrænket væsentligt. En yderligere generel beskæring af stoffet i alle fag vil der herefter næppe være anledning til, men kun indenfor enkelte fag. Angående eksamensstoffets nuværende omfang henvises til bilag 1 til nærværende betænkning, hvor samtlige lærebøgers sider er

omsat til normal-sider à 1800 bogstaver. Deraf fremgår det, at stoffet til 1. del andrager *ca. 2100 normal-sider*, 2. del andrager *ca. 1900* og 3. del *ca. 3600 normal-sider*, altså ialt for alle eksaminers vedkommende *ca. 7600 sider*. Det må iøvrigt her bemærkes, at selv med denne omregning til normal-sider er der ikke givet noget aldeles sikkert grundlag for en indbyrdes vurdering af de forskellige fags sværhedsgrad. Der må nemlig her særlig tages hensyn til den omstændighed, at nogle fremstillinger er mere bredt skrevet end andre og derfor ikke er sværere end andre med et væsentligt lavere normal-sidetalt.

Ved indførelsen af de ovennævnte obligatoriske kurser og beskæringen af faget Danmarks statistik vil eksamensstoffet på de ovennævnte 7600 sider blive formindsket med *ca. 1000 sider*.

Som bilag 2 til betænkningen vedføjes en af professor Stig Juul udarbejdet eksamensstatistik.

Når de ovenfor foreslåede reformer gennemføres, altså afskaffelsen af den skriftlige prøve i borgerlig ret, den nye fordeling af fagene mellem 2. og 3. del, forkortelsen af 3 års fristen mellem disse dele til $1\frac{1}{2}$ år, og indførelsen af obligatoriske kurser i nævnte juridiske specialfag i stedet for eksamen, skulle der være givet en mulighed for, at de flinke studerende kan tilendebringe studiet i løbet af 5 à $5\frac{1}{2}$ år, medens flertallet af de studerende nu anvender $6\frac{1}{2}$ à 7 år (se bilag 2). Udvalget tør dog ikke anse denne forkortelse med $1\frac{1}{2}$ år for absolut sikker, da der her *kan* spille visse uberegnelige faktorer ind. Særlig må iøvrigt her erindres, at praktisk erhverv er overordentlig udbredt blandt de juridiske studerende, og at det derfor meget vel kan tænkes, at et stort antal af de studerende, der har sådant erhverv, selv efter de ovenfor foreslåede reformer stadig må anvende mere end 5 år til studiet, hvortil kommer, at et ikke ringe antal af mindre egnede under den nuværende studentereksamensordning har adgang til universitetsstudiet. Men man står her overfor forhold, som universitetet ingen indflydelse har på, og som kun større summer til legater fra bevillingsmyndighederne og en mere kritisk sigtelse af studentermaterialet fra gymnasieskolerne kan råde bod på.

Hvad eksamensordningen iøvrigt angår, skal udvalget yderligere anføre følgende:

For at kunne gennemføre de foreslåede obligatoriske juridiske kurser vil det være nødvendigt at ansætte een lektor eller undervisningsassistent i krimnologi, een lektor eller undervisningsassistent i speciel obligationsret og een i selskabsret og søret.

Samtidig foreslår udvalget, at universitetsmanuduktionen fremtidig bringes i nøjere kontakt med den øvrige universitetsundervisning, navnlig således at universitetsmanuduktørernes undervisning i de enkelte fag i højere grad kommer til at foregå efter vedkommende

universitetslærers nærmere anvisning. I forbindelse med denne ændring vil det være naturligt fremtidig at benævne universitetsmanuduktørerne som undervisningsassistenter.

I bekendtgørelsen af 20. juli 1937 § 3, 2. stk. findes der en bestemmelse, som i ældre tid er blevet indført ved de daværende juridiske eksaminer. Denne bestemmelse om en særlig beståelsesgrænse alene for de 2 skriftlige eksaminers vedkommende kendes ikke ved de andre fakulteters eksaminer og forøvrigt heller ikke ved 1. del af juridisk eksamen; og den ses ikke at kunne begrundes i ganske særlige forhold netop ved juridisk eksamen. Det må i det hele synes urimeligt, at en kandidat, der har klaret sig særlig dårligt ved den skriftlige prøve, ikke skal have adgang til at oprette dette nederlag ved særlig gode præstationer ved den mundtlige prøve. Det kan iøvrig bemærkes, at faktisk har denne særlige bestemmelse ved juridisk eksamen i de senere år haft en svindende betydning. Medens det i ældre tid var ret almindeligt, at ca. 8-12 blev rejiceret ved hver skriftlig eksamen, har tallet i de senere år gennemsnitlig kun været ca. 2. Denne særlige beståelsesgrænse har altså nu ophørt at spille nogen væsentlig rolle. Overvejende grunde taler da formentlig for helt at afskaffe den. Samtidig bør man forhøje den almindelige beståelsesgrænse lidt, nemlig fra 9,67 til 10.

Iøvrigt skal i samme tankeforbindelse bemærkes, at der i studievejledningens *næstsidste stykke, 2. pkt.* findes en bemærkning, som efter udvalgets mening ikke er heldig. Det må synes uretfærdigt, at en utilfredsstillende eller manglende besvarelse af et enkelt spørgsmål i den almindelige opgave ikke skal kunne opvejes af en særlig fortrinlig eller fremragende besvarelse af andre spørgsmål. Denne så vel som den nysnævnte bestemmelse i bekendtgørelsens § 3, 2. stk. synes at hvile på en rent ydre mekanisk vurdering af enkelte eksamenspræstationer på bekostning af helhedsvurderingen. Netop de mest fremragende begavelser, som på områder, der særlig har fanget deres interesse, kan præstere noget, der rager langt op over flertallets besvarelser, kan undertiden have ujævnheder eller huller i positiv viden. Retfærdigvis bør der da ved en samlet vurdering ikke lægges for megen vægt på sådanne mangler.

Dernæst må bemærkes, at den i de af fakultetet fastsatte regler § 3, 1. stk., 2. pkt. givne definition af afsnit, der læses »i hovedtræk«, må anses for uheldig. Universitetslærerne må have en vis frihed til i større selvstændige sammenhæng at høre i stof, der læses i hovedtræk, uden altid at skulle behøve at knytte eksaminationen til punkter i det stof, der læres fuldtud. En sådan frihed vil også opmuntre til at udvide det stof, der læses i hovedtræk, hvad der er ønskeligt af hensyn til en mindre mekanisk, hukommelsesmæssig, mere åndelig forstående til-

egnelse af bøgernes udviklinger. § 3, 1. stk., 2. pkt. foreslås derfor ændret således, at nævnte tilknytning opgives.

Sluttelig skal anføres, at det vil være rigtigt at ophæve anordning af 13. juli 1937 § 3, 6. og 7. pkt., d.v.s. reglen om, at der sædvanlig skal hengå et år mellem kandidaternes begyndelse eller afslutning af en eksamen og deres næste forsøg på at tage samme eksamen. I denne almindelige universitetsregel, for tiden anordning af 20. februar 1928, er der allerede ved selve anordningens § 1, 2. stk. gjort en række betydelige indhug, og det vides, at også et andet fakultet nu påtænker helt at søge denne regel afskaffet. Der ses i virkeligheden ikke at kunne anføres afgørende grunde for opretholdelsen af dette noget mærkelige barnepigesystem, der iøvrigt også volder ret store vanskeligheder i praksis, idet der bestandig må gives dispensationer, og man vanskelig kan stille særlig strenge betingelser for disse. Hvorvidt kandidaterne efter en mislykket eksamen vil indstille sig på ny til samme eksamen efter et helt eller halvt års forløb, synes man passende at kunne overlade disse selv at afgøre.

Angående de nye overgangsbestemmelser i bekendtgørelsens § 7 bemærkes, at da de foreslåede ændringer i eksamensordningen i det væsentlige har til formål at forkorte studietiden og derfor alle hukommelsesmæssigt betyder lempelser i eksamenskravene, er det af hensyn til de studerende ønskeligt, at den nye ordning træder i kraft snarest muligt. Men da gennemførelsen af de nye kurser kræver en vis tid, kan den nye 2. del af eksamen ikke træde i kraft før sommeren 1945.

Udkast til anordning om indretning af de juridiske eksaminer ved universitetets rets- og statsvidenskabelige fakultet.

§ 1.

Ved universitetets rets- og statsvidenskabelige fakultet afholdes følgende juridiske eksaminer: 1. juridisk embedseksamen, 2. juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater.

I. JURIDISK EMBEDSEKSAMEN

§ 2.

De almindelige betingelser for at indstille sig til juridisk embedseksamen bliver uforandrede. For at indstille sig til de forskellige dele af denne eksamen stilles der særlige betingelser, se §§ 5 og 6.

§ 3.

Juridisk embedseksamen består af 3 dele. Alle dele af eksamen afholdes to gange om året. Det er tilladt at underkaste sig 2. og 3. del

på een gang. 3. del kan ikke tages senere end $1\frac{1}{2}$ år efter 2. del, medmindre der af ganske særlige grunde er givet dispensation herfra af fakultetet. Med den heraf flydende begrænsning kan iøvrigt hver del af eksamen tages om for sig; men de dele, hvoraf eksamen består, skal stedse være taget i den anordnede rækkefølge.

Enhver del af eksamen kan tages om til en af de to tider af året, hvor der afholdes eksamen.

§ 4.

1. del omfatter følgende fag: 1. Borgerlig ret i hovedtræk, 2. Statsforfatningsret, forvaltningsret med næringsret samt grundtræk af folkeret, 3. Nationaløkonomi i hovedtræk.

Der afholdes mundtlig prøve i samtlige fag og een skriftlig prøve, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra de under 2. nævnte fag. Prøven i nationaløkonomi kan tages i en hvilken som helst eksamenstermin forinden eller samtidig med de juridiske fag. Den kan tages om efter de sædvanlige regler for omprøver, dog ikke af den, der har bestået prøven med 12 points eller derover. Omprøve skal være bestået, inden kandidaten indstiller sig til 2. del.

§ 5.

2. del omfatter 4 fag: 1. Personret, familieret og arveret samt hovedpunkter af den internationale og den intertemporale privatret, 2. Almindelig retslære og ejendomsretten, 3. Læren om aftaler, erstatningsretten, obligationsrettens almindelige del og læren om køb. 4. Efter kandidatens valg: enten dansk retshistorie eller romersk ret. Fakultetet kan bestemme, at dette alternative fag afløses af et fællesfag: Retshistorie.

Der afholdes mundtlig prøve i hvert af de 4 fag og en skriftlig prøve, omfattende 2 opgaver. Den ene stilles som et teoretisk spørgsmål indenfor de centrale afsnit af ejendomsretten eller læren om aftaler, erstatningsretten eller obligationsrettens almindelige del. Den anden skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra de under 1, 2 og 3 nævnte fag.

Ved prøven i dansk retshistorie eller romersk ret gives alene karakteren: »Udmærket bestået«, »Bestået« eller »Ikke-bestået«. Den, der ikke har bestået prøven, kan tage denne om særskilt. Herom gælder den i § 3, 2. stk. omhandlede regel.

For at indstille sig til 2. del af eksamen må kandidaten fremlægge bevis for, at han regelmæssig og på tilfredsstillende måde har deltaget i et kursus i obligationsrettens specielle del, med undtagelse af læren om køb, og i et kursus i selskabsret og søret. Disse kursers omfang og kontrollen med deltagelsen fastsættes af fakultetet. De studerende,

der ved sygdom, erhverv eller anden gyldig grund ikke er i stand til at følge disse kurser, kan dog af fakultetet få meddelt tilladelse til i stedet at aflægge en prøve i vedkommende fag, hvorved der kun gives karakteren: »Bestået« eller »Ikke-bestået«.

I stedet for at aflægge prøve i et af de i 1. stk. under nr. 4 nævnte fag kan kandidater, der ønsker det, udarbejde en selvstændig skriftlig afhandling om et af vedkommende universitetslærer godkendt emne, der kan tages fra et hvilket som helst af de juridiske fag ved enhver af eksamens tre dele. Hvis en afleveret afhandling ikke findes antagelig, må kandidaten på sædvanlig måde underkaste sig prøve i et af de valgfri fag. Fakultetet træffer nærmere bestemmelser om tidspunktet for afleveringen, hvilket dog skal ligge så længe forud for indtegningen til 2. del, at bedømmelsen kan være meddelt kandidaten forinden. Når emnet for afhandlingen tages fra et af fagene ved eksamens 3. del, kan fakultetet tillade, at afleveringen sker efter de øvrige prøver ved 2. del, og det kan da tillige tillades en kandidat, hvis afhandling ikke antages, at aflægge prøve i et af de valgfri fag i forbindelse med 3. del.

§ 6.

3. del omfatter 2 fag: 1. Strafferet, 2. Retspleje.

Der afholdes en mundtlig prøve i hvert af de 2 fag og en skriftlig prøve, bestående af 2 opgaver, nemlig en opgave, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra disse fag, og en opgave, hvorved der kræves en betænkning over et konkret retstilfælde, der kan omfatte spørgsmål fra de i § 5, 1. stk. under 1, 2 eller 3 nævnte fag og i fagene retspleje og strafferet.

Ingen kan indstille sig til eksamens 3. del, medmindre han fremlægger bevis for, at han regelmæssig og på tilfredsstillende måde har deltaget i et kursus i grundtræk af kriminologi (kriminalbiologi og kriminalsociologi). Kursusets omfang og kontrollen med deltagelsen fastsættes af fakultetet. Reglen i § 5, 4. stk. 3. pkt. finder også anvendelse her.

Ej heller kan nogen indstille sig til eksamens 3. del, medmindre han fremlægger bevis for, at han regelmæssig og stadig har deltaget i et kursus i bogholderi og regnskabskritik hos en af lektorerne i dette fag samt bestået en afsluttende prøve i faget, der aflægges for vedkommende lektor i forbindelse med en af de juridiske universitetslærere og en af undervisningsministeriet udnævnt statsautoriseret revisor. Undervisningsministeriet bemyndiges til at fastsætte kursusets varighed såvel som prøvens nærmere indhold. Ved prøven gives kun karakteren »Bestået« eller »Ikke-bestået«. Hvor særlige forhold taler derfor, kan fakultetet meddele dispensation fra kravene om gennemgåelse af kursus og aflæggelse af prøve, såvel som fra førstnævnte krav alene.

§ 7.

Ved besvarelsen af de skriftlige opgaver er det ikke tilladt at benytte andre hjælpemidler end lovsamlingerne. Ved udarbejdelsen af betænkningen over et konkret retstilfælde må kandidaterne dog også benytte lærebøgerne. Fakultetet kan tillade brug af andre litterære hjælpemidler.

§ 8.

Den, der har bestået juridisk embedseksamen efter forannævnte regler, betegnes som candidatus juris og har som sådan de rettigheder, der efter de hidtil gældende regler har været knyttet til juridisk embedseksamen.

II. JURIDISK TILLÆGSEKSAMEN FOR STATSVIDENSKABELIGE KANDIDATER

§ 9.

Den, der har taget statsvidenskabelig eksamen med hovedkarakteren laudabilis efter anordningen af 27. december 1904, 5. februar 1910 eller 1. december 1913 eller 1. karakter efter anordningen af 5. april 1929 eller anordningen af 22. februar 1941, kan blive candidatus juris med de en sådan tilkommende rettigheder ved at tage en tillægseksamen, der ligesom juridisk embedseksamen afholdes to gange om året, i de i § 5 under nr. 1, 2 og 3 og i § 6 nr. 1 og 2 nævnte fag. Den, der i medfør af § 5 i anordningen af 1929 og § 6 i anordningen af 22. februar 1941 har aflagt prøve i dansk formueret, må yderligere aflægge mundtlig prøve i det i § 4 under nr. 2 nævnte fag, men til gengæld aflægges den mundtlige prøve i de i § 5 nr. 2 og 3 nævnte fag under ét. Eksamen afholdes iøvrigt i overensstemmelse med de i §§ 5—7 givne regler, således at den mundtlige prøve omfatter 5 eksaminationer. Fordringerne i de forskellige fag – derunder kravet om obligatoriske kurser – er de samme som ved juridisk embedseksamen.

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

§ 10.

De juridiske censorer medvirker ved forannævnte juridiske eksaminer efter de hidtil gældende regler, undtagen ved den mundtlige prøve i nationaløkonomi, hvor de statsvidenskabelige censorer medvirker. I bedømmelsen af de i § 5 nævnte afhandlinger deltager en universitetslærer og en af de juridiske censorer.

§ 11.

Hvor ikke andet følger af denne anordning, har det sit forblivende ved de hidtil gældende almindelige regler om embedseksaminer og de

særlige regler om de under det rets- og statsvidenskabelige fakultet hørende eksaminer.

§ 12.

Undervisningsministeriet bemyndiges til efter fakultetets indstilling at træffe nærmere bestemmelser til gennemførelse af denne anordning, særlig vedrørende eksaminernes indretning, eksamenskravene, karakterberegningen, eksamenskendelserne, tidspunkterne for den nye ordnings ikrafttræden og den ældre ordnings ophør samt de i anledning af anordningen nødvendige overgangsbestemmelser.

Udkast til bekendtgørelse om indretning af de juridiske eksaminer ved Københavns universitets rets- og statsvidenskabelige fakultet.

I. BOGHOLDERIUNDERVISNINGEN

§ 1.

Det i kongelig anordning af § 6 omhandlede bogholderikursus' varighed sættes til 60 timer. Den sammesteds foreskrevne prøve er skriftlig. Til besvarelsen af de stillede spørgsmål indrømmes en tid af 4 timer. Ved prøven må de studerende godtgøre, dels at de har kendskab til regnskabsteknikken i almindelighed samt til de i det praktiske forretningsliv hyppigst forekommende tekniske handelsudtryk og de hyppigst benyttede dokumenter, dels at de er i stand til at skønne over sund og usund forretningsførelse ved kritisk gennemgang af foreliggende regnskabsredegørelser for større aktieselskaber og kan gøre rede for betydningen af reserve- og andre fonds, for rentabilitets- og risikoforhold og lign. Prøven kan tillige omfatte forhold vedrørende statsregnskabet og kommunale regnskabsredegørelser.

II. TIDEN FOR DE SKRIFTLIGE OPGAVER OG KARAKTERGIVNINGEN

§ 2.

Tiden for besvarelsen af hver af de skriftlige opgaver ved juridisk embedseksamens 3 dele er fra 5 til 7 timer efter fakultetets bestemmelse. Dog gives der 8 timer til udarbejdelsen af den ved 3. del af eksamen krævede betænkning over et konkret retstilfælde.

Ved juridisk embedseksamen giver hver bedømmer særskilt for hver skriftlig opgave og hver mundtlig eksamination en af følgende fagkarakterer: 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 4, 1 og 0. Det af de således givne karakterer uddragne middeltal bliver karakteren for den pågældende opgave eller eksamination. Brøken bortkastes, hvis den er under $\frac{1}{2}$, ellers tages det nærmest højere tal. Når et flertal stemmer for nul, bliver dog altid dette at anse for karakteren.

Ved 2. og 3. del af eksamen forhøjes karakteren for hver af de to skriftlige opgaver, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål, med det halve. Først efter denne forhøjelse anvendes reglen om, at en fremkommen brøk bortkastes, hvis den er under $\frac{1}{2}$, og at man ellers tager det nærmest højere tal.

§ 3.

For at bestå juridisk embedseksamens 1. del kræves en samlet talværdi af 33 points i de juridiske fag.

En i henhold til anordningens § 5 udarbejdet afhandling antages kun, når karakteren er mindst 12.

Den, der ved nogen prøve, være sig skriftlig eller mundtlig, erholder karakteren nul, har ikke bestået eksamen.

§ 4.

Ved afslutningen af juridisk embedseksamen gives følgende hovedkarakterer:

Første karakter med udmærkelse; hertil udfordres, at karaktererne til 1., 2. og 3. del tilsammen giver en gennemsnitskvotient af mindst 14,67.

Første karakter; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 11,67.

Anden karakter af første grad; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 10,67.

Anden karakter af anden grad; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 10.

Den, der ikke opnår en gennemsnitskvotient af mindst 10, har ikke bestået.

§ 5.

De i § 2 og § 3, 3. stk. givne bestemmelser skal også være anvendelige ved juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater. Der gives følgende hovedkarakterer:

Første karakter med udmærkelse, hvortil udfordres, at karaktererne tilsammen giver en gennemsnitskvotient af 14,67.

Første karakter, hvortil kræves en gennemsnitskvotient af 11,67.

Anden karakter af første grad, hvortil kræves en gennemsnitskvotient af 10,67.

Den, der ikke opnår en gennemsnitskvotient af mindst 10,67, har ikke bestået.

III. EKSAMENSKENDELSER

§ 6.

Den, der indstiller sig til juridisk embedseksamens 1., 2. eller 3. del, har at erlægge for hver del en kendelse af 10 kr.

For at indstille sig til den i anordning af § 9 om-

handlede juridiske tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater erlægges en kendelse af 20 kr.

For omprøve i et enkelt fag erlægges en kendelse af 5 kr.

IV. OVERGANGSBESTEMMELSER

§ 7.

Den nye 1. del af juridisk embedseksamen afholdes første gang ved vintereksamen 1944–1945. Samtidig afholdes den ældre eksamens 1. del sidste gang.

Den, der har bestået 1. del efter den gamle ordning, har uden hensyn til fristen i 1. stk. adgang til særskilt omprøve i nationaløkonomi efter anordningens § 4, 2. stk., 3. og 4. pkt.

Den nye 2. og 3. del afholdes første gang sommeren 1945.

Den, der senest ved vintereksamen 1943–1944 har bestået 1. del, har adgang til at tage fagene ved 2. og 3. del i den ældre eksamensordnings rækkefølge, enten i henhold til de ældre regler eller i overensstemmelse med de i anordningens §§ 5–6 fastsatte bestemmelser, dog således at kursuset i kriminologi og kurserne i obligationsrettens specielle del og i selskabsret og søret tages inden henholdsvis 2. og 3. del.

Den ældre eksamens 2. del afholdes sidste gang ved sommereksamen 1946.

Den, der har bestået 2. del efter den ældre ordning, kan på tilsvarende måde som i 4. stk. omhandlet inden 3 år efter 2. del indstille sig til 3. del, enten efter den ældre ordning eller i overensstemmelse med de i anordningen fastsatte regler om prøver og kurser i de i § 5, 1. stk. under nr. 1–3 nævnte fag.

Juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater efter den ældre ordning tages sidste gang ved sommereksamen 1946, og tillægseksamen efter den nye ordning tages første gang ved vintereksamen 1946–1947.

Ved anvendelse af reglerne om omprøver stilles en prøve efter de hidtil gældende regler lige med den faglig tilsvarende prøve efter de nye regler.

V. VEJLEDNING FOR DE STUDERENDE

§ 8.

Der skal af fakultetet udgives en trykt vejledning for de juridiske studerende, indeholdende den kongelige anordning om indretning af de juridiske eksaminer, nærværende ministerielle bekendtgørelse, de af fakultetet fastsatte regler om mundtlig og skriftlig eksamen og en af fakultetet udarbejdet studieplan. Et eksemplar af denne vejledning skal altid kunne købes ved universitetets hovedkasse (kvæsturen).

Vejledningen optrykkes, med de fornødne ændringer, mindst hvert 2det år.«

I en supplerende skrivelse af 20. maj 1944 indstillede fakultetet, at der blev tillagt den foreslåede nye lektor i kriminologi, der ville få mindst 2 kurser à 40 undervisningstimer i hvert semester, et årligt honorar af 3600 kr., og at der blev tillagt de foreslåede nye lektorer i speciel obligationsret og i selskabsret og søret, der ville få mindst 2 kurser à 45 timer i hvert semester, og som tillige skulle medvirke ved eksaminerne, hver et honorar af 5100 kr. årlig, alt foruden midlertidigt tillæg.

Efter at fakultetets indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium og under 22. maj 1944 indsendt til ministeriet, tilskrev dette under 6. juni 1944 universitetets rektor således:

»I anledning af hr. rektorens indstilling i skrivelse af 22. f. m. (j. nr. 339/34) om ændring i den nugældende juridiske eksamensordning skal man, forinden videre foretages, herved anmode Dem om at indhente og med Deres egne ytringer hertil indsende en fornyet udtalelse fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet om det betimelige i at lade eksamen i nationaløkonomi afløse af et obligatorisk kursus, således som det enstemmigt og indtrængende er bragt i forslag fra de juridiske censorers side med ligeledes enstemmig tilslutning fra det juridiske studenterråd og med principiel støtte af flertallet indenfor det i sagen omhandlede udvalg. Såfremt en sådan ordning efter at være underkastet nøje overvejelse vedblivende ikke måtte skønnes tilrådelig, må ministeriet endvidere udbede sig Deres og fakultetets ytringer med hensyn til, om den foreslåede særundervisning i nationaløkonomi af de juridiske studerende ikke på forsvarlig måde skulle kunne bestrides af de forhåndenværende nationaløkonomiske lærerkræfter, idet man må nære betænkelighed ved af hensyn til denne undervisning at søge oprettet et nyt professorat i nationaløkonomi. Endelig ville man sætte pris på at modtage en begrundelse for forslaget om at indføre kriminologi som ny disciplin under det juridiske studium tilligemed en nærmere redegørelse for arten og omfanget af det stof, der tænkes henført under dette fag.«

Om de af ministeriet rejste spørgsmål afgav fakultetet følgende erklæring af 10. juni 1944:

»Når fakultetet i overensstemmelse med eksamensudvalget og studenterrådet har opgivet den oprindelig påtænkte kursusordning i faget nationaløkonomi og nu foreslår at bibeholde prøven i faget, som nærmere fremstillet i betænkningen s. 4-5, er dette resultatet af indgående overvejelser, af hvilke man særlig skal fremhæve, dels at kendskab til nationaløkonomi giver et så nødvendigt supplement til den juridiske undervisning, at det ikke vil være rigtigt at indskrænke faget til et kursusfag, dels at stoffet på grund af sin særlige karakter frembyder sådanne vanskeligheder for de juridiske studerende, at man efter

fakultetets opfattelse ikke bør frafalde kravet om en særlig prøve i dette fag. Som anført i betænkningen deles disse synspunkter fuldt ud af Aarhus universitet.

Fakultetet må også fastholde nødvendigheden af, at der snarest muligt indrettes en særlig undervisning for de juridiske studerende i nationaløkonomi – ligesom det er tilfældet ved Aarhus universitet.

Om bestridelsen af denne undervisning vil supplerende indstilling fremkomme senere.

Når fakultetet foreslår indført disciplinen kriminologi som led i undervisningen i strafferet, skyldes dette den overordentlige betydning, man inden for moderne strafferets-videnskab tillægger studiet af de problemer, kriminologien beskæftiger sig med, herunder navnlig spørgsmålet om medfødte anlægs og milieuets betydning som kriminogene faktorer. I denne forbindelse skal særlig fremhæves, at den rette anvendelse af de pønale og præventive sanktioner, som er hjemlet i den gældende straffelov hos de retsanvendende myndigheder, må forudsætte et kendskab til de i kriminologien fremstillede problemer, hvorefter det har måttet føles som en mangel, at de juridiske kandidater hidtil har savnet endog det mest elementære begreb om disse. Med hensyn til arten og omfanget af det stof, undervisningen skal omfatte, skal man blot bemærke, at det er hensigten efter en kort orientering i de vigtigste retninger inden for den kriminologiske litteratur at give en fremstilling af kriminalitetens sammenhæng med forskellige ydre faktorer på grundlag af kriminalstatistikken, betydningen af sociale misforhold, kriminalitetens afhængighed af intelligens og karakter og abnorme sindstilstande, samt vekselvirkningen mellem art og milieu. Som foreløbigt grundlag for undervisningen tænker man sig at anvende den i Sverige i samme fag benyttede lærebog: Olof Kinberg: Hvarför blir människor brottsliga?»

Endvidere afgav fakultetet specielt i spørgsmålet om undervisningen og lærerkræfterne i nationaløkonomi følgende erklæring af 23. juni 1944:

»I anledning af, at rektor i skrivelse af 8. ds. bl. a. har udbedt sig en fornyet udtalelse dels om betimeligheden af, at den nuværende prøve i nationaløkonomi afløses af obligatoriske kurser, dels om mulighederne for at bestride den påtænkte særlige undervisning i nationaløkonomi for de juridiske studerende ved hjælp af de allerede forhåndenværende lærerkræfter eller eventuelt ved hjælp af en ny lektor i nationaløkonomi, skal man i tilslutning til fakultetets skrivelse af 10. ds. meddele følgende yderligere oplysninger:

Når fakultetets statsvidenskabelige afdeling ikke har kunnet give forslaget om obligatoriske kurser i nationaløkonomi sin tilslutning, beror det naturligvis først og fremmest på, at man finder faget natio-

naløkonomi ganske uegnet til en sådan kursusmæssig behandling. Man kan i så henseende ganske slutte sig til det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet, som herom har udtalt:

»En sådan behandling er fortrinlig egnet, hvor det drejer sig om tilegnelse af mekaniske færdigheder såsom bogholderi, kemiske prøver, konkret lærestof, som f. eks. forekommer under visse specielle juridiske fag, med hvis metode de juridiske studerende på forhånd er fortrolige. Undervisningen i nationaløkonomi bør imidlertid gå ud på at vække de studerendes interesse for økonomiske synspunkter og skaffe dem værktøj til at gennemtænke økonomiske problemer. Universitetets undervisning må derfor først og fremmest gå ud på at give dem midler i hænde til selv at arbejde med tingene, og et kursus af den nævnte art vil åbenbart i den henseende være aldeles uegnet . . . det vil være en vanskelig for ikke at sige en umulig opgave for vedkommende lærer at forene eksaminatorieformen, der er nødvendig for at sikre studenternes deltagelse i undervisningen med nødvendig forberedelse, med en undervisningsform, der både kan vække studenternes interesse og medvirke til at gøre stoffet levende for dem . . . I det hele taget må man advare imod oprettelsen af sådanne kurser, der kan give anledning til, at studiet endnu mere end tilfældet allerede er, fjerner sig fra, hvad man plejer at forstå ved universitetsstudier, og glider i retning af lektieterperi.«

Man har imidlertid også fra den statsvidenskabelige afdelings side fremhævet, at en overgang til obligatoriske kurser ville blive væsentlig dyrere end den af fakultetet foreslåede særlige undervisning for de juridiske studerende, idet de enkelte kurser efter afdelingens mening højst burde tælle 25-30 deltagere, ifald det skulle være muligt på effektiv måde at bringe eksaminatorie- og øvelsesformen i anvendelse.

M. h. t. mulighederne for at bestride den påtænkte særlige undervisning i nationaløkonomi for juridiske studerende ved hjælp af de forhåndenværende lærerkræfter skal man indledningsvis betone det i og for sig selvfølgelig, at da disse lærerkræfter allerede nu udnyttes fuldt ud, vil denne udvidelse af undervisningen kun kunne ske på bekostning af en tilsvarende forringelse af undervisningen i nationaløkonomi for de statsvidenskabelige og forsikringsvidenskabelige studerende. En sådan indskrænkning ville være så meget mere skæbnesvanger, som fakultetet med beklagelse må konstatere, at man endnu ikke har erholdt alle de lærerposter, om hvis oprettelse man allerede i skrivelse af 27. marts 1942¹⁾ ansøgte som »det, der under hensyn til den stedfundne udvikling må betegnes som det minimum, man må kræve for fortsat at tage ansvaret for, at der kan gives de studerende en tilfredsstillende undervisning«. Man finder anledning til at understrege, at den

¹⁾ Aftrykt i universitetets årbog for 1942-43, side 58 ff.

statsvidenskabelige afdelings i 1942 fremsatte ønsker var minimumskrav, og at gennemførelsen af et professorat til bestridelse af undervisningen af de juridiske studerende ikke bør stille sig hindrende i vejen for opfyldelsen af disse tidligere fremsatte ønsker navnlig om udvidet assistentundervisning til imødegåelse af den fare, der ligger i, at de studerende i stigende grad drives over til den private manuduktion.

Til spørgsmålet, om man da ikke til bestridelse af den særlige undervisning for de juridiske studerende kunne nøjes med at oprette et nyt lektorat i nationaløkonomi, skal fakultetet bemærke, at man må betragte det som et væsentligt tilbageskridt i forhold til den hidtidige ordning, ifald undervisningen af de juridiske studerende helt skulle overlades til en ung lektor, således at de fremtidig slet ikke ville komme i berøring med fakultetets økonomiske professorer. Lige så klart turde det være, at udarbejdelsen af den påtænkte nye lærebog i nationaløkonomi ikke kan overlades til en sådan ung lektor. Fakultetet anser indførelsen af Danmarks vordende jurister i økonomisk tænkning og økonomiske samfundsproblemer for at være så betydningsfuld, at det vil være nødvendigt, at en af de økonomiske professorer påtager sig denne opgave og i det hele taget får ansvaret for tilrettelægningen og gennemførelsen af den særlige undervisning i nationaløkonomi for de juridiske studerende. Det kan tilføjes, at man har tænkt sig at overdrage denne opgave til en af de nuværende professorer i nationaløkonomi, som allerede er fortrolig med den pågældende undervisning, og til gengæld benytte den nye professor ved undervisningen af de statsvidenskabelige studerende.

Om omfanget af den nye undervisning skal man yderligere oplyse følgende:

Som det fremgår af fakultetets betænkning s. 5, er det hensigten at søge tilvejebragt een enkelt lærebog i nationaløkonomi, specielt tilrettelagt for jurister, hvori der til konkret belysning af de økonomiske problemer skulle medtages en del af det stof, der nu findes i fremstillingen af Danmarks statistik. Det således fastlagte pensum tænkes gennemgået hvert år i ca. 100 undervisningstimer (4 timer om ugen i efterårssemestret og 2 timer om ugen i forårssemestret). Når man desuden tager i betragtning, at det er meget ønskeligt, at den nye lærebog tilvejebringes hurtigst muligt, og at den hyppigt må føres up to date, vil det ses, at den påtænkte ændring vil lægge beslag på hovedparten af en professors arbejdskraft. Den tid, han måtte få tilovers, vil der være rigelig anvendelse for i den statsvidenskabelige undervisning.

Ved den påtænkte fremgangsmåde frigøres ganske vist lektoren i Danmarks statistik for sin hidtidige undervisning af de juridiske studerende 2 timer hvert forår, men som fakultetet oftere har fremhævet,

har dette lektorats beskedne aflønning (3000 kr. årlig) hidtil nødvendiggjort en uheldig beskæring af de statsvidenskabelige studerendes undervisning i dette fag, der tidligere doceredes af en professor, således at der vil være god brug for hele den pågældende lektors arbejde ved undervisningen af de stats- og forsikringsvidenskabelige studerende.

Det er disse forhold, der danner baggrunden for betænkningens udtalelse s. 5, at »Oprettelsen af det nævnte statsvidenskabelige professorat er så meget mere nødvendig, som der i forvejen er mangel på lærerkræfter i nationaløkonomi, hvad fakultetet i tidligere skrivelser til undervisningsministeriet gentagne gange har fremhævet«.

Sluttelig ønsker fakultetet blot endnu engang at fremhæve, at man anser etableringen af den nævnte særundervisning og tilvejebringelsen af den særlige lærebog i nationaløkonomi for de juridiske studerende for at være af meget væsentlig betydning for opnåelsen af den ønskelige forkortelse af studietiden. Man skal derfor påny indtrængende henstille, at det ifølge ovenstående nærmere begrundelse hertil fornødne professorat i statsvidenskab søges oprettet på den kommende normeringslov.«

Imidlertid havde ministeriet sendt fakultetets forslag til udtalelse hos Aarhus universitet, hvis økonomiske og juridiske fakultet i en erklæring af 16. juni 1944 stillede forslag om, at de nye regler om eksamensordningen under eet kom til at omfatte begge universiteter og fremsendte et ændret forslag til anordning og bekendtgørelse, som indeholdt de i anledning heraf nødvendiggjorte formelle ændringer.

Herom udtalte det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet følgende i en erklæring af 22. juni 1944:

»Fra det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet har det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet modtaget genpart af en af undervisningsministeriets skrivelse af 16. d. m. fremkaldt udtalelse om forslaget til reform af den juridiske eksamensordning.

Foranlediget heraf skal man meddele, at fakultetet ganske kan slutte sig til det af Aarhus universitet fremsatte ønske om at gøre de nye eksamensregler fælles for de to universiteter. Man kan derfor tiltræde de foreslåede ændringer i anordningens §§ 1, 3, 4, 9 og 11-13. Da den i § 10 foreslåede regel formentlig også bør gælde de statsvidenskabelige studerende ved Københavns universitet, tillader man sig dog at henstille, at III affattes således: »III tillægseksamen for statsvidenskabelige studerende og økonomi-studerende« og at § 10 bliver sålydende:

»Den, der har bestået 1. del af statsvidenskabelig eksamen, er efter at have bestået en tillægsprøve, der afholdes to gange om året, i statsforfatningsret, forvaltningsret med næringsret samt grundtræk af

folkeret berettiget til at indstille sig til 2. og 3. del af juridisk embedseksamen, således at de ved statsvidenskabelig eksamens 1. del opnåede karakterer i mundtlig nationaløkonomi og i borgerlig ret træder i stedet for de tilsvarende karakterer ved juridisk embedseksamens 1. del.

Samme adgang har den, der har bestået 1. del af den økonomiske eksamen ved Aarhus universitet, dog således at i dette tilfælde karakteren for den skriftlige og mundtlige prøve i almindelig formueret samt læren om køb og salg træder i stedet for karakteren i borgerlig ret.

Fordringerne ved tillægsprøven er de samme som fordringerne i de tilsvarende fag ved juridisk embedseksamen, og prøven afholdes i det hele efter de for denne gældende regler.«

I forbindelse hermed henstilles de af Aarhus universitet i bekendtgørelsens § 6, 3. stykke om eksamenskendelser og § 7 næstsidste stykke foreslåede ændringer også gjort anvendelige på juridisk tillægsprøve for statsvidenskabelige studerende.

I anordningen henstilles endvidere et par omredaktioner i forslaget til ny § 11, 2. stykke, nemlig efter ordet »censorer« i første linie indføjeelse af ordene »i de juridiske fag« og et nyt sidste punktum i samme stykke sålydende: »Ved den mundtlige prøve i nationaløkonomi medvirker censorerne ved økonomisk eksamens 1. del«.

Endelig skal man henstille, at der i anordningens § 4, 2. stykke sidste punktum i stedet for »derefter indstille sig« indsættes ordene »også indstille sig«.

Løvrigt kan man ganske tiltræde de til anordningen og bekendtgørelsen stillede ændringsforslag.«

Efter at fakultetets erklæringer af 10., 22. og 23. juni 1944 var blevet indsendt til ministeriet, udstedtes følgende anordning og ministeriel bekendtgørelse om nyordningen:

Anordning af 19. juli 1944 om indretningen af de juridiske eksaminer ved Københavns universitets rets- og statsvidenskabelige fakultet og Aarhus universitets økonomiske og juridiske fakultet.

§ 1.

Ved Københavns universitets rets- og statsvidenskabelige fakultet afholdes følgende juridiske eksaminer: 1. Juridisk embedseksamen, 2. Juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater og kandidater i økonomi, 3. Tillægseksamen for statsvidenskabelige studerende og økonomi-studerende.

Ved Aarhus universitets økonomiske og juridiske fakultet afholdes: 1. 1. del af juridisk embedseksamen, 2. Tillægseksamen for statsvidenskabelige studerende og økonomi-studerende.

I. JURIDISK EMBEDSEKSAMEN

§ 2.

De almindelige betingelser for at indstille sig til juridisk embeds-eksamen bliver uforandrede. For at indstille sig til de forskellige dele af denne eksamen stilles der særlige betingelser, se §§ 5 og 6.

§ 3.

Juridisk embedseksamen består af 3 dele. Ved Københavns universitet afholdes alle dele af eksamen to gange om året. Ved Aarhus universitet afholdes 1. del af eksamen ligeledes to gange årlig. Det er tilladt at underkaste sig 2. og 3. del på een gang. 3. del kan ikke tages senere end 1½ år efter 2. del, medmindre der af ganske særlige grunde er givet dispensation herfra af fakultetet. Med den heraf flydende begrænsning kan iøvrigt hver del af eksamen tages om for sig; men de dele, hvoraf eksamen består, skal stedse være taget i den anordnede rækkefølge.

Enhver del af eksamen kan tages om til en af de to tider af året, hvor der afholdes eksamen.

§ 4.

1. del omfatter følgende fag: 1. Borgerlig ret i hovedtræk, 2. Statsforfatningsret, forvaltningsret med næringsret samt grundtræk af folkeret, 3. Nationaløkonomi i hovedtræk.

Der afholdes mundtlig prøve i samtlige fag og een skriftlig prøve, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra de under 2. nævnte fag. Prøven i nationaløkonomi kan tages i en hvilken som helst eksamenstermin forinden eller samtidig med de juridiske fag. Den kan tages om efter de sædvanlige regler for omprøver, dog ikke af den, der har bestået prøven med 12 points eller derover. Omprøve skal være bestået, inden kandidaten indstiller sig til 2. del. Den, der ved Aarhus universitet har bestået 1. del af eksamen, kan også indstille sig til omprøve i faget nationaløkonomi ved Københavns universitet.

Ingen kan i samme termin indstille sig til 1. del af juridisk embeds-eksamen både ved universitetet i København og ved universitetet i Aarhus.

§ 5.

2. del omfatter 4 fag: 1. Personret, familieret og arveret samt hovedpunkter af den internationale og den intertemporale privatret, 2. Almindelig retslære og ejendomsretten, 3. Læren om aftaler, erstatningsretten, obligationsrettens almindelige del og læren om køb, 4. Efter kandidatens valg: enten dansk retshistorie eller romersk ret. Fakultetet kan bestemme, at dette alternative fag afløses af et fælles-fag: Retshistorie.

Der afholdes mundtlig prøve i hvert af de 4 fag og en skriftlig prøve, omfattende 2 opgaver. Den ene stilles som et teoretisk spørgsmål indenfor de centrale afsnit af ejendomsretten eller læren om aftaler, erstatningsretten eller obligationsrettens almindelige del. Den anden skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra de under 1, 2 og 3 nævnte fag.

Ved prøven i dansk retshistorie eller romersk ret gives alene karakteren: »Udmærket bestået«, »Bestået« eller »Ikke-bestået«. Den, der ikke har bestået prøven, kan tage denne om særskilt. Herom gælder den i § 3, 2. stk. omhandlede regel.

For at indstille sig til 2. del af eksamen må kandidaten fremlægge bevis for, at han regelmæssig og på tilfredsstillende måde har deltaget i et kursus i obligationsrettens specielle del, med undtagelse af læren om køb, og i et kursus i selskabsret og søret. Disse kursers omfang og kontrollen med deltagelsen fastsættes af fakultetet. De studerende, der ved sygdom, erhverv eller anden gyldig grund ikke er i stand til at følge disse kurser, kan dog af fakultetet få meddelt tilladelse til i stedet at aflægge en prøve i vedkommende fag, hvorved der kun gives karakteren: »Bestået« eller »Ikke-bestået«.

I stedet for at aflægge prøve i et af de i 1. stk. under nr. 4 nævnte fag kan kandidater, der ønsker det, udarbejde en selvstændig skriftlig afhandling om et af vedkommende universitetslærer godkendt emne, der kan tages fra et hvilket som helst af de juridiske fag ved enhver af eksamens tre dele. Hvis en afleveret afhandling ikke findes antagelig, må kandidaten på sædvanlig måde underkaste sig prøve i et af de valgfri fag. Fakultetet træffer nærmere bestemmelser om tidspunktet for afleveringen, hvilket dog skal ligge så længe forud for indtegningen til 2. del, at bedømmelsen kan være meddelt kandidaten forinden. Når emnet for afhandlingen tages fra et af fagene ved eksamens 3. del, kan fakultetet tillade, at afleveringen sker efter de øvrige prøver ved 2. del, og det kan da tillige tillades en kandidat, hvis afhandling ikke antages, at aflægge prøve i et af de valgfri fag i forbindelse med 3. del.

§ 6.

3. del omfatter 2 fag: 1. Strafferet, 2. Retspleje.

Der afholdes en mundtlig prøve i hvert af de 2 fag og en skriftlig prøve, bestående af 2 opgaver, nemlig en opgave, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål fra disse fag, og en opgave, hvorved der kræves en betænkning over et konkret retstilfælde, der kan omfatte spørgsmål fra de i § 5, 1. stk. under 1, 2 eller 3 nævnte fag og fra fagene retspleje og strafferet.

Ingen kan indstille sig til eksamens 3. del, medmindre han fremlægger bevis for, at han regelmæssig og på tilfredsstillende måde har

deltaget i et kursus i grundtræk af kriminologi (kriminalbiologi og kriminalsociologi). Kursusets omfang og kontrollen med deltagelsen fastsættes af fakultetet. Reglen i § 5, 4. stk. 3. pkt. finder også anvendelse her.

Ej heller kan nogen indstille sig til eksamens 3. del, medmindre han fremlægger bevis for, at han regelmæssig og stadig har deltaget i et kursus i bogholderi og regnskabskritik hos en af lektorerne i dette fag samt bestået en afsluttende prøve i faget, der aflægges for vedkommende lektor i forbindelse med en af de juridiske universitetslærere og en af undervisningsministeriet udnævnt statsautoriseret revisor. Undervisningsministeriet bemyndiges til at fastsætte kursusets varighed såvel som prøvens nærmere indhold. Ved prøven gives kun karakteren »Bestået« eller »Ikke-bestået«. Hvor særlige forhold taler derfor, kan fakultetet meddele dispensation fra kravene om gennemgåelse af kursus og aflæggelse af prøve, såvel som fra førstnævnte krav alene.

§ 7.

Ved besvarelsen af de skriftlige opgaver er det ikke tilladt at benytte andre hjælpemidler end lovsamlingerne. Ved udarbejdelsen af betænkningen over et konkret retstilfælde må kandidaterne dog også benytte lærebøgerne. Fakultetet kan tillade brug af andre litterære hjælpemidler.

§ 8.

Den, der har bestået juridisk embedseksamen efter forannævnte regler, betegnes som candidatus juris og har som sådan de rettigheder, der efter de hidtil gældende regler har været knyttet til juridisk embedseksamen.

II. JURIDISK TILLÆGSEKSAMEN FOR STATSVIDENSKABELIGE KANDIDATER OG KANDIDATER I ØKONOMI

§ 9.

Den, der har taget statsvidenskabelig eksamen med hovedkarakteren laudabilis efter anordningen af 27. december 1904, 5. februar 1910 eller 1. december 1913 eller med 1. karakter efter anordningen af 5. april 1929 eller anordningen af 22. februar 1941, og den, der har bestået økonomisk eksamen med 1. karakter i henhold til anordningen af 5. november 1937, kan blive candidatus juris med de en sådan tilkommende rettigheder ved at tage en tillægseksamen, der ligesom juridisk embedseksamen afholdes to gange om året, i de i § 5 under nr. 1, 2 og 3 og i § 6 nr. 1 og 2 nævnte fag. Dog må statsvidenskabelige kandidater, der i medfør af § 5 i anordningen af 5. april 1929 og § 6 i anordningen af 22. februar 1941 har aflagt prøve i dansk formueret, såvel som den, der har bestået økonomisk eksamen af den økonomiske

linie, yderligere aflægge mundtlig prøve i det i § 4 under nr. 2 nævnte fag, men til gengæld aflægges den mundtlige prøve i de i § 5 nr. 2 og 3 nævnte fag under eet. Eksamen afholdes iøvrigt i overensstemmelse med de i §§ 5–7 givne regler, således at den mundtlige prøve omfatter 5 eksaminationer. Fordringerne i de forskellige fag – derunder kravet om obligatoriske kurser – er de samme som ved juridisk embedseksamen.

III. TILLÆGSEKSAMEN FOR STATSVIDENSKABELIGE STUDERENDE OG ØKONOMI-STUDERENDE

§ 10.

Den, der har bestået 1. del af statsvidenskabelig eksamen, er efter at have bestået en tillægsprøve, der afholdes to gange om året, i statsforfatningsret, forvaltningsret med næringsret samt grundtræk af folkeret berettiget til at indstille sig til 2. og 3. del af juridisk embedseksamen, således at de ved statsvidenskabelig eksamens 1. del opnåede karakterer i mundtlig nationaløkonomi og i borgerlig ret træder i stedet for de tilsvarende karakterer ved juridisk embedseksamens 1. del.

Samme adgang har den, der har bestået 1. del af den økonomiske eksamen ved Aarhus universitet, og som opfylder betingelserne for at indstille sig til 1. del af juridisk embedseksamen, dog således at karakteren for den skriftlige og mundtlige prøve i almindelig formueret samt læren om køb og salg her træder i stedet for karakteren i borgerlig ret.

Fordringerne ved tillægsprøven er de samme som fordringerne i de tilsvarende fag ved juridisk embedseksamen, og prøven afholdes i det hele efter de for denne gældende regler.

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

§ 11.

Ved Københavns universitet medvirker de juridiske censorer ved forannævnte juridiske eksaminer efter de hidtil gældende regler, undtagen ved den mundtlige prøve i nationaløkonomi, hvor de statsvidenskabelige censorer medvirker. I bedømmelsen af de i § 5 nævnte afhandlinger deltager en universitetslærer og en af de juridiske censorer.

Censorer i de juridiske fag ved 1. del af juridisk embedseksamen ved Aarhus universitet beskikkes for tre år ad gangen af undervisningsministeriet efter forhandling med dekanen ved det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet og dekanen ved det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet samt med den, der af ministeriet er beskikket til censorernes formand. Nogle af censorerne skal være medlemmer af det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet. En af disse censorer deltager altid i vedtagelse af den skriftlige opgave og bedømmelsen af besva-

relserne og som regel også i bedømmelsen af de mundtlige prøver. Ved den mundtlige prøve i nationaløkonomi medvirker censorerne ved økonomisk eksamens 1. del.

§ 12.

Hvor ikke andet følger af denne anordning, har det sit forblivende ved de hidtil gældende almindelige regler om embedseksaminer og de særlige regler om de under det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet og det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet hørende eksaminer.

§ 13.

Undervisningsministeriet fastsætter efter fakulteternes indstilling de nærmere bestemmelser til gennemførelse af denne anordning, særlig vedrørende eksaminernes indretning, eksamenskravene, karakterberegningen, eksamenskendelserne, tidspunkterne for den nye ordnings ikrafttræden og den ældre ordnings ophør samt de i anledning af anordningen nødvendige overgangsbestemmelser.

*Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 21. juli 1944
om indretning af de juridiske eksaminer ved Københavns universitets
rets- og statsvidenskabelige fakultet og ved Aarhus universitets
økonomiske og juridiske fakultet.*

I. BOGHOLDERIUNDERVISNINGEN

§ 1.

Det i anordning af 19. juli 1944 § 6 omhandlede bogholderikursus' varighed sættes til 60 timer. Den sammesteds foreskrevne prøve er skriftlig. Til besvarelsen af de stillede spørgsmål indrømmes en tid af 4 timer. Ved prøven må de studerende godt gøre, dels at de har kendskab til regnskabsteknikken i almindelighed samt til de i det praktiske forretningsliv hyppigst forekommende tekniske handelsudtryk og de hyppigst benyttede dokumenter, dels at de er i stand til at skønne over sund og usund forretningsførelse ved kritisk gennemgang af foreliggende regnskabsredegørelser for større aktieselskaber og kan gøre rede for betydningen af reserve- og andre fonds, for rentabilitets- og risikoforhold og lign. Prøven kan tillige omfatte forhold vedrørende statsregnskabet og kommunale regnskabsredegørelser.

II. TIDEN FOR DE SKRIFTLIGE OPGAVER OG KARAKTERGIVNINGEN

§ 2.

Tiden for besvarelsen af hver af de skriftlige opgaver ved juridisk embedseksamens 3 dele er fra 5 til 7 timer efter vedkommende fakultets

bestemmelse. Dog gives der 8 timer til udarbejdelsen af den ved 3. del af eksamen krævede betænkning over et konkret retstilfælde.

Ved juridisk embedseksamen giver hver bedømmer særskilt for hver skriftlig opgave og hver mundtlig eksamination en af følgende fagkarakterer: 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 4, 1 og 0. Det af de således givne karakterer uddragne middeltal bliver karakteren for den pågældende opgave eller eksamination. Brøken bortkastes, hvis den er under $\frac{1}{2}$, ellers tages det nærmest højere tal. Når et flertal stemmer for nul, bliver dog altid dette at anse for karakteren.

Ved 2. og 3. del af eksamen forhøjes karakteren for hver af de to skriftlige opgaver, der skal omfatte flere konkrete eller abstrakte spørgsmål, med det halve. Først efter denne forhøjelse anvendes reglen om, at en fremkommen brøk bortkastes, hvis den er under $\frac{1}{2}$, og at man ellers tager det nærmest højere tal.

§ 3.

For at bestå juridisk embedseksamens 1. del kræves en samlet talværdi af 33 points i de juridiske fag.

En i henhold til anordningens § 5 udarbejdet afhandling antages kun, når karakteren er mindst 12.

Den, der ved nogen prøve, være sig skriftlig eller mundtlig, erholder karakteren nul, har ikke bestået eksamen.

§ 4.

Ved afslutningen af juridisk embedsamen gives følgende hovedkarakterer:

Første karakter med udmærkelse; hertil udfordres, at karaktererne til 1., 2. og 3. del tilsammen giver en gennemsnitskvotient af mindst 14,67.

Første karakter; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 11,67.

Anden karakter af første grad; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 10,67.

Anden karakter af anden grad; hertil kræves en gennemsnitskvotient af 10.

Den, der ikke opnår en gennemsnitskvotient af mindst 10, har ikke bestået.

§ 5.

De i § 2 og § 3, 3. stk. givne bestemmelser skal også være anvendelige ved juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater og kandidater i økonomi. Der gives følgende hovedkarakterer:

Første karakter med udmærkelse, hvortil udfordres, at karaktererne tilsammen giver en gennemsnitskvotient af 14,67.

Første karakter, hvortil kræves en gennemsnitskvotient af 11,67.

Anden karakter af første grad, hvortil kræves en gennemsnitskvotient af 10,67.

Den, der ikke opnår en gennemsnitskvotient af mindst 10,67, har ikke bestået.

Til at bestå tillægsprøven for statsvidenskabelige studerende og for økonomi-studerende udfordres, at de ved prøven og ved disse studerendes 1. del opnåede karakterer i de juridiske fag sammenlagt giver mindst 33 points.

III. EKSAMENSKENDELSER

§ 6.

Den, der indstiller sig til juridisk embedseksamens 1., 2. eller 3. del, har at erlægge for hver del en kendelse af 10 kr.

For at indstille sig til den i anordning af 19. juli 1944 § 9 omhandlede juridiske tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater og for kandidater i økonomi erlægges en kendelse af 20 kr.

For omprøve i et enkelt fag erlægges en kendelse af 5 kr. For juridisk tillægsprøve for statsvidenskabelige studerende og for økonomi-studerende erlægges en kendelse af 10 kr.

IV. OVERGANGSBESTEMMELSER

§ 7.

Den nye 1. del af juridisk embedseksamen afholdes første gang ved vintereksamen 1944-1945. Samtidig afholdes den ældre eksamens 1. del sidste gang.

Den, der har bestået 1. del efter den gamle ordning, har uden hensyn til fristen i 1. stk. adgang til særskilt omprøve i Nationaløkonomi efter anordningens § 4, 2. stk., 3. og 4. pkt.

Den nye 2. og 3. del afholdes første gang sommeren 1945.

Den, der senest ved vintereksamen 1943-1944 har bestået 1. del, har adgang til at tage fagene ved 2. og 3. del i den ældre eksamensordnings rækkefølge, enten i henhold til de ældre regler eller i overensstemmelse med de i anordningens §§ 5-6 fastsatte bestemmelser, dog således at kursuset i kriminologi og kurserne i obligationsrettens specielle del og i selskabsret og søret tages inden henholdsvis 2. og 3. del.

Den ældre eksamens 2. del afholdes sidste gang ved sommereksamen 1946.

Den, der har bestået 2. del efter den ældre ordning, kan på tilsvarende måde som i 4. stk. omhandlet inden 3 år efter 2. del indstille sig til 3. del, enten efter den ældre ordning eller i overensstemmelse med de i anordningen fastsatte regler om prøver og kurser i de i § 5, 1. stk. under nr. 1-3 nævnte fag.

Juridisk tillægseksamen for statsvidenskabelige kandidater efter den ældre ordning tages sidste gang ved sommereksamen 1946, og tillægs-

eksamen efter den nye ordning tages første gang ved vintereksamen 1946-1947.

Juridisk tillægsprøve for statsvidenskabelige studerende og for økonomi-studerende afholdes første gang ved vintereksamen 1944-45. Samtidig bortfalder adgangen til at indstille sig til den tilsvarende prøve i henhold til de hidtil gældende regler.

Ved anvendelse af reglerne om omprøver stilles en prøve efter de hidtil gældende regler lige med den faglig tilsvarende prøve efter de nye regler.

V. ALMINDELIGE BESTEMMELSER

§ 8.

Der skal af fakulteterne udgives en trykt vejledning for de juridiske studerende, indeholdende den kongelige anordning om indretning af de juridiske eksaminer, nærværende ministerielle bekendtgørelse, de af vedkommende fakultet fastsatte regler om mundtlig og skriftlig eksamen og en af fakultetet udarbejdet studieplan. Et eksemplar af studievejledningen skal altid kunne købes ved Københavns universitet ved universitetets hovedkasse (kvæsturen), ved Aarhus universitet på universitetskontoret.

Vejledningen optrykkes, med de fornødne ændringer, mindst hvert 2det år.

§ 9.

Så snart indtegningen til 1. del af juridisk embedseksamen er sluttet, sender de juridiske fakulteter ved Københavns og Aarhus universiteter listen over de indtegnede eksaminander til hinanden, og efter afslutningen af eksamen udveksles på tilsvarende måde meddelelser om udfaldet af denne. Nærmere regler herom såvel som om udveksling af andre for eksamens afholdelse nødvendige meddelelser aftales mellem fakulteterne.

§ 10.

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved københavns universitet og det økonomiske og juridiske fakultet ved Aarhus universitet meddeler hinanden de af dem vedtagne bestemmelser om eksamenskravene i de enkelte fag ved juridisk embedseksamens 1. del (de benyttede lærebøger og eventuelle overprisngelser i disse) samt de almindelige bestemmelser, der af universitetet træffes angående de skriftlige og mundtlige prøvers afholdelse, derunder om affattelse og bedømmelse af den skriftlige opgave. Meddelelse skal gives i god tid forinden de pågældende bestemmelsers ikrafttræden, og hvis modtageren af en meddelelse fremsætter ønske om en forhandling om det i meddelelsen omhandlede forhold, må bestemmelsen ikke sættes i kraft, forinden sådan forhandling har fundet sted.

Endelig bifaldt ministeriet under 2. august 1944, at der fra den 1. september 1944 under fakultetet blev oprettet 3 lektorater henholdsvis i kriminologi, i selskabsret og søret og i speciel obligationsret med honorarer på henholdsvis 3600 kr., 5100 kr. og 5100 kr. årlig + midlertidigt tillæg. Om besættelsen af disse lektorater vil blive givet meddelelse i universitetets årbog for 1944-45.

Om oprettelsen af det af fakultetet foreslåede nye professorat i nationaløkonomi vil blive givet meddelelse i et senere hefte af årbogen.

γ. Universitetsmanuduktionen

(j. nr. 326/43).

Under 9. december 1943 indstillede universitetets kurator med tilslutning fra universitetets rektor til ministeriet, at tillægget til universitetsmanuduktørernes honorarer blev forhøjet fra 10 % til 20 % af grundbeløbet. Under 19. januar 1944 bifaldt ministeriet, at honorartillægget blev forhøjet, dog kun til 15 %, med tilbagevirkende kraft fra den 1. april 1943 at regne. Hjemmel for denne forhøjelse blev tilvejebragt på finansloven for 1944-45, jfr. Bilag til liste over ændringsforslag til udkast til forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1944 til 31. marts 1945, sp. 265-66 og på tillægsbevillingsloven for finansåret 1943-44, jfr. Udkast til forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1943 til 31. marts 1944, side 567. Under 29. juli 1944 blev honorartillægget forhøjet med yderligere 5 % til 20 % med tilbagevirkende kraft fra den 1. november 1943.

δ. Andre sager.

I universitetsåret 1943-44 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 16 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82/43 og 82/44).

Under 9. november 1943 og 25. juli 1944 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling 2 studerende tilladelse til at indstille sig for 4. gang til 1. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82 ax/43 og 82 ø/44).

Under 9. marts 1944 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 2. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82 l/44).

Under 15. april 1944 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den statsvidenskabelige eksamen (j. nr. 82 t/44).

Under 16. november 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 2. del af den statsvidenskabelige eksamen (j. nr. 82 ag/43).

Under 4. oktober 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af eksamen i forsikringsvidenskab og statistik (j. nr. 82 as/43).

6. DET LÆGEVIDENSKABELIGE FAKULTET

a. Omlægning af dissektionskursuset og indførelse af propaedeutiske kursus i anatomi

(j. nr. 205 a/43).

Under 5. april 1943 indsendte fakultetet med sin anbefaling følgende andragende af 6. marts 1943 fra bestyreren af universitetets medicinsk-anatomiske institut, professor, dr. med. Harald Okkels:

»I fortsættelse af tidligere skrivelser fra såvel min forgænger i embedet som mig selv, vedrørende den undervisningsmæssige situation for anatomen under den herskende mangel på dissektionsmateriale, skal jeg tillade mig at fremkomme med følgende redegørelse, ledsaget af en påvisning af, hvor vanskeligt det om et semester vil blive at gennemføre undervisningen på forsvarlig vis, samt til slut et konkret forslag til afhjælpning af de alvorligste vanskeligheder.

Tilegnelsen af et så stort fag som anatomi kan erfaringsmæssigt kun finde sted såfremt de studerende, efter et indledende bogligt studium, får lejlighed til selv at arbejde med dissektion af menneskeligt ligmateriale; under den studerendes hænder afdækkes herved de forskellige strukturer, nerver, blodkar, muskler, o.s.v., i indbyrdes korrekt lejrning. Derved opfattes og forstås helheden i de mange og komplicerede enkeltiagttagelser. Derfor lægges alle steder i verden hovedvægten ved anatomiundervisningen over på dissektionen. De fleste steder (personligt kender jeg forholdene i Sverige, Tyskland, England, Frankrig og De forenede Stater) dissekerer to studenter eet kadaver, og denne dissektion anses for at repræsentere et minimum; ofte dissekerer een student et helt lig.

Herhjemme har forskellige omstændigheder, som det vil føre for vidt at komme ind på, bevirket, at antallet af lig, som kan stilles til disposition for anatomiundervisningen, er meget ringe; antallet var for 1942 kun 17. Og i betragtning af, at tallet i flere år har været aftagende, er der grund til at tro, at vi i indeværende år måske ikke engang får så mange som 17. Da studenterantallet ligger omkring 100 pr. halvår, snarest mere, har vi her på institutet i årevis måttet lade 10, 12 – ja, en tid 14 studerende være fælles om dissektion af eet kadaver. Dette er yderst uheldigt og beklageligt; det er besværligt og utilfredsstillende såvel for de studerende selv som for lærerne, på hvem undervisningen ved dette – obligatoriske – kursus i dissektion hviler. I virkeligheden er misforholdet så alvorligt, at man med føje kunne gøre gældende, at grænsen for det antal medicinske studenter, som institutet er i stand

til at undervise forsvarligt i anatomi, markeres automatisk ved antallet af lig, som er til rådighed ved dissektionskursus. Mere end fire studenter, højst 6, burde der ikke være om hvert kadaver.

En sådan grænse har man imidlertid ikke ønsket at sætte. Man har, også i min forgængers tid, ladet det forhåndenværende ligmateriale strække til det dobbelte studenterantal eller mere. For at bøde på de værste mangler, således at undervisningen trods alt kan siges at hvile på forsvarlig basis, har man udbygget den anatomiske studiesal. Ved de fortræffelige og mønstergyldige vilkår, som denne afdeling af institutionen har fået efter overflytningen til universitetsparken, har man kunnet give studenterne en værdifuld kompensation for den mangelfulde dissektion. Men en studiesamling kan aldrig helt erstatte dissektion; ingen fag-anatom i verden ville gå ind for en undervisning uden dissektionskursus.

Situationen er imidlertid blevet kritisk for instituttet. Dissektionsøvelserne kan med stort besvær gennemføres for indeværende semester. Men for efterårssemestret i år og for forårssemestret 1944 viser en simpel optælling umuligheden af at videreføre kursus ad de linier, som hidtil har været fulgt. Dispensation fra dissektion er et så alvorligt indgreb i undervisningen, at jeg kun tør stille forslag herom, såfremt alle andre udveje er lukkede. Men situationen er som nævnt kritisk, og en omlægning af undervisningen er på grund af manglen på materiale blevet nødvendig. Jeg skal derfor tillade mig at stille følgende forslag til afhjælpning af de alvorligste vanskeligheder fremkommet ved misforholdet mellem studenternes antal og det til rådighed stående dissektionsmateriale:

1. Det obligatoriske kursus i dissektion bibeholdes. Men undervisningen omlægges, således at hvert hold opdeles i grupper på højst 20, hver gruppe med sin instruktør. De vigtigste afsnit af den topografiske anatomi gennemgås her med benyttelse af færdigt eller næsten færdigt-dissekeret præparatmateriale fra instituttets samlinger, og gennemgangen vil i fremtrædende grad blive eksaminatorisk. Af det disponible ligmateriale vil for hvert hold mindst eet kadaver blive stillet til disposition for fremstilling af store oversigtspræparater, hvortil gruppe for gruppe kan henvises for at få suppleret de mange enkeltiagttagelser med de nødvendige helhedsindtryk. Disse totalpræparater må fremstilles af instituttets prosektorer, og det manuelle dissektionsarbejde med skalpel og pincet vil derfor for studenternes vedkommende blive noget mindre end tilfældet er i øjeblikket. Til gengæld vil man udnytte det sparsomme materiale bedre, således at de studerende opnår tålelige vilkår og kommer stoffet bedre igennem. Da denne omlægning af dissektionskursus kræver en langt større indsats fra instituttets side end assistenterne kan overkomme, vil det blive nødvendigt at to yngre

anatomer tilknyttedes instituttet som instruktører ved det anførte kursusarbejde.

2. For at de studerende kan få det fulde udbytte af den angivne omlægning af dissektionsarbejdet, er det endvidere nødvendigt at man på instituttet hjælper begynderholdene tilrette med indføringen i faget ved afholdelse af eksaminatorisk førte propædeutiske kursus på anatomisk studiesal. Det vil være tilstrækkeligt at der bevilges et beløb til afholdelse af den med sådanne øvelser forbundne udgift, i lighed med ordningen som igennem flere år har været gældende ved propædeutiske øvelser i fysik og kemi. Det skal betones, at man ved etablering af sådanne vejledende øvelser i begyndelsen af anatomistudiet vil løse spørgsmålet om manuduktion; de studerendes behov for manuduktion i anatomi vil ganske givet blive mindre herved.

Med hensyn til de nævnte forslags praktiske gennemførelse og de bevillinger som udkræves dertil, skal jeg meddele følgende:

ad 1. Til dissektionskursus i universitetsåret 1943-44 kan påregnes at melde sig ca. 240 studerende; da kursus er obligatorisk, skal *alle* studerende jo deltage. Indtegningen til dissektionskursus sker sædvanligvis i maj måned for hele det kommende universitetsår. Med 20 studerende på hvert hold skal der altså oprettes 12 hold. Hvert hold skal have undervisning 4 timer daglig i ca. 6 uger; der vil altså hele året (1. september til 31. maj) være to parallelt løbende hold i gang. Som instruktører er det hensigten at antage nogle yngre, fuldt uddannede anatomer som tidligere har været assistenter på anatomisk institut i København eller Aarhus. Det foreslås at der som vederlag til hver af disse instruktører stilles et beløb af 400 kr. månedlig i 9 måneder til rådighed, ialt 7200 kr.

ad 2. Ved det foreslåede propædeutiske kursus (eksaminatorier) i anatomi på anatomisk studiesal kan regnes med, at ikke alle men dog størsteparten af de studerende vil deltage; såvel studerende, der ikke har taget forberedelseseksamen som studerende, der lige har taget forberedelseseksamen, skal kunne deltage. Der må regnes med ca. 200 studerende pr. år, et antal som skal inddeles i 8 hold. Gennemgangen af anatomien beregnes til at vare ialt ca. 7 måneder med en time daglig; det er hensigten at undervisningen skal foregå i tiden 1. september til 15. december i efterårssemestret, og i tiden 15. januar til 1. maj i forårssemestret. Undervisningen skal ske ved instituttets assistenter eller nogle andre yngre anatomer, antagne udefra. Som vederlag til assistenterne foreslås 900 kr. + midlertidigt tillæg pr. semester, svarende til en betaling af ca. 10 kr. i timen + midlertidigt tillæg. Til lærerlønninger vil således i øjeblikket udkræves et

beløb af ialt 16.560 kr.; fra dette beløb må trækkes studenternes betaling, som passende kan ansættes til 25 kr. pr. semester, ialt 10.000 kr. Men i dette beløb må fradrages et beløb til fripladser svarende til 20% af de studerende, altså 2000 kr. Der vil altså udkræves en bevilling på $16.560 \text{ kr.} - 8000 \text{ kr.} = 8560 \text{ kr.}$ årlig.

Som før nævnt er det hensigten at give denne undervisning på institutets studiesal udenfor den tid, i hvilken denne er tilgængelig for de studerende; det bliver formentlig kl. 8-10 og kl. 16-18. Som følge heraf må der påregnes nogen udgift til løs betjenthjælp, men dette vil ikke dreje sig om større beløb.

Begge de ovennævnte bevillinger må, da undervisningen skal begynde den 1. september 1943, stilles til rådighed på forventet tillægsbevilling for finansåret 1943-44.«

Efter at dette andragende med rektors og kurators tilslutning var blevet indsendt til ministeriet, bifaldt dette, at de ansøgte bevillinger blev stillet til rådighed fra den 1. september 1943, dog at vederlaget til lederne af de propaedeutiske kursus blev fastsat til 1500 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Hjemmel for bevillingerne blev tilvejebragt dels under universitetets konto 4. B. Andre honorarer (vederlagene til instruktørerne) dels under universitetets konto 15. Kursusudgifter, ny underkonto m (bevillingen til de propaedeutiske kursus) på tillægsbevillingsloven for finansåret 1943-44, jfr. Udkast til forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1943 til 31. marts 1944, side 567 og på finansloven for 1944-45, jfr. Forslag til finanslov for finansåret fra 1ste april 1944 til 31te marts 1945, sp. 1833-34 og 1849-50.

β. Bevilling til oprettelse af kursus i stetoskopi

(j. nr. 137/43).

På et i maj måned 1942 afholdt møde af professorerne ved den kliniske praktikantundervisning og fakultetsmedlemmerne i de tilsvarende fag blev nedsat et udvalg til at stille forslag om en nyordning af undervisningen af de lægevidenskabelige studerende i stetoskopi; udvalget bestod af professorerne, dr. med. Erik Warburg, dr. med. E. Meulengracht og dr. med. Ejnar Jarløv.

Dette udvalg afgav under 26. august 1942 følgende indstilling til fakultetet:

»Der hersker indenfor udvalget enighed om, at undervisningen i stetoskopi er for usikker, og selv om nogle af de lægevidenskabelige kandidater under studietiden opnår at blive nogenlunde perfekte, mangler der dog for hovedpartens vedkommende meget i, at de behersker stetoskopiens kunst.

Miseren skyldes i første linje, at den gamle private undervisning i

stetoskopi – der iøvrigt aldrig har været god, idet den var ukontrollabel og meningsløst bekostelig for studenterne – praktisk talt slet ikke dyrkes mere, hvad enten det nu skyldes, at de medicinske reservelæger er uinteresserede i at give denne undervisning, eller at studenterne af økonomiske eller andre grunde ikke ønsker den. Ganske vist gives der, vederlagsfrit og frivilligt, en vis undervisning i stetoskopi af overlæge Tørning på Øresundshospitalet (se hoslagte oplysninger fra overlæge Tørning og det medicinske studenterråds formand), men dette kursus drejer sig ensidigt om lungediagnostik, og den praktiske undervisning i lungestetoskopien omfatter så store hold, at denne næppe kan være tilfredsstillende; og endvidere gives der på Nørre hospital af professor Jarlov og 1. reservelægen et kursus i stetoskopi på 2¹/₂ time omfattende 5–10 patienter, med 10 studenter ad gangen, men kun en mindre del af det samlede hold overværer dette kursus.

Følgen af denne spredte og sparsomme stetoskopiundervisning er, at studenterne ofte kommer til overlægeklinik uden overhovedet nogensinde at have haft nogen form for stetoskopiundervisning, specielt hjertestetoskopiundervisning, og derfor har vanskeligt ved at få det rette udbytte af overlægeklinikerne og senere praktikanttjenesten.

Under drøftelsen af, hvorledes der kan rådes bod på denne mangelfulde stetoskopiundervisning, har der indenfor udvalget været enighed om, at undervisningen først og fremmest må foregå i små hold, således at studenterne kan få tid til at fordybe sig i stetoskopien af den enkelte patient. Undervisningen vil derfor ikke kunne foretages af praktikantprofessorerne ved deres kliniker, der omfatter 20–30 studerende. Udvalget mener, at holdene ved stetoskopiundervisningen ikke bør omfatte mere end 2–3 deltagere, og at der bør gives 2 ugentlige timer til hvert hold, ialt 8 timer. Endvidere at undervisningen bør foregå så hurtigt som muligt i semestret begyndende henholdsvis 1. september og 1. februar. Undervisningen bør være obligatorisk.

Hvis man ud fra disse forudsætninger skal tilrettelægge stetoskopiundervisningen, og hvis man regner med c. 100 studerende pr. halvår, må der være mindst 6 undervisningsledere (beregning: hver undervisningsleder skal pr. semester have ansvaret for 15–18 studerende. Disse kan opdeles i 5–6 pr. måned. Hvis hver undervisningsleder har 4 ugentlige timer, vil hver studerende med en holdstørrelse på 2–3 deltagere kunne få ialt 8 undervisningstimer).

Udvalget mener derfor, at spørgsmålet bør løses ved, at der ansættes 6 undervisningsassistenter eller stetoskopiundervisningsledere. Det vil være naturligt, at man hertil vælger en af de faste læger (reservelæger evt. faste kandidater) på hver især af de 6 medicinske afdelinger, der i forvejen har autoriseret undervisning. Stetoskopiundervisningen vil herved komme til at foregå i samråd med og efter anvisning af vedkommende professor, som må have ansvaret for undervisningen. I

praksis vil det formentlig betyde, at det vil komme til at dreje sig om de 6 1. reservelæger på de 6 afdelinger.

Udvalget ville mene, at vedkommende, foruden at betegnes som undervisningsassistent, skulle have et vederlag fra universitetet på 1200 kr. årlig svarende til c. 100 undervisningstimer.

Udvalget skal endelig bemærke, at forudsat at den fremsatte plan skulle blive til virkelighed, vil man søge udarbejdet en autoriseret kortfattet vejledning i stetoskopi til brug ved den omhandlede undervisning.«

Herefter indsendte fakultetet under 20. maj 1943 følgende andragende:

»På et i maj måned 1942 afholdt møde af professorerne ved den kliniske praktikantundervisning og fakultetsmedlemmerne i de tilsvarende fag drøftedes bl. a. stetoskopiundervisningen, og det vedtoges at nedsætte et udvalg, bestående af professorerne Jarløv, Meulengracht og Warburg, til at fremsætte forslag om en nyordning af denne undervisning.

En hensigtsmæssig ordning af stetoskopiundervisningen har i lange tider været et problem, og de muligheder, som hidtil har foreligget, har fakultetet ikke kunnet anse for tilfredsstillende. I de sidste år har overlæge, dr. med. Kjeld Tørning på Øresundshospitalet givet undervisning i stetoskopi, således at han holdt 3-4 indledende forelæsninger på grundlag af en lærebog i klinisk lungeundersøgelse, hvorefter studenterne i hold på 9 à 10 fik praktisk undervisning i lungestetoskopi ialt 6 gange. Bortset fra, at undervisningen kun, såvidt bekendt, har omfattet lungestetoskopi, har holdene til den praktiske undervisning dog været alt for store til, at undervisningen har kunnet give tilfredsstillende udbytte. Endvidere har professor, overlæge, dr. med. Ejnar Jarløv på Nørre hospital givet stetoskopiundervisning sammen med sine reservelæger, men også her har det store antal studerende været en hindring for en effektiv undervisning.

Det ovennævnte udvalg afgav den 26. august 1942 det i genpart vedlagte forslag til fakultetet vedrørende en nyordning af stetoskopiundervisningen. Denne betænkning har været behandlet på fakultetsmøde og er tiltrådt af fakultetet, kun at man mente foreløbig at måtte søge stetoskopiundervisningen gennemført som en slags autoriseret manuduktion, hvori deltagelse er frivillig. Tidligere har reservelægerne på de større københavnske hospitaler givet stetoskopiundervisning på samme måde som foreslået i udvalgsbetænkningen (nemlig med hold på 2 à 3 studenter ialt 8 à 10 timer), og denne form for undervisning er utvivlsomt den, der er bedst egnet til at give udbytte. Men fakultetet må nære betænkelighed ved – som foreslået i udvalgsbetænkningen – at søge faste honorarer oprettet til 6 af de reservelæger eller faste kandidater, som til enhver tid er ansat på de afdelinger, hvor under-

visningen er tænkt etableret, da det ikke kan forudsættes, at de pågældende altid vil interessere sig for og være egnede til at give denne undervisning. Man må derfor foretrække den ordning, at undervisningen ikke gennem faste honorarer bindes til bestemte reservelæger, men overdrages særlig egnede og interesserede blandt disse, således at de får vederlag, alt efter hvor mange studerende de underviser. Man mener tillige, at de studerende gennem erlæggelse af et mindre beløb vil blive mere interesserede i at få noget ud af denne undervisning, end hvis undervisningen var gratis; det er nemlig overordentlig vigtigt, at studenterne straks ved begyndelsen af deres kliniske studium får den fornødne færdighed i stetoskopi. Det vil dog være rimeligt, at der på finansloven bliver optaget en bevilling til supplerende af de studerendes betaling, således at disse ikke belastes med hele udgiften.

Undervisningen skal gives i første semester efter I. del, altså i samme semester som de studerende forretter volontørtjeneste. Man kan for tiden regne med ca. 150 volontører årlig; med 3 studerende pr. hold – og større må holdene under ingen omstændigheder være – må der altså regnes med 50 hold årlig. Betalingen til lærerne kan passende sættes til 90 kr. pr. hold; til lærerlønninger må derfor regnes med 4500 kr. årlig. Studenternes betaling kan passende ansættes til 15 kr. pr. kursus, altså påregnet indtægt 2250 kr. Herved må dog regnes med et antal fripladser svarende til en femtedel af de studerende, således at indtægten derved reduceres til 1800 kr. Der vil altså på dette grundlag kræves en bevilling på 2700 kr. årlig til undervisningens gennemførelse.

Med henvisning til foranstående skal fakultetet hermed indstille, at der på finansloven for 1944–45 søges bevilget et beløb af 2700 kr. årlig som tilskud til undervisning i stetoskopi for de lægevidenskabelige studerende. Da det vil være meget ønskeligt, om undervisningen kunne komme i gang allerede den 1. september d. å., skal man tillige indstille, at der for indeværende finansår stilles en forholdsmæssig del af det ovenfor nævnte beløb til rådighed på forventet tillægsbevilling.«

Efter at dette andragende med rektors og kurators tilslutning var blevet indsendt til ministeriet, bifaldt dette under 1. september 1943, at den ansøgte bevilling blev stillet til rådighed fra den 1. september 1943 at regne.

Hjemmel for bevillingen blev tilvejebragt under universitetets konto 15. Kursusudgifter, ny underkonto n på tillægsbevillingsloven for finansåret 1943–44, jfr. Udkast til forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1943 til 31. marts 1944, side 569 og på finansloven for 1944–45, jfr. Forslag til finanslov for finansåret fra 1ste april 1944 til 31te marts 1945, sp. 1849–50.

γ. Andre sager.

Efter indstilling fra fakultetet blev der af universitetets konto 14, underkonto 44, rådighedssum til afholdelse af særlige udgifter for universitetets instituter, derunder undervisningsmateriale, stillet et beløb af 100 kr. til rådighed til dækning af udgifter ved nogle af forhv. professor, dr. med. S. A. Gammeltoft i forårssemestret 1943 afholdte øvelser på universitetsbibliotekets 2. afdeling i vejledning i benyttelsen af litterære hjælpemidler ved udarbejdelsen af videnskabelige arbejder. Et lignende beløb blev tilsagt til dækning af samme udgifter for de følgende semestre (j. nr. 270/43).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 29. november 1943 og 21. april 1944, at det blev tilladt 2 islandske lægekandidater at indstille sig til den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet uden at have bestået den ved kgl. anordning af 11. april 1927 hjemlede almindelige filosofiske prøve, uden at have bestået de i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 § 2 og § 4 fastsatte prøver, nemlig forberedelseksamen og 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen, uden at have gennemgået den i henhold til samme anordnings § 5, stk. 1-3 og § 8 obligatoriske undervisning samt uden at aflægge prøve i fagene almindelig patologi og patologisk anatomi, således at de kun blev eksaminerede i fagene farmakologi og hygiejne ved 2. del A, men i samtlige fag ved 2. del B af lægevidenskabelig embedseksamen, dog at de desuden og forinden de indstillede sig til 2. del (A og B) måtte have gennemgået de i henhold til anordningens § 5, stk. 4 og 5 obligatoriske kurser og have bestået de til kurserne under stk. 5 hørende kliniske prøver, og således at deres eksamensresultater blev beregnet efter reglerne i anordningens § 14 alene efter de fag, i hvilke de efter foranstående skulle aflægge prøve (j. nr. 307/43 og 160/44).

I universitetsåret 1943-44 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 10 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 82/43 og 82/44).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 23. november 1943, at det blev tilladt en stud. med., som havde studeret medicin ved universitetet i Amsterdam, at indstille sig til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet uden at have bestået forberedelseksamen og uden at have gennemgået de obligatoriske kurser i dissektion og histologi og således, at resultatet af hans 1. del blev beregnet således, at det af ham opnåede pointsantal i fagene anatomi, fysiologi og biokemi blev forhøjet med en femtedel (j. nr. 82 az/43).

I universitetsåret 1943-44 meddelte universitetets rektor efter fa-

kultetets indstilling 2 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til den lægevidenskabelige forberedelseksamen (j. nr. 82/43 og 82/44).

7. DET FILOSOFISKE FAKULTET

α. Forhøjelse af forskellige vederlag for undervisning.

På finansloven for 1944–45, jfr. Forslag til finanslov for finansåret fra 1ste april 1944 til 31te marts 1945, sp. 1847–48 og Bilag til liste over ændringsforslag til udkast til forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1944 til 31. marts 1945, sp. 267–68, forhøjedes den under universitetets konto 15 f. Undervisningshjælp ved musikvidenskabeligt laboratorium givne bevilling på 2380 kr. med 1560 kr. til 3940 kr. som vederlag til lærere ved det kgl. danske musikkonservatorium for undervisning af universitetets studerende i instrumentbrug af hensyn til en forhøjelse af timebetalingen på 3 kr. fra 4 kr. til 7 kr. (j. nr. 390/43).

Under 9. december 1943 indstillede universitetets kurator med tilslutning fra universitetets rektor til ministeriet, at tillægget til honorarerne til undervisningsassistenterne under det teologiske og det filosofiske fakultet blev forhøjet fra 10% til 20% af grundbeløbet. Under 7. februar 1944 bifaldt ministeriet, at honorartillægget blev forhøjet, dog kun til 15%, med tilbagevirkende kraft fra den 1. april 1943 at regne. Hjemmel for forhøjelsen blev tilvejebragt som for forhøjelsen af universitetsmanuduktørernes honorarer, jfr. ovenfor side 212 og de der anførte henvisninger til finanslov og tillægsbevillingslov (j. nr. 325/43).

β. Andre sager.

Efter fakultetets indstilling bifaldt universitetets rektor under 15. september 1943, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til sygeeksamen i oktober måned 1943 i bifagene dansk og fransk ved skoleembedseksamen (j. nr. 82 al/43).

Efter fakultetets indstilling bifaldt universitetets rektor under 13. juli 1944, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til 1. del af skoleembedseksamen for 3. gang (j. nr. 82aa/44).

Under 15. april og 14. juli 1944 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt to studerende at indstille sig til forprøven til skoleembedseksamen for 3. gang (j. nr. 82 u/44 og 82 ab/44).

Under 4. maj 1944 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til magisterkonferens i almindelig og sammenlignende litteraturhistorie for 3. gang (j. nr. 82 v/44).

8. DET MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE FAKULTET

a. Undervisningsministeriets bekendtgørelse

af 12. november 1943 om ændring af bekendtgørelse af 18. februar 1925 vedrørende magisterkonferenser under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet

(j. nr. 302/43).

I en skrivelse af 9. august 1943 stillede fakultetet forslag om nogle mindre ændringer i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 18. februar 1925 om magisterkonferenser under fakultetet. Forslaget (identisk med den nedenfor anførte nye bekendtgørelse) motiveredes i fakultetets ovennævnte skrivelse således:

»Ved udarbejdelsen af den ny studievejledning for de studerende under fakultetets naturhistorisk-geografiske faggruppe har fakultetet ment at burde søge ændret visse bestemmelser i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 18. februar 1925 med senere ændring af 30. juli 1930 angående magisterkonferenser under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, og man skal derfor tillade sig at fremsende det vedlagte forslag til ændring af nævnte bekendtgørelses § 3, stk. 3, § 4 og § 5, idet man til de enkelte ændringer skal bemærke følgende:

Ændringen i § 3, stk. 3 af udtrykket »hovedopgave« til »stor opgave« skyldes, at det ved konferenser inden for den naturhistorisk-geografiske faggruppe har vist sig ønskeligt og efterhånden også er blevet fast praksis at stille såvel en stor teoretisk opgave som en stor praktisk opgave, uden at den ene af disse kan betegnes som hovedopgaven fremfor den anden. Da der indenfor den matematisk-fysiske faggruppe på den anden side kun stilles een stor opgave og undertiden også kun een mindre opgave, har man anset en formulering som den foreslåede for mest hensigtsmæssig. Endvidere medfører gennemførelsen af det her foreslåede, at stykkets 2. punktum må ændres, og man har i den anledning benyttet lejligheden til at indføre et klarere udtryk for det tidsrum, indenfor hvilket konferensen må afsluttes.

Ændringerne i § 4 består dels af en redaktionel ændring af paragrafens begyndelse for ligeledes at gøre denne klarere og dels af de ændringer, der er en nødvendig følge af ændringerne i § 3.

Hvad endelig angår ændringen i § 5 af udtrykkene »bestået« og »ikke bestået« til »admissus« og »non admissus«, skal man udtale, at der indenfor fakultetet er et udbredt ønske om at betegne udfaldet af konferensen på latin på samme måde, som selve graden allerede betegnes i bekendtgørelsen. Da det endvidere i praksis har vist sig vanskeligt for de danske betegnelser at trænge igennem, foretrækker man at vende tilbage til de betegnelser, der oprindeligt blev benyttet om konferensens udfald, jfr. bekendtgørelse af 8. maj 1915 om magisterkonferenser under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.«

Efter at fakultetets forslag var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, udsendte ministeriet følgende bekendtgørelse af 12. november 1943 om ændring af bekendtgørelse af 18. februar 1925 vedrørende magisterkonferenser under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet:

»I henhold til den ved kgl. anordning af 7. maj 1915 om magisterkonferenser under det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige fakultet givne bemyndigelse fastsætter ministeriet herved følgende ændringer i den i henhold til nævnte kgl. anordning udstedte bekendtgørelse af 18. februar 1925:

§ 3, stk. 3 affattes således:

Ved prøven skal der forelægges kandidaten en eller to større samt en eller flere mindre opgaver. Mellem forelæggelsen af den første opgave og konferensens afslutning må der i almindelighed højst hengå 1 år; dog kan fakultetet tillade, at fristen forlænges, hvor ganske særlige grunde taler derfor. Til besvarelse af en stor opgave tilstås der kandidaten en tid af mindst 4 uger, og han må ved dens udarbejdelse benytte ethvert hjælpemiddel, der er fornødent til selvstændig besvarelse af opgaven. Fakultetet kan tillade, at et i løbet af studietiden udført videnskabeligt arbejde træder i stedet for en stor opgave, ligesom de mindre opgaver helt eller delvis vil kunne erstattes af kursusarbejder.

§ 4 affattes således:

Når en kandidat har besvaret en større opgave på tilfredsstillende måde, men ikke har gjort tilstrækkelig fyldest i andre af de ham forelagte opgaver, kan fakultetet, efter indstilling af de ved prøven fungerende universitetslærere, tillade ham indenfor en frist af højst eet år at afslutte konferensen, uden at der forelægges ham nogen ny tilsvarende stor opgave til besvarelse.

§ 5 affattes således:

Udfaldet af prøven betegnes, hvis den er bestået, med *admissus*, i modsat fald ved *non admissus*.

β. Andre sager.

På finansloven for 1944–45, jfr. Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1944 til 31. marts 1945, sp. 1847–50 fornyedes for en ny to-årig periode den på finansloven for 1942–43 under universitetets konto 15. l. givne bevilling på 1200 kr. årlig til afholdelse af kursus for de naturhistoriske studerende i præparationsteknik og konservering af dyr (j. nr. 12 b/43).

Efter ansøgning fra professor i mineralogi, dr. phil. A. Noe-Nygaard og universitetets rektor og kurator bifaldt ministeriet under 14. august 1944, at der under en ny underkonto til universitetets konto 15. Kursusudgifter på forventet tillægsbevilling for finansåret 1944–45 blev

stillet et beløb af 1000 kr. til rådighed som tilskud til dækning af udgifterne ved et obligatorisk sommerferiekursus i geologi for de naturhistoriske studerende sommeren 1944 (j. nr. 256/44).

Under 3. marts 1944 blev der bevilget assistent ved universitetets histologisk-embryologiske institut, dr. phil. P. J. Holst Christensen et vederlag på 600 kr. for afholdelse af en række histologiske og embryologiske forelæsninger i efterårssemestret 1943. Beløbet blev afholdt af universitetets konto 10 f. Til andre overordentlige udgifter for finansåret 1943-44 (j. nr. 115 a/44).

Under 3. januar 1944 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til fagprøven i fysik ved skoleembedseksamen for 3. gang (j. nr. 82 aaa/43).

Under 9. oktober 1943 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til forprøven til skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe for 3. gang (j. nr. 82 av/43).

Efter fakultetets og universitetets rektors indstilling bifaldt ministeriet under 25. oktober 1943, at det blev tilladt en stud. mag. at overføre de af ham ved 1. del af civilingeniøreksamen for bygningsingeniører opnåede karakterer i matematik og fysik til forprøven ved skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe (j. nr. 82 au/43).